

Vol. 2

ELENCHUS
CAPITUM, TITULORUM, ET PARAGRAPHORUM
IN
HISTORIA, ET INSTITUTIONIBUS
JURIS CIVILIS
ET
CRIMINALIS LUSITANI,
QUAS
PASCHALIS JOSEPHUS MELLIUS FREIRIUS
ELUCUBRAVIT,
CONTENTORUM.

ACCEDIT
INDEX GENERALIS
RERUM ET VERBORUM
STUDIO
FRANCISCI FREIRII MELLII
PRO
DESIDERATISSIMI AVUNCULI
SCRIPTORUM
FACILIORI USU.

Dispensa de 13.1796

Antiquaria

Colfno. do. Honor. de. 1796

OLISIPONE ANNO MDCCCIII.
Mense Decembris.

EX TYPOGRAPHIA REGIA.
PRINCIPIS REGENTIS PERMISSU.

Singula quaeque locum teneant sortita decentem.

E L E N C H U S

Capitum et Paragraphorum in singulari Libro
Historiae Juris Civilis Lusitani contentorum.

C AP. I. <i>De Jure Lusitano ante Romanorum in Hispaniam adventum.</i>	Pag. 1. (*)
§. 1. Quid Historia Juris Civilis Lusitani.....	ibid.
§. 2. Lusitaniae, et Portugalliae nominis derivatio.....	2
§. 3. Qui olim populi, et termini Lusitaniae.....	3
§. 4. Primi Lusitaniae incolae.....	4
§. 5. Coloniae Orientis fuerunt.....	6
§. 6. Barbari initio Lusitanorum mores.....	ibid.
§. 7. Sensim tamen meliores.....	3
§. 8. Quae olim regiminis forma, et de Jure Publico.....	9
§. 9. Quales illorum mores, et de Jure Privato.....	10
C APUT II. <i>De Jure Lusitano sub Romanis.</i>	12
§. 10. Non statim pulsus Carthaginensibus Lusitani suis legibus vivere desierunt.....	ibid.
§. 11. Hispaniae divisio.....	ibid.
§. 12. Sertorii in Lusitania instituta.....	13
§. 13. Julius Caesar Lusitanos tandem subjugavit.....	14
§. 14. Quae Lusitaniae sors sub Triumviratu et Octavio Augusto.....	15
§. 15. Lusitaniae Magistratus Conventusque Juridici.....	16
§. 16. Sub Imperatoribus et Romano et Patrio jure vivebant.....	17
§. 17. Romanum vero non unius generis erant.....	18
§. 18. Ab Hadriani temporibus eodem jure vivebant.....	19
	A ii
	CA-

(*) Secundum tertiam hujus libri editionem, quae a me revisa et aucta prodit Olisipone ex typis Regalis Scientiarum Academiae anno 1800.

CAPUT III. De Jure Lusitano sub Gothorum Regibus.....	20
§. 19. Alani Lusitaniam occupant.....	ibid.
§. 20. Gothi eadem potiuntur.....	21
§. 21. Suevorum leges quas fuerint non constat.....	22
§. 22. Gothorum more; et codex legum.....	ibid.
§. 23. De auctore codicis legum Wisigothorum.....	23
§. 24. Gothorum criminalis Jurisprudentiæ.....	24
§. 25. Connubiorum jura.....	25
§. 26. Judicialis ordo.....	ibid.
§. 27. De Gothorum Magistratibus.....	27
§. 28. Quo jure Lusitani sub Gothis uterentur.....	ibid.
CAPUT IV. De Jure Lusitano sub Legionis Regibus, et Arabum dominatione.....	30
§. 29. Saraceni Hispanias invadunt.....	ibid.
§. 30. Pelagius Legionense Regnum fundavit.....	31
§. 31. Gothorum codicis usus sub Legionis Regibus.....	ibid.
§. 32. Non nulla ei addidit Alphonsus V.....	32
§. 33. Quo jure sub Mauris Lusitani uterentur.....	33
CAPUT V. De Jure Lusitano sub Henrico Comite, et venerabili Alphonso Portugalliae Rege.....	34
§. 34. Henricus Portugalliae Comitatum in dotem accepit.....	ibid.
§. 35. Supremus is initio non erat.....	ibid.
§. 36. Sed a nativitate demum Alphonsi.....	35
§. 37. Qui sub nomine Principis primum gubernavit.....	36
§. 38. Rex postea in Comitibus, et quo jure salutatus.....	37
§. 39. Municipales Henrici et Alphonsi I. leges.....	38
§. 40. Prima Regni Comitum.....	39
§. 41. Quis hoc tempore judiciorum ordo.....	40
§. 42. Mauri propriis legibus utebantur.....	41
CAPUT VI. De Jure Lusitano ab Alphonso ad Joannem I.....	42
§. 43. Sub Sancio eadem Jurisprudentiæ facies.....	ibid.
§. 44. Alphonsi II. leges.....	43
§. 45. Ejusdem amortisationis lex.....	45
§. 46. Sancius generales leges non tulit.....	46
§. 47. Innocentius IV. eum injuria Regno privavit.....	47
§. 48. Alphonsus III, et ejus legum codex.....	49
§. 49. Aliae ejusdem leges.....	51
§. 50. Et instituta.....	52
§. 51. Dionysius quas leges tulit.....	53
§. 52. Ad Regem omissio medio appellare concessit.....	54
§. 53. Aliae ipsius leges.....	ibid.

CAPITUM ET PARAGRAPHORUM

§. 54.	Donationes inofficiosas revocavit, et Patronorum, Opti- maturaque jura imminuit.	56
§. 55.	Amortisationis lex.	57
§. 56.	Forales leges, et <i>Concordatae</i>	61
§. 57.	Lusitanae linguae usum in forum introduxit.	62
§. 58.	Alphonsi IV. leges.	63
§. 59.	Petri I. leges.	64
§. 60.	Ferdinandi leges.	65
§. 61.	Praeclara quaedam ejusdem instituta.	66
§. 62.	Justinianei Juris his temporibus usus.	68
§. 63.	Itemque Juris Canonici.	69
§. 64.	Lusitani suarum legum tenacissimi.	70
§. 65.	Qui causas litesque hoc tempore judicabant.	ibid.
CAPUT VII. <i>De Jure Lusitano ab Joanne I. ad Emmanuelem</i>		
	<i>Regem invictissimum</i>	71.
§. 66.	Joannis I. leges.	ibid.
§. 67.	Joannis ab Aregis Codex.	74
§. 68.	Alia Joannis I. instituta.	75
§. 69.	Et Oduardi Regis.	77
§. 70.	Alphonsinus Codex.	78
§. 71.	Alphonsi V. leges non nullae.	79
§. 72.	Joannis II. leges.	80
§. 73.	Civilis et Canonici Juris his temporibus usus.	81
CAPUT VIII. <i>De Jure Lusitano ab Emmanuele ad Philipporum</i>		
	<i>dominationem</i>	82.
§. 74.	Emmanuelis Regis Codex.	ibid.
§. 75.	Illius auctores.	84
§. 76.	Contextus et ordo libri primi.	85
§. 77.	Secundi.	86
§. 78.	Tertii.	ibid.
§. 79.	Quarti, et quinti.	83
§. 80.	Aliae Emmanuelis leges.	ibid.
§. 81.	Et Joannis III.	89
§. 82.	Et Sebastiani.	90
§. 83.	Singularis ejusdem Concordia.	91
§. 84.	Nova sub Sebastiano Patriae Jurisprudentiae facies.	92
§. 85.	Romana hac aetate restituta.	93
§. 86.	Collectio Oduardi Nonni Leonis.	94
CAPUT IX. <i>De Jure Lusitano sub Philipporum dominatione</i>		
§. 87.	Codex Philippinus.	ibid.
§. 88.	Illius ordo.	96
§. 89.	Non nulla addidit.	ibid.
		§. 92.

§. 90. Et nova Ecclesiasticis privilegia concessit.	97
§. 91. Ordinationes in eo anti th omicae.	99
§. 92. Illius iudicium.	100
§. 93. Et auctores.	101
§. 94. Romanae Jurisprudentiae status.	ibid.
CAPUT X. De Jure Lusitano ab Joanne IV, ad nostra tem- pora	
§. 95. Joannis IV. leges.	ibid.
§. 96. Alphonsi VI.	105
§. 97. Petri II.	ibid.
§. 98. Joannis V.	106
§. 99. De variis Philippini Codicis editionibus.	ibid.
§. 100. De novissima, ejusque Repertorio.	107
CAPUT XI. De Jure Lusitano sub Josepho I., et Maria I. Re- gina Fidelissima.	
§. 101. Aerarii nova institutio.	ibid.
§. 102. Commertium mirum in modum adauxit Josephus I.	111
§. 103. Agriculturam et Militiam.	ibid.
§. 104. Sacerdotii et Imperii limites distinxit.	112
§. 105. Novos magistratus, et tribunalia instituit.	ibid.
§. 106. Varias ipsius leges referuntur.	114
§. 107. Jurisprudentiam in foro fixit.	115
§. 108. Bullae <i>In coena Domini</i> , et aliarum retentionem pro- hibuit.	117
§. 109. Humaniora studia instauravit.	118
§. 110. Academiam Conimbricensem denuo fundavit.	ibid.
§. 111. Juris Patrii scientiam creavit.	119
§. 112. Leges Mariae I. Reginae Fidelissimae.	ibid.
CAPUT XII. De Jureconsultis Lusitanis.	
§. 113. Lusitanorum Jctorum historia necessaria.	ibid.
§. 114. Theorici Jcti qui.	123
§. 115. Et de variis Academiae Conimbricensis Juris Civilis Profes- soribus.	125
§. 116. Et Juris Canonici.	128
§. 117. Pragmatici Jcti qui.	130
§. 118. Et de regiarum Ordinationum interpretibus.	133
CAPUT XIII. De recta Lusitani Juris interpretandi ratione.	
§. 119. Patrii Juris Hermeneutica utilis et necessaria.	ibid.
§. 120. Communibus et propriis regulis constat.	137
§. 121. Interpretationis species.	ibid.
§. 122. Interpretatio grammatica.	138
§. 123. Ab ea non temere recedendum.	141

CAPITUM ET PARAGRAPHORUM. VII

§. 124. Interpretatio logica.....	142
§. 125. Unde ea ducatur.....	143
§. 126. Jus Patrium a peregrino distinguendum.....	146
§. 127. Interpretatio authentica.....	148
§. 128. Quando omnis cesset interpretatio.....	149
§. 129. Forensis Jurisprudentiae aetates.....	ibid.
§. 130. A Scholasticorum interpretationis regulis abstinendum.....	152
<i>Tabula titulorum concordantium Codicis Philippini, Emmanuelini, et Alphonsini, cui in Notis necedunt aliae Extravagantes, a quibus non nulli Philippini Codicis tituli hausti, locive alii dasti videntur.</i>	154
Liber I.....	ibid.
Liber II.....	157
Liber III.....	160
Liber IV.....	164
Liber V.....	168

E L E N C H U S

Titulorum et Paragraphorum in Libro I. Institutio-
num Juris Publici Lusitani contentorum.

TIT. I. <i>D</i> E legibus.....	Pag. 1
§. 1. Jus omne vel publicum, vel privatum.....	ibid.
§. 2. Publicum quid.....	ibid.
§. 3. Leges condendi potestas.....	3
§. 4. Penes Lusitaniae Reges.....	4
§. 5. Legum diversa genera et quando obligant.....	6
§. 6. Illarum Codices.....	ibid.
§. 7. Reverentia legibus debita.....	7
§. 8. Authenticae interpretationes.....	ibid.
§. 9. Consuetudines et municipalia decreta.....	8
§. 10. Peregrini Juris, et Dioecesium Constitutionum aucto- ritas.....	9
§. 11. Romani et Patrii Juris differentia.....	10
TITULUS II. <i>D</i> E judiciis.....	ibid.
§. 1. Potestas judiciaria.....	ibid.
§. 2. Senatores qui dicantur.....	ibid.
§. 3. Palatii suprema Curia.....	11
§. 4. Reliqua tribunalia.....	12
§. 5. Supplicationis Domus.....	13
§. 6. Portucalensis, Bahiensis, et Fluminis Januarii Senatus.....	ibid.
§. 7. Supplicationis Rector.....	14
§. 8. Portucalensis Gubernator.....	15
§. 9. Domus Supplicationis majores magistratus.....	ibid.
§. 10. Speciales non nulli certis causis et personis consti- tuti.....	16
§. 11. Judices ordinarii, <i>foranei</i> , aediles, decuriones.....	17
§. 12. Praetores et Provisores.....	18
§. 13. Qui olim in Lusitania magistratus.....	ibid.
§. 14. Lusitanorum et Romanorum magistratum differen- tia.....	20

§. 15.	Qui magistratus gerere possint.	ibid.
§. 16.	Et a quibus debeant abstinere.	21
§. 17.	Magistratus a quo puniendi et quomodo.	ibid.
§. 18.	De accensis.	22.
§. 19.	Officia non nulla extincta.	23
§. 20.	Quæ illorum natura et indoles.	ibid.
§. 21.	De arbitris.	ibid.
§. 22.	De arbitratoribus.	24
§. 23.	Pœna jus sibi dicentis.	25
§. 24.	Aliquando vis privata et judicium permissum.	27
§. 25.	Alii casus enumerantur.	ibid.
TITULUS III. De jure gladii.		29
§. 1.	Jus gladii quid.	ibid.
§. 2.	Jurisdictione, et quibus competat.	ibid.
§. 3.	De Rege judicia criminalia exercente.	30
§. 4.	Pœnarum genera.	ibid.
§. 5.	Earum imponendarum jus.	31
§. 6.	Et finis.	ibid.
§. 7.	Conventionalis et judicialis pœna.	32
§. 8.	Hac in re Romani et Patrii Juris differentia.	ibid.
§. 9.	Usurarum pœna.	ibid.
§. 10.	Contractui a jure improbatæ pœna appositæ non valet.	33
TITULUS IV. De aeriario et fisco.		34
§. 1.	Quid aeriarium et fiscus.	ibid.
§. 2.	Bonorum ad Regem attinentium distinctio.	35
§. 3.	Fiscalium.	36
§. 4.	Regiæ Coronæ.	37
§. 5.	Jura majestatica.	ibid.
§. 6.	Regium aeriarium.	38
§. 7.	Dominium eminentis.	ibid.
§. 8.	Illius effectus non nulli.	39
§. 9.	Tributorum genera.	ibid.
§. 10.	Magistratus ad aeriarium et fiscum deputati.	41
§. 11.	Jura fisci singularia.	42
TITULUS V. De jure Principis circa sacra.		43
§. 1.	Imperantium circa sacra potestas.	ibid.
§. 2.	Regum nostrorum in Ecclesiam sacrosque Canones devotio summa et observantia.	44
§. 3.	Episcopos elegerunt Lusitaniæ Reges.	45
§. 4.	In hæreticos, blasphemos, et superstitiosos leges.	46
§. 5.	Is puniendis qualis Ecclesiæ potestas.	47
§. 6.	Rex tantum apostatas punit.	48

§. 7. Convivia, vigiliae, ceteraque in Ecclesiis, et diebus festis prohibita.	49
§. 8. Nomo-Canones alii.	ibid.
§. 9. Publicas supplicationes determinant Reges.	51
§. 10. Ecclesiae bona tuentur.	ibid.
§. 11. Novis acquisitionibus modum imponunt.	52
§. 12. Quae bona Ecclesiastici non possint acquirere.	53
§. 13. Et quae negotia gerere prohibeantur.	54
§. 14. De placito regio.	ibid.
§. 15. Eorum poena, qui Beneficium viventis impetrant, vel ad Romanam Curiam provocant.	55
§. 16. Et qui Romae adversus Regni privilegia procurant, vel ab exteris Beneficium habent.	56
§. 17. De censuris ecclesiasticis in Regis magistratus.	ibid.
§. 18. Saecularis non nunquam de validitate civili excommunicationis cognoscit.	57
§. 19. De regio patronatu quando Regis a sacello maximus cognoscat.	58
§. 20. Et quando Iudex Regiae Coronae.	59
§. 21. Super votis divi Jacobi ubi quis debeat conveniri.	60
§. 22. Ea fortasse facta nunquam fuerunt.	61
§. 23. Episcopi et Clerici regiae addicti in saeculari omnino conveniuntur.	62
§. 24. Ecclesiastici quando in saeculari respondeant in civilibus.	63
§. 25. Alii casus enumerantur.	64
§. 26. In saeculari quando in criminalibus respondeant.	65
§. 27. Episcopi Regum a consiliis sunt.	66
§. 28. Scribas, apparitores, et publicos carceres habent.	67
§. 29. Ecclesiastici tributa ordinaria non solvunt.	68
§. 30. Privilegium fori ecclesiastici, Clericis datum.	ibid.
§. 31. Et quae praecedere debent priusquam ad illud remittantur.	69
§. 32. Laicus, qui vim in Clericum commisit, vel ejus rem cepit, in ecclesiastico convenitur.	70
§. 33. Quod ut oportet intelligendum.	ibid.
§. 34. Et super rebus Ecclesiae.	71
§. 35. Et illius emphyteusi.	72
§. 36. Et pro injuria Clerico verbo, vel re illata.	73
§. 37. Clericus in saeculari non auditur nisi de his seditiosis.	ibid.
§. 38. Conductores possessionum Ecclesiae in ecclesiastico conveniuntur.	74

§. 39. Et laici ad Ecclesias reficiendas.	76
§. 40. Et pro rebus sacris.	77
§. 41. Causarum genera.	ibid.
§. 42. Causæ mere civiles quo colore ad ecclesiasticum traduntur.	ibid.
§. 43. De juramento perhorrescentiæ.	79
§. 44. Causæ mere ecclesiasticæ.	ibid.
§. 45. Matrimonialis quando in saeculari tractetur.	81
§. 46. De causis mixtis, piis præsertim.	82
§. 47. De capellis et xenodochiis.	83
§. 48. De concubinariis.	84
§. 49. De lenonibus, sacrilegis, incestuosis, adulteris, perjuris, usurariis, ceterisque.	85
§. 50. Causa testamentaria ad ecclesiasticum quoque spectat.	86
§. 51. Sed suo tantum mense.	87
§. 52. Quod tamen intelligitur.	88
§. 53. Episcopi cum iudicium exercent, debent a censuris abstinere.	89
§. 54. De brachio saeculari ab eis implorando.	90
§. 55. Et regiam jurisdictionem nec immemoriali quidem tempore adquirunt.	92
§. 56. De litteris <i>initiois</i> .	93
§. 57. Recursus ad Principem.	94
§. 58. Illius praxis.	97
§. 59. Leges ad regiam jurisdictionem tuendam non nullæ.	98
TITULUS VI. De <i>asylis</i> .	
§. 1. Quis asyllum concedat.	ibid.
§. 2. Hebræorum asyllum.	100
§. 3. Gentilium.	ibid.
§. 4. Christianorum.	ibid.
§. 5. Modus asyllum impositus.	101
§. 6. Ea Arcadius extraxit.	102
§. 7. Restituit Honorius et Theodosius.	ibid.
§. 8. Sed calamitosis, non dolosis delinquentibus concessit.	103
§. 9. Secus Jure Canonico.	ibid.
§. 10. Quid olim apud Gallos.	104
§. 11. Visigothos, et Hispanos.	105
§. 12. Et Lusitanos.	ibid.
§. 13. Immunitas quibus locis detur.	106
§. 14. Et quibus non.	107
§. 15. Asyllum jure non fruuntur Magnatum domus.	109
§. 16. Nec Legatorum.	110

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XIII

§. 17.	Non datur in caussis civilibus, neque in minoribus delictis.	111
§. 18.	Neque in gravioribus quibusdam.	ibid.
§. 19.	Praxis circa immunitatem.	113
TITULUS VII. De legibus agrariis.		
§. 1.	Agricultura apud Lusitanos nunquam neglecta.	ibid.
§. 2.	Singularia quaedam in ejus favorem introducta.	ibid.
§. 3.	<i>Sesmariae</i> , ut aiunt, leges.	118
§. 4.	<i>Sesmaria</i> , et <i>sesmeiros</i> quid.	ibid.
§. 5.	Poëna agros non colentium.	ibid.
§. 6.	De silvis & pascuis.	119
§. 7.	Eorum cultura Praetoribus et Decurionibus demandata.	ibid.
§. 8.	De nova cultura apud Colonias dictas <i>Grão Pará e Maranhão</i> .	120
§. 9.	Et patentium agrorum, seu <i>lisórias</i> .	ibid.
§. 10.	Lex quaedam frumentaria.	ibid.
§. 11.	De agrorum custodibus, seu <i>jurados</i> .	122
§. 12.	De mulctis agrariis.	ibid.
§. 13.	De pecudum abactoribus.	123
§. 14.	De termino moto.	124
§. 15.	Forales leges et quae earum indoles.	ibid.
§. 16.	Nunquam quod eisdem non continetur exigi potest.	126
TITULUS VIII. De Commercio.		
§. 1.	Commercii laudes.	ibid.
§. 2.	Brevis illius in Lusitania historia.	ibid.
§. 3.	Tractationis ordo.	128
§. 4.	Voluntas praecipua in omni contractu lex.	129
§. 5.	Non libera tamen omnino, sed civitatis juri subjecta.	ibid.
§. 6.	Contractus ad certam usque summam non nisi per publicam scripturam probantur.	130
§. 7.	Neque tamen ideo jure nostro improbantur.	ibid.
§. 8.	Aliquando autem bene possunt jure communi probari.	131
§. 9.	De contractibus dolosis.	132
§. 10.	Et simulatis.	133
§. 11.	De laesione immoderata in contractibus.	134
§. 12.	Contractus, qui naturali, vel civili juri adversantur, non valent.	135
§. 13.	Neque qui jurejurando celebrantur.	136
§. 14.	Neque contractus usurarii.	ibid.
§. 15.	Quid usura, quo jure et ratione prohibita.	137
§. 16.	Qualis jure civili usurarum, modus.	138
§. 17.	Et qualis jure canonico.	ibid.
		§. 18.

§. 18. Regulæ de usurarum aequitate.	139
§. 19. Mutuum pecuniosum quincuntes tantum usuras recipit.	140
§. 20. Quid circa aliarum rerum mutuum jus nostrum statuerit.	ibid.
§. 21. Usurarum poena, et ad quos iudices earum quaestio spectat.	141
§. 22. De cambio non nulla.	142
§. 23. Quorum rerum commercium inter cives prohibetur.	144
§. 24. Et cum extoris.	145
§. 25. Barbaris praesertim et hostibus.	146
§. 26. Societatis mercatoriae effectus et indoles.	147
§. 27. Collegia in Lusitania mercatoria.	148
§. 28. Senatus commercii gratia denuo creatus.	ibid.
§. 29. Qui mercatores nobilitate gaudeant.	149
§. 30. Mercatorum codicibus fides adhibetur.	150
§. 31. De deceptoribus, iisve, qui culpa, vel casu creditores fraudant.	151
§. 32. De numo non nulla.	152
TITULUS IX. De legibus nauticis.	
§. 1. Summa tituli.	ibid.
§. 2. De dominio maris jure Romano.	156
§. 3. Naturali et gentium.	ibid.
§. 4. Et jure Lusitano.	ibid.
§. 5. Quid maris domino licet.	157
§. 6. Navigatio per mare occupatum jure extetis prohibita.	158
§. 7. Nec civibus promiscue concessa.	ibid.
§. 8. De classis et solutae navis vectigalibus.	ibid.
§. 9. Quae ad litora nostra appulerunt, cujus sint.	159
§. 10. Et inimicae nares cui cedant.	ibid.
§. 11. Qui contra Regni leges navigaverint, possunt a quocunque comprehendi.	160
§. 12. Singularia quaedam.	162
§. 13. De salinis non nulla.	ibid.
§. 14. Flumina, alveus, portus, insulae ad Imperantem spectant.	162
§. 15. Judex Indiae et Minae.	162
§. 16. Consilium de rebus transmarinis.	ibid.
TITULUS X. De jure politicae.	
§. 1. Politiae nomine quae veniunt.	ibid.
§. 2. Magistratus illam promiscue exercent.	ibid.
§. 3. De Aedili maximo.	162
§. 4. De minoribus Aedilibus.	ibid.

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XV

§. 7. Regia in urbe certa aedificandi forma praescripta.	166
§. 6. Secus in reliquis civitatibus.	167
§. 7. Quaedam hujus regulae exceptiones.	168
§. 8. De operis novi nuntiatione.	169
§. 9. Illius judicium, et similium causarum ad Aediles tantum spectat.	ibid.
§. 10. Iis tractandis quis ordo servandus.	170
§. 11. Leges vere salutares.	ibid.
§. 12. Pueri in primis educandi.	171
§. 13. Eorum bona tuenda.	172
§. 14. Et absentis, prodigi, furiosi.	ibid.
§. 15. Hospitalia publica.	173
§. 16. Leges sumptuariae.	ibid.
§. 17. Et funerariae.	174
§. 18. Diversae apud nos unumquemque colendi rationes.	176
§. 19. Vetita arma.	178
§. 20. Leges in errabundos et aleatores.	179
§. 21. Et in caupones et viatores.	180
§. 22. Et in pauperes et mendicos.	181
§. 23. Politiae generalis et supremus Administer.	182
§. 24. Leges theatrales.	183
§. 25. Et Oeconomicae.	184
§. 26. Et litterariae.	185
TITULUS XI. De jure militari.	187
§. 1. Belli necessitas.	ibid.
§. 2. Diversa militaria instituta.	ibid.
§. 3. Militiae genera.	188
§. 4. Duces, et arcium praefectos creare Regis jus est.	189
§. 5. Et bellum movere, milites legere, et militaria subsidia imperare.	ibid.
§. 6. Bello capta cui cedant.	190
§. 7. De Saracenis a nostris captis.	191
§. 8. Et nostris a Saracenis.	ibid.
§. 9. Eorum omnia jura servantur.	192
§. 10. De captivos servandi jure.	ibid.
§. 11. Pro iis redimendis singularia multa instituta.	193
§. 12. Forum militare jure Romano et Patrio.	ibid.
§. 13. Auditores militares.	194
§. 14. Privilegia alia militaria.	195
§. 15. Ecclicum Consilium.	ibid.
TITULUS XII. De officiis et jure civium.	196
§. 1. Civium generalia officia.	ibid.
	§. 2.

6. 2.	Erga Rempubliam et Imperantes.....	197
6. 3.	Et concives.....	198
6. 4.	Officia specialia.....	ibid.
6. 5.	Civium jura.....	199
6. 6.	Regia in primis protectio.....	ibid.
6. 7.	Et publicorum munerum collationes.....	200

E L E N C H U S

Titulorum et Paragraphorum Juris Civilis Lusitani
in Libro II. Institutionum de Jure Personarum
contentorum.

TIT. I. <i>De liberis et servis.</i>	Pag.
§. 1. Jus personarum quid.	ibid.
§. 2. Summa hominum divisio.	ibid.
§. 3. Servi aut nascuntur, aut fiunt.	2
§. 4. Hodie nemo servus nascitur.	ibid.
§. 5. Partus quem sequatur.	3
§. 6. De captivis alienis.	ibid.
§. 7. De nostris captivis.	4
§. 8. De redimendi jure.	5
§. 9. Redempti conditio.	6
§. 10. De Indorum libertate leges.	ibid.
§. 11. Poenae servitus.	7
§. 12. De nigris in Brasilia servis.	8
§. 13. Et adscriptitiis.	9
§. 14. De servis alienis, seu famulis.	10
§. 15. Merces his semper debetur.	11
§. 16. Poena servi dominum relinquentis.	ibid.
§. 17. Merces quo tempore petenda.	12
§. 18. De illius probatione.	ibid.
§. 19. De damno a servis dato.	13
§. 20. De legato servis relicto.	ibid.
TITULUS II. <i>De civibus et peregrinis.</i>	14
§. 1. Cives qui sint.	ibid.
§. 2. Et quis civis nascatur.	ibid.
§. 3. Quid si apud exteros.	ibid.
§. 4. Patris conditio tantum spectatur, et in spuris matris tantum.	15
§. 5. Cives domicilio.	ibid.
§. 6. Id quomodo contrahatur.	ibid.
C	§. 7.

§. 7. Municipes.	16
§. 8. Jura civium.	17
§. 9. Municipalia jura.	19
§. 10. Et quae eorum sanctitas.	22
§. 11. Forum peregrini et Legatorum.	23
§. 12. Qui civitatem amittant.	25
§. 13. Et quibus juribus priventur.	ibid.
TITULUS III. De Patriciis, Equitibus, et Plebejis.	26
§. 1. Alia civium divisio.	ibid.
§. 2. Patricius quis.	ibid.
§. 3. Rici-homines.	ibid.
§. 4. Infanciones.	27
§. 5. Vassalli.	28
§. 6. Duces.	ibid.
§. 7. Marchiones et Comites.	ibid.
§. 8. Vicecomites et Barones.	29
§. 9. Oppidorum Domini titulus.	ibid.
§. 10. Regiae domui addicti, id est, <i>fidalgos</i> .	30
§. 11. Equites antiqui, seu, ut aiunt, <i>Escudeiros</i> .	ibid.
§. 12. Et qui hodie hoc nomine vocantur.	ibid.
§. 13. Ordinum Militarium Equites.	31
§. 14. Nobilitatis genus aliud.	32
§. 15. Plebejus quis.	33
§. 16. Cum infami haud confundendus.	ibid.
§. 17. Donatarii qui dicantur.	34
§. 18. Illorum jurisdictioni limites positi.	ibid.
§. 19. Lex <i>Mentalis</i> .	35
§. 20. Illius summa.	37
§. 21. Et regulae generales.	ibid.
§. 22. In quibus bonis locum habeat.	38
§. 23. Et donationibus.	40
§. 24. Et in quibus non habeat.	ibid.
§. 25. Alia numerantur.	42
§. 26. Et qui in haec bona succedant.	43
§. 27. Horum bonorum alienatio prohibita.	45
§. 28. Donationis hujus natura et indoles.	46
§. 29. Et modus.	47
§. 30. Legis <i>Mentalis</i> dispensationes.	48
§. 31. Reversionis jus.	49
§. 32. Confirmationum necessitas et divisio.	50
§. 33. Confirmatio per successionem.	ibid.
§. 34. Confirmatio <i>de Rei a Rei</i> .	51

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XVIII

§. 35.	Confirmatio specialis in confirmationibus generalibus.	52
§. 36.	Generalis, et in <i>forma communi</i> .	53
§. 37.	Prorogatio temporis confirmationis petendae.	54
§. 38.	Jurisdictio Donatariorum restricta.	ibid.
§. 39.	Hac in re principia generalia.	56
§. 40.	Quae res expresse donari non possunt.	58
§. 41.	De <i>correctiois</i> , ut aiunt, jure.	61
§. 42.	Quae res expresse donari possunt.	63
§. 43.	Auditorum jurisdictio.	64
§. 44.	De Donatariis ecclesiasticis.	65
§. 45.	De Magno Ordinum Equestrium Magistro.	67
§. 46.	De illorum bonis.	68
§. 47.	Et commendis.	69
§. 48.	Et privilegii non nullis.	71
§. 49.	Magnus Cratensis Prior donatarius.	73
§. 50.	Qua ecclesiastica jurisdictione gaudeat.	75
§. 51.	Et saeculari tamquam donatarius.	76
§. 52.	De Curia Priorali, et <i>Assemblée</i> .	78
§. 53.	Ordinis Melitensis non nulla privilegia et quomodo intelligenda.	79
§. 54.	De illius fori privilegio.	80
§. 55.	De Regina donataria.	82
§. 56.	De Principe et Infantibus donatariis.	84
§. 57.	Et Brigantino Duce.	85
§. 58.	Et magna Infantis Domo.	87
§. 59.	<i>Honras e coutos</i> Regiae Coronae bona quid.	88
§. 60.	Illorum jura.	ibid.
§. 61.	De Behetris.	89
§. 62.	Officia palatina inter bona Regiae Coronae.	91
§. 63.	Jura nobilium privata.	92
§. 64.	Exemptio quando loci Domino noceat.	93
§. 65.	Nobilibus quaedam interdicta.	94
§. 66.	Novella Reginae de Donatariis constitutio.	95
TITULUS IV. De parentum in liberos potestate.		96
§. 1.	Alia civium divisio.	ibid.
§. 2.	Patresfamilias qui dicantur et filiofamilias.	97
§. 3.	Familia quid.	ibid.
§. 4.	Familiae jura.	ibid.
§. 5.	Patria potestas, et illius fundamentum.	ibid.
§. 6.	Patrifamilias tantum competit, non matri.	98
§. 7.	De vitae et necis in liberos, et venundandi jure.	99

§. 8. Actionis ad liberos vindicandos et exhibendos usus et fundamentum.	ibid.
§. 9. Defensio liberorum.	100
§. 10. Et educatio.	ibid.
§. 11. Patris alia in filios jura.	101
§. 12. Pater legitimus bonorum administrator.	ibid.
§. 13. Peculium filiorum.	102
§. 14. Quando ex facto filiorum pater obligatur.	103
§. 15. Matris potestas.	105
TITULUS V. Quibus modis jus patriae potestatis acquiritur, et quibus solvitur.	106
§. 1. Modi acquirendi patriam potestatem.	ibid.
§. 2. Sponsalia minorum.	ibid.
§. 3. Quomodo probentur, et de poena sponsalibus adjuncta.	107
§. 4. Actio sponsalitia.	ibid.
§. 5. Matrimonium solo consensu nuptialiter perficitur.	109
§. 6. Regis consensus in nuptiis quando necessarius.	ibid.
§. 7. Et parentis, tutoris, curatoris, et domini, dominaeve.	110
§. 8. Nobilis cum plebeja matrimonium.	111
§. 9. Ritus nuptiarum.	112
§. 10. Matrimonium clandestinum.	113
§. 11. Puerorum, senum, et viduarum nuptiae.	114
§. 12. Polygamia <i>simultanea</i> prohibita.	115
§. 13. Matrimonio putativo patria potestas acquiritur.	ibid.
§. 14. Legitimatio per subsequens matrimonium jure Romano.	116
§. 15. Canonico.	118
§. 16. Et Patro.	ibid.
§. 17. Legitimatio per rescriptum Principis jure Romano.	119
§. 18. Canonico.	120
§. 19. Et Patris.	ibid.
§. 20. Aliae legitimationes.	121
§. 21. Quibus modis amittitur patria potestas.	122
§. 22. Solvitur morte patris, et nuptiis filiorum.	ibid.
§. 23. Et emancipatione judiciali.	123
§. 24. Quae ab aetatis venia distinguenda.	124
§. 25. Quando filium emancipare pater cogendus.	125
§. 26. Solvitur patria potestas separatione.	ibid.
§. 27. Et filii dignitate.	126
TITULUS VI. De jure liberorum et agnatorum.	127
§. 1. Liberorum differentia.	ibid.
§. 2. Qui filij sint legitimi.	128
§. 3. Legitimorum jura.	129

§. 4. Bastardi qui dicantur.	130
§. 5. De Regum bastardis.	ibid.
§. 6. Et aliorum.	132
§. 7. Filius a matre quoque nobilitatur.	132
§. 8. De infantibus expositis.	133
§. 9. De legitimis, seu adoptivis.	ibid.
§. 10. De legitimatis.	134
§. 11. Debentur filiis alimenta.	135
§. 12. A quo filius alendus constante matrimonio.	136
§. 13. Et a quo matrimonio morte soluto.	ibid.
§. 14. Et divortio.	ibid.
§. 15. Mater in subsidium alere tenetur.	137
§. 16. Et lacte filios enutrire tribus primis annis.	ibid.
§. 17. Spuri a patre quoque alendi, et in subsidium a matre.	138
§. 18. Quando mater possit alimenta repetere.	139
§. 19. Ea non debentur filiis majoribus divitiibus.	140
§. 20. Neque ingratis.	ibid.
§. 21. Actio ad liberos agnoscendos.	141
§. 22. Et quos agnoscere pater teneatur.	ibid.
§. 23. Actio de alimentis.	142
§. 24. Et de litis expensis.	143
§. 25. Parentibus et collateralibus alimenta debentur.	ibid.
§. 26. Agnatorum jura.	144
TITULUS VII. De mariti in uxorem potestate.	
§. 1. Potestas mariti in uxorem.	ibid.
§. 2. In quo consistat.	145
§. 3. Ejusdem effectus non nulli.	ibid.
§. 4. Administratio mariti restricta.	146
§. 5. De Reginae marito.	147
§. 6. Uxoris in maritum jura.	ibid.
§. 7. De Regis uxore.	148
TITULUS VIII. De communiōe bonorum inter conjuges.	
§. 1. Bonorum communiō inter conjuges unde derivetur.	ibid.
§. 2. Jus Romano locum non habet.	150
§. 3. Ex jure nostro nascitur.	151
§. 4. Et ex vero matrimonio et consummato.	ibid.
§. 5. Non habet locum in matrimonio putativo.	152
§. 6. Communicantur bona acquisita et acquirenda constante matrimonio.	ibid.
§. 7. Et eo etiam soluto.	153
§. 8. Nisi contrarium pactum sit.	154
§. 9. Vel matrimonium per dotem celebratum.	ibid.
	§. 102

§.10. Acquisita hoc casu non communicantur: bene tamen fructus.	ibid.
§.11. In secundis quoque nuptiis bona communicantur.	155
§.12. Et quid de muliere quinquagenaria.	156
§.13. Quibus in bonis communio cesset.	157
§.14. Non communicatur aes alienum.	ibid.
§.15. Possessio uxoris post viri mortem.	158
§.16. Et quibus in bonis locum habeat.	159
§.17. Non publicantur bona uxoris ex delicto conjugis.	ibid.
§.18. Communio alii effectus in bonis immobilibus.	160
§.19. Et mobilibus.	161
TITULUS IX. De <i>jure dotium</i> .	ibid.
§. 1. Varia pacta dotalia.	ibid.
§. 2. Quae dotalia, paraphernalia, et receptitia bona.	ibid.
§. 3. Dos quid.	162
§. 4. Profectitia et adventitia.	163
§. 5. Tenetur pater filiam dotare.	ibid.
§. 6. Etiam illegitimam.	164
§. 7. Item mater.	ibid.
§. 8. Et frater.	165
§. 9. Non tenetur filius matrem dotare.	ibid.
§.10. Dos quomodo probetur.	ibid.
§.11. Et quibus in rebus constituatur.	ibid.
§.12. Illius quantitas.	166
§.13. Illustrium dotes.	ibid.
§.14. Mariti jus in fundo dotali.	167
§.15. In paraphernalibus bonis.	168
§.16. Communibus.	ibid.
§.17. Et mobilibus.	169
§.18. Quomodo uxor obligatur ex contractu mariti.	170
§.19. Dotis privilegia praecipua.	ibid.
§.20. Dotis insinuatio.	171
§.21. Constante matrimonio aliquando dos peti potest.	174
§.22. Eo morte soluto, ad quem spectet.	ibid.
§.23. Et quid si ob adulterium, aliamve causam.	175
§.24. Impensae in rem dotalem deducendae.	ibid.
§.25. Quae pacta in dote valeant.	176
§.26. Donationes propter nuptias in usu non sunt.	177
§.27. Neque arthae juris Romani.	178
§.28. Recipi tamen pacto possunt, et in usum revocari.	179
§.29. Nostrae arthae quales sint, et quomodo constituentur.	ibid.

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XXXII

§. 30. Liberis exstantibus, non valent arrhae ultra tertiam bonorum.....	182
§. 31. Cujus in dominio sint, et ad quem spectent uxore mortua, vel marito.....	ibid.
§. 32. In quo nostrae arrhae differunt a dote.....	182
§. 33. Et ab arrhis juris Romani.....	ibid.
§. 34. Et a donationibus propter nuptias.....	183
§. 35. Dotatitium quid.....	ibid.
§. 36. Et in quo differat a nostris, et juris Romani arrhis, et donationibus propter nuptias.....	184
§. 37. Sponsalitia largitas an repeti possit.....	185
TITULUS X. De donationibus inter virum et uxorem. ... 186	
§. 1. Non valent donationes inter virum et uxorem jure Romano, et quare.....	ibid.
§. 2. Hoc jus non omnes gentes receperunt.....	ibid.
§. 3. Quando apud nos fuit receptum.....	187
§. 4. Quae hodie possunt conjuges inter se donare.....	188
§. 5. Nativitate liberorum quando donatio revocetur.....	ibid.
§. 6. De donatione concubinae facta.....	189
§. 7. Usus tituli.....	ibid.
TITULUS XI. De tutela..... 190	
§. 1. Tutela cujus juris sit.....	ibid.
§. 2. Quomodo definienda, et quae illius species.....	ibid.
§. 3. Qui sub tutela sint.....	191
§. 4. Tutor vivo patre.....	ibid.
§. 5. Tutela pactitia.....	192
§. 6. Tutor testamento a patre datus.....	ibid.
§. 7. A matre, vel extraneo.....	193
§. 8. Qui testamento tutores dari possunt.....	194
§. 9. De tutela sub conditione, ex die, vel ad diem data.....	195
§. 10. Tutela legitima.....	ibid.
§. 11. Matri, vel aviae primum defertur.....	196
§. 12. Deinde propinquis.....	ibid.
§. 13. Tutor dativus.....	197
§. 14. De satisfactione tutorum.....	ibid.
§. 15. De officio, auctoritate, et administratione tutoris.....	198
§. 16. De periculo tutoris, rationibus ab eo reddendis, et ubi tutor conveniri debeat.....	200
§. 17. De tutoris fidejussoribus, et magistratibus conveniendis.....	201
§. 18. Excusationes tutorum.....	ibid.
§. 19. Quomodo tutela finiatur.....	202
§. 20. De suspectis tutoribus.....	203
	§. 21.

§. 21. Tutela illustrium.	ibid.
§. 22. De Regis impuberis tutela.	ibid.
TITULUS XII. De curationibus.	206
§. 1. Curator quis.	ibid.
§. 2. Tutoris hodie et curatoris differentia nulla est.	207
§. 3. Curatio testamentaria.	208
§. 4. Legitima et dativa.	ibid.
§. 5. Minorum.	ibid.
§. 6. Quibus minoribus curator non detur.	209
§. 7. Curatio furiosi.	ibid.
§. 8. Et cui deferatur.	210
§. 9. De curatore prodigi.	ibid.
§. 10. Et viduae prodigae.	211
§. 11. Ad litem.	212
§. 12. Et bonis dando.	ibid.
§. 13. De Clerico tutore, curatoreve.	213
TITULUS XIII. De personarum aliis divisionibus.	214
§. 1. Divisio personarum in majores et minores.	ibid.
§. 2. Impuberes qui.	215
§. 3. Puberes.	ibid.
§. 4. Quae gerere possint minores, vel non.	ibid.
§. 5. De obligatione minorum tam judiciali.	216
§. 6. Quam extrajudiciali.	ibid.
§. 7. In delictis quomodo minores obligantur.	217
§. 8. De restitutione minorum.	218
§. 9. Et quasi minorum.	219
§. 10. Majores qui.	ibid.
§. 11. Et quasi majores.	ibid.
§. 12. Alia divisio personarum.	220
§. 13. Et earum jura.	ibid.

E L E N C H U S

Titulorum et Paragraphorum Juris Civilis Lusitani
in Libro III. Institutionum de Jure Rerum
contentorum.

TITULUS I. <i>DE divisione rerum et qualitate.</i>	Pag. 1
§. 1. Quid intelligimus per res.	ibid.
§. 2. Prima rerum divisio.	ibid.
§. 3. Res sacrae.	2
§. 4. Illarum jura.	ibid.
§. 5. Res sanctae.	4
§. 6. Religiosae.	5
§. 7. Quale in eis Principis et Episcopi jus.	6
§. 8. Res communes, publicae, universitatis, singulorum.	7
§. 9. Et Principis.	9
§. 10. Res mobiles, immobiles, hereditariae, acquisitae.	10
§. 11. Aliarum rerum divisio.	11
§. 12. Jura rerum.	ibid.
TITULUS II. <i>De dominio et possessione.</i>	12
§. 1. Dominium quid.	ibid.
§. 2. Illius effectus.	ibid.
§. 3. Aliquando restringuntur.	ibid.
§. 4. Domini distinctio.	13
§. 5. Possessio quid.	ibid.
§. 6. In quibus a dominio differat.	14
§. 7. De acquirenda, retinenda, vel amittenda possessione.	ibid.
§. 8. De variis possessionis divisionibus.	15
§. 9. Possessionis effectus.	16
TITULUS III. <i>De acquirendo rerum dominio.</i>	17
§. 1. Modi domini acquirendi.	ibid.
§. 2. De occupatione rerum publicarum.	ibid.
§. 3. De occupatione hostili.	18
§. 4. De venatione et piscatione.	ibid.
§. 5. De inventis rebus et derelictis.	20
§. 6. De thesauris et metalli fodinis.	21
§. 7. De accessione naturali.	22

§. 8. Industriali.	ibid.
§. 9. Et mixta.	24
§. 10. De traditione.	25
§. 11. Modi domini acquirendi juris civilis.	27
TITULUS IV. De praescriptionibus.	ibid.
§. 1. Praescriptio quid et cuius juris sit.	ibid.
§. 2. Illius requisita et species jure Romano.	28
§. 3. Et Canonico.	29
§. 4. Aliarum gentium praescriptio.	30
§. 5. De praescriptionis tempore.	ibid.
§. 6. Longissimi temporis praescriptio.	31
§. 7. Immemorialis.	ibid.
§. 8. De bona fide in praescriptionibus.	32
§. 9. Et quando praesumenda.	33
§. 10. Usurpatio praescriptionis.	ibid.
§. 11. Quae res possint praescribi.	ibid.
§. 12. Quibus non currit praescriptio.	34
§. 13. De bonorum et jurium regalium praescriptione.	ibid.
§. 14. Praescriptiones extraordinariae.	35
TITULUS V. De testamentis ordinandis et codicillis.	36
§. 1. Testamentum quid et cuius juris sit.	ibid.
§. 2. Testamentorum usus.	ibid.
§. 3. Leges et mores antiqui.	37
§. 4. Testamentum quotuplex.	39
§. 5. Publicum et judiciale.	ibid.
§. 6. Apertum a tabellione scriptum.	ibid.
§. 7. Et a testatore, vel privato.	40
§. 8. Testamentum clausum.	ibid.
§. 9. Nuncupativum.	41
§. 10. Testamenta quomodo aperiuntur.	42
§. 11. Qui testamento testes esse non possunt.	43
§. 12. De Clerico et Monacho teste.	ibid.
§. 13. Solemnitates testamenti externae.	44
§. 14. Testamentum juris Canonici.	45
§. 15. Testamentum militis.	ibid.
§. 16. Alia testamenta privilegiata.	46
§. 17. Testamentum ad pias causas.	ibid.
§. 18. Et inter conjuges.	47
§. 19. Solemnitates interna.	ibid.
§. 20. De furioso et aliis, quibus non est permittum facere testamentum.	48
§. 21.	

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. LXXVII

§. 21. Et de filiisfamilias, servis, deportatis, peregrinis, ad mortem damnatis.	49
§. 22. De testamentis Clericorum.	50
§. 23. Episcoporum.	51
§. 24. Monachorum.	52
§. 25. Equitum, et Clericorum Militiarum Regni, et Melitensium.	53
§. 26. Cardinalium.	ibid.
§. 27. Regum.	54
§. 28. Pleno testatoris libertas.	55
§. 29. Heredis institutio non est de essentia testamenti.	56
§. 30. Summa de heredum institutione regula.	57
§. 31. Heredes qui prohibeantur institui.	58
§. 32. De institutione ex die, et regula testatus et intestatus.	59
§. 33. Condicio impossibilis vitiat institutionem.	61
§. 34. Remittitur condicio jurisjurandi, et si non nupserit.	62
§. 35. Ineptae et fuitiles condiciones vitiantur.	63
§. 36. De institutione contumeliosa, captatoria, pacticia, et in alterius arbitrium collata.	ibid.
§. 37. Quo tempore in herede capacitas requiratur.	66
§. 38. Liberi omnes necessario instituendi.	67
§. 39. Etiam postumi.	68
§. 40. Et pure, non sub conditione licet potestativa.	ibid.
§. 41. Institui censentur, si pater, de tertia disponit.	69
§. 42. Parentes similiter et fratres instituendi, vel exheredandi.	ibid.
§. 43. Causae exheredationis liberorum.	70
§. 44. Parentum et fratrum.	71
§. 45. Exheredationis causa a quo probanda.	ibid.
§. 46. Modi, quibus testamenta infirmantur.	72
§. 47. Testamentum nullum et injustum.	ibid.
§. 48. Testamentum ruptum agnatione postumi.	73
§. 49. Et per posterius testamentum.	ibid.
§. 50. De iis, quae in testamento delentur.	74
§. 51. Testamentum irritum.	75
§. 52. Testamentum inofficiosum, et querela inofficiosi.	76
§. 53. Quando querela inofficiosi locum habeat.	ibid.
§. 54. Testamentum destitutum.	77
§. 55. De substitutionibus.	78
§. 56. De codicillis.	ibid.
§. 57. De clausula codicillari.	79
TITULUS VI. De acquirenda, vel omittenda hereditate.	80

§. 1. Hereditas quid.	ibid.
§. 2. Heredes omnes voluntarii.	81
§. 3. Liberi omnes ipso jure heredes.	82
§. 4. Hereditas quibus modis acquiritur et repudiatur.	ibid.
§. 5. An possit pro herede gestio, vel repudiatio pro parte fieri, vel sub conditione.	82
§. 6. De furiosis, infantibus, minoribus, filiisfamilias heredibus instituendis.	84
§. 7. Succeedit heres in universum jus defuncti.	ibid.
§. 8. Sed non tenetur ultra vires hereditatis.	85
§. 9. De beneficio inventarii.	ibid.
§. 10. Et juris deliberandi.	86
§. 11. De inventario ab herede, vel aliis conficiendo.	87
§. 12. Hereditas non adita transmittitur, modo sit delata.	88
§. 13. In conditionalit transmittitur spes debitum iri.	ibid.
§. 14. Executio testamenti ad quos pertineat.	89
§. 15. De executoribus testamentariis, legitimis, et dativis.	ibid.
§. 16. Provisores et Episcopi testamentorum executores, et de illorum hodie jurisdictione.	91
TITULUS VII. De legatis et fideicommissis.	
§. 1. Juris Romani hac in re auctoritas.	ibid.
§. 2. Legare qui et quibus possint.	92
§. 3. Libera legandi facultas.	ibid.
§. 4. Non debetur legatum etiam pium ex testamento nullo.	93
§. 5. Quae actiones legatario dentur jure Romano et Patrio.	ibid.
§. 6. De legato debiti.	ibid.
§. 7. Quod creditori legatur compensandum.	94
§. 8. De legato ad certum tempus, vel locum.	ibid.
§. 9. Regula de verborum significatione in legatis.	95
§. 10. De legato mobilium.	ibid.
§. 11. Non nocet legato error nominis, neque vocabuli.	96
§. 12. Neque falsa demonstratio, vel caussa.	ibid.
§. 13. De legato sub modo, et de cautione Muciana.	97
§. 14. Nocet legato conditio impossibilis et signum contumeliosum.	ibid.
§. 15. Transmittitur legatum conditionale.	ibid.
§. 16. Repudiari potest ante conditionem, vel diem, et pro parte repudiari.	98
§. 17. Pluribus rebus legatis, una perempta, quae superest, debetur.	ibid.
§. 18. Quid fideicommissum universale, vel singulare.	100
§. 19. De fideicommissis conventionali.	ibid.

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XXVIII

§. 20. Fiduciaris restituta hereditate heres noni manet.	101
§. 21. De lege Falcidia.	102
§. 22. De Senatusconsulto Trebelliano.	103
§. 23. De jure accrescendi in hereditate et legatis.	ibid.
TITULUS VIII. De successione ab intestato.	105
§. 1. Successio ab intestato quando locum habeat.	ibid.
§. 2. Cujus juris sit.	ibid.
§. 3. Illius ordo.	ibid.
§. 4. Filii legitimi et naturales quemadmodum succedant.	106
§. 5. De successione nepotum.	107
§. 6. Clericorum, Monachorum, Equitum Militarium, & Melitensium.	108.
§. 7. Qui Clerico ab intestato succedunt.	ibid.
§. 8. Episcopo.	109
§. 9. Et Monacho.	ibid.
§. 10. De spoliis Clericorum et Episcoporum.	ibid.
§. 11. De luctuosa.	110
§. 12. Filii naturales patri plebeo succedunt.	111
§. 13. De aliis filiis illegitimis.	112
§. 14. De legitimatis et adoptivis.	113
§. 15. De filiis prioris matrimonii.	114
§. 16. Ascendentes quando et quomodo succedant.	ibid.
§. 17. Et collaterales.	115
§. 18. Conjuges quando succedant.	116
§. 19. De fisci successione in bonis vacantibus.	117
TITULUS IX. De successione majoratus.	118
§. 1. Definitio majoratus.	ibid.
§. 2. Et ordo.	ibid.
§. 3. De successione Regni.	119
§. 4. De majoratu leges speciales.	121
§. 5. Is distinguendus a primogeniturae jure, et fideicommissis perpetuis, et capellis.	122
§. 6. Majoratus olim regulares erant, vel irregulares.	ibid.
§. 7. Omnes hodie regulares.	123
§. 8. Quae hodie ad majoratus institutionem requirantur.	ibid.
§. 9. De conditionibus majoratui adjectis.	124
§. 10. Qui possint majoratum instituere.	125
§. 11. Et in quibus bonis.	126
§. 12. Quibus modis instituat, et de illius probatione.	ibid.
§. 13. In majoratu successio solum cognatica admissa.	127
§. 14. Et linea substantiae.	128
§. 15. Qualitas ab institutione rejecta.	ibid.
§. 16.	

§. 16. Gradus et in majoratu recepta	129
§. 17. Successio linealis	ibid.
§. 18. Repraesentatio in majoratus successione admittenda	131
§. 19. Solus primogenitus succedit, licet impubes sit, vel fu- riosus	132
§. 20. Si gemini nascantur, quis praefendus	ibid.
§. 21. Non succedunt bastardi, neque legitimi	133
§. 22. Neque Clerici, Monachi, Monasterium, peruelles, et eorum filii	134
§. 23. Neque ascendentes	ibid.
§. 24. Succedunt transversales	135
§. 25. Femina quando succedat	136
§. 26. De successione fisci, extincta familia	ibid.
§. 27. Et ob delictum possessoris	138
§. 28. Quale dominium possessoris majoratus, et quae inde co- rollaria	ibid.
§. 29. Aes alienum ab institutore, possessoreve conflatum quis dissolvere teneatur	141
§. 30. De majoratus successione a Rege instituti	142
§. 31. Et a conjugibus in eadem charta	143
§. 32. De piis operibus	ibid.
TITULUS X. De capellis	144
§. 1. Capella quid, et in quo a majoratu differat	ibid.
§. 2. Illius origo	ibid.
§. 3. Onus Missarum quando majoratum, vel capellam consti- tuat	145
§. 4. Capellae et majoratus eisdem legibus gubernantur	ibid.
§. 5. De capellis quid Novella 9. Septembr. fuit constitutum	146
§. 6. Et Decreto 17. Jul. 1788	ibid.
§. 7. Capellae census, et quis eam possit instituere	147
§. 8. De collegiis, et ecclesiasticis capellis administrantibus	ibid.
§. 9. De capellis Alphonsi IV.	149
§. 10. De capellis vacantibus	ibid.
§. 11. De piorum operum redemptione, commutatione, redu- ctione	150
§. 12. De capellae vacantis delatore	151
TITULUS XI. De jure emphyteutico	152
§. 1. Definitio emphyteuseos	ibid.
§. 2. Illius origo	ibid.
§. 3. Quae sunt de substantia et natura emphyteuseos	153
§. 4. In quo differat ab emtione, et locatione	155
§. 5. Et a censu	156
	§. 6.

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XXXI

§. 6. A feudo, superficie, pensionibus annuis, et precariis.	157
§. 7. Colonj diversi ab emphyteutis.	158
§. 8. Emphyteuseos divisio.	159
§. 9. Quae res emphyteusim admittant.	160
§. 10. Et qui eam possint constituere et in quibus.	162
§. 11. Quomodo constituatur, et de illius probatione.	163
§. 12. Emphyteutae et domini jura praecipua.	ibid.
§. 13. De canone emphyteutico.	164
§. 14. De emphyteuseos alienatione necessaria.	167
§. 15. Et voluntaria.	168
§. 16. De jure protimeseos.	171
§. 17. De laudemio.	172
§. 18. Emphyteusis individua est.	174
§. 19. De meliorationibus.	175
§. 20. Quomodo succedatur in emphyteusim hereditariam pu- ram.	ibid.
§. 21. Et in hereditariam mixtam.	177
§. 22. Et in familiarem puram.	178
§. 23. Et in familiarem mixtam.	181
§. 24. De emphyteuseos nominatione.	182
§. 25. Et quando nominatio revocari possit.	184
§. 26. De renovatione emphyteuseos.	185
§. 27. Emphyteusis quibus modis amittitur.	187
§. 28. In emphyteusi ecclesiastica singularia.	189
TITULUS XII. De honorum partitionibus et collationibus.	192
§. 1. Quid petitio hereditatis.	ibid.
§. 2. Familiae ercisundae iudicium et quid in eo continetur.	ibid.
§. 3. Partitiones quibus modis instituuntur.	193
§. 4. Coheredes omnes ad eas citandi.	194
§. 5. Petendae ab eo, qui in possessione est.	ibid.
§. 6. Veluti a conjuge superstite.	195
§. 7. Et a filio, vel extraneo, qui defuncti bona possidet.	ibid.
§. 8. Rex, quae natura, vel jure divisionem non admittunt.	196
§. 9. Majoratus bona non dividuntur; secus illius fructus jam percepti, et meliorationes.	197
§. 10. Idem fere de bonis emphyteuticis dicendum.	ibid.
§. 11. Inventarii conficiendi necessitas.	198
§. 12. Collatio quid, inter quos, et quibus in bonis locum ha- beat.	ibid.
§. 13. De dotis collatione.	199

§. 14. Partitiones etiam injustae non revocantur, sed reformantur	200
TITULUS XIII. De servitutibus.	202
§. 1. Quid servitus, et quotuplex.	ibid.
§. 2. Servitus in faciendo.	ibid.
§. 3. Subtilitates non nullae Romanorum de servitutibus explosae.	203
§. 4. Quid ususfructus.	205
§. 5. Quibus modis ususfructus constituitur.	206
§. 6. Et quibus amittitur.	207
§. 7. Ususfructuarius quemadmodum caveat.	ibid.
§. 8. De usufructu earum rerum, quae usu consumuntur.	208
§. 9. De usu, habitatione, et operis servorum.	209
§. 10. Servitutes praediales.	ibid.
TITULUS XIV. De pignoribus et hypothecis.	212
§. 1. Quid pignus et hypotheca.	ibid.
§. 2. In foro nulla inter pignus et hypothecam differentia.	ibid.
§. 3. Illius dominium ad creditores non transfertur.	213
§. 4. Pignoris divisio in generale et speciale, et quae res sub generali veniant.	214
§. 5. Pignoris aliae divisiones.	215
§. 6. Praetorium.	ibid.
§. 7. Judiciale.	216
§. 8. Conventionale et testamentarium.	ibid.
§. 9. Publicum, vel quasi, et privatum.	ibid.
§. 10. Legale.	217
§. 11. Quae res pignori dari non possunt.	218
§. 12. Hypotheca publica praefertur privatae.	219
§. 13. Legalis publicae praefertur.	220
§. 14. De praelatione inter creditores simplices chirographarios.	221
§. 15. Usus actionis Servianae, vel quasi.	222
§. 16. Hypothecaria actio contra tertium possessorem.	ibid.
§. 17. Ei competit beneficium ordinis.	223
§. 18. De distractione pignoris.	ibid.
§. 19. De pactis pignorum.	225
§. 20. Quibus modis pignus solvitur.	ibid.

ELENCHUS

Titulorum et Paragraphorum Juris Civilis Lusitani
in Libro IV. Institutionum de Obligationibus
et Actionibus contentorum.

TIT. I. D e obligationibus.	Pag. 1.
§. 1. Ratio ordinis.	ibid.
§. 2. Definitio obligationis.	2
§. 3. Prima obligationum divisio.	ibid.
§. 4. Obligatio naturalis, civilis, mixta, perfecta, et imper- fecta.	ibid.
§. 5. Obligationis naturalis effectus.	3
§. 6. Obligatio omnis civilis est.	4
§. 7. Alia obligationum divisio.	ibid.
§. 8. Qui possint obligari, et quænam obligationes valeant. ibid.	
§. 9. Formula nulla obligationibus præscribitur et quomodo obli- gationes contrahantur.	5
TITULUS II. De pactis.	6
§. 1. Quid pactum.	ibid.
§. 2. Summa regula in doctrina de pactis.	ibid.
§. 3. Et quæ illius consecraria.	ibid.
§. 4. Alia ejusdem regulæ consecraria.	7
§. 5. Factum promittens liberatur præstando id quod interest. 8	
§. 6. Pactum creditorum partem debiti remittentium dissentien- tibus non nocet.	ibid.
§. 7. Tractatus a pactis et contractibus separandi.	9
§. 8. De constituto.	ibid.
§. 9. Quid tractato.	ibid.
§. 10. Pactum transactioni inest.	10
§. 11. De quibus rebus transigi potest.	ibid.
§. 12. Et an de re judicata, et de ceteris testamento, et de aliment- tis.	ibid.
§. 13. Et quid de criminibus.	11
§. 14. Et de adulterio.	12

§. 15. Transactionis effectus.	13
TITULUS III. De conventionibus beneficiis, onerosis, et accessoriis.	14
§. 1. Quid conventiones beneficiae, et quae.	ibid.
§. 2. Regulae de contractibus beneficiis.	ibid.
§. 3. De donationibus.	15
§. 4. De commodato.	16
§. 5. Regulae de damni praestatione in contractibus.	17
§. 6. De mutuo.	18
§. 7. De precario.	19
§. 8. De deposito.	ibid.
§. 9. De sequestro.	20
§. 10. Quid mandatum, et de Advocatis.	21
§. 11. De procuratoribus et defensoribus.	23
§. 12. Conventiones onerosae quae.	26
§. 13. De permutatione et contractibus innominatis.	ibid.
§. 14. De venditione, et quae de illius essentia.	27
§. 15. De pactis inter venditorem et emptorem compositis.	29
§. 16. De periculo et commo ^{do} rei venditae.	30
§. 17. De rescindenda venditione.	31
§. 18. De redhibitoria, et quanti minoris.	32
§. 19. De locatione et conductione.	33
§. 20. De societate.	35
§. 21. Contractus aleatorii.	36
§. 22. Contractus <i>Adsecurationis</i>	ibid.
§. 23. De nautico fenore.	38
§. 24. Ludi aleatorii.	ibid.
§. 25. Sponsiones et <i>lottariae</i>	39
§. 26. Emptio spei et rei futurae.	40
§. 27. Contractus cambiales.	41
§. 28. De fidejussoribus.	42
§. 29. De beneficio Vellejani.	44
§. 30. De duobus reis.	46
§. 31. De mandatoribus pecuniae credendae.	47
§. 32. Quomodo praepone ^{ns} ex praepositi contractibus obligetur.	ibid.
TITULUS IV. De quasi contractibus.	48
§. 1. Quid obligatio ex quasi contractu.	ibid.
§. 2. De negotiis gestis	ibid.
§. 3. Judicium tutelae et curatellae ex quasi contractu.	49
§. 4. Itemque actio exercitoria et institotia.	ibid.
§. 5. De lege Rhodia.	50
	§. 6.

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XXXV

§. 6. De peculio.	ibid.
§. 7. Quasi contractus aditio hereditatis.	§1
§. 8. Actio finium regundorum, familiae erciscundae, communi dividundo.	ibid.
§. 9. Actio de receptis.	§2
§. 10. Conductio indebiti.	§3
§. 11. Conductio sine causa, ob causam dati, vel ob turpem causam.	§4
§. 12. De evictionibus.	§5
TITULUS V. De solutionibus et liberationibus.	§7
§. 1. Quid solutio.	ibid.
§. 2. Quis recte solvat, et cui.	§8
§. 3. Quid, quantum solvendum, quo loco, et tempore.	§9
§. 4. Modus solvendae obligationis per depositionem et oblationem judicalem.	ibid.
§. 5. Itemque per confusionem, rei interitum, novationem, delegationem, acceptilationem, conditionem, adventum diei, compensationem.	60
§. 6. De cessione bonorum.	61
§. 7. De beneficio competentiae.	ibid.
§. 8. De rescriptis moratorii.	63
§. 9. Quomodo a creditoribus dentur induciae moratoriae.	65
§. 10. Et an possit debitor, cui induciae concessae, debitores suos convenire.	ibid.
TITULUS VI. De actionibus.	66
§. 1. Actio quid.	ibid.
§. 2. Hodie omnes actiones civiles.	ibid.
§. 3. Et bonae fidei.	67
§. 4. Actiones arbitrariae.	ibid.
§. 5. Directae et utiles.	68
§. 6. Prima actionum divisio in praejudiciales, reales, personales, et mixtas.	ibid.
§. 7. Actiones praejudiciales quae.	ibid.
§. 8. Quae actionum realium species, natura, et fundamentum.	69
§. 9. Actio ad exhibendum.	70
§. 10. Actio rei vindicationis directa.	ibid.
§. 11. Et utilis.	72
§. 12. Dotis vindicatio.	ibid.
§. 13. Actio Publiciana.	73
§. 14. Rescissoria.	ibid.
§. 15. Revocatoria seu Pauliana.	74

§. 16. Petitio hereditatis.	75
§. 17. Confessoria et negatoria.	ibid.
§. 18. Hypothecaria.	77
§. 19. Actiones personales, et primum ex pacto.	ibid.
§. 20. Actiones ex contractu, praesertim ex mutuo.	78
§. 21. Et ex quasi contractu, speciatim de negotiorum gestione.	79
§. 22. Actio <i>praescriptis verbis</i> , seu <i>in factum</i>	80
§. 23. Actiones personales ex contractu aliorum.	ibid.
§. 24. Actiones mixtae.	81
§. 25. Rei persecutoriae, poenales, mixtae.	ibid.
§. 26. Obligatio litteralis.	82
§. 27. Actio chirographaria.	83
§. 28. Actio dicta <i>assignação de dez dias</i> ex scriptura publica, vel quasi.	ibid.
§. 29. Et ex mere privata.	86
§. 30. De interdicto retinendae possessionis.	ibid.
§. 31. Recuperandae.	87
§. 32. Adipiscendae.	89
§. 33. De nuntiatione novi operis, de interdicto demolitorio, <i>quod vi, aut clam</i>	90
§. 34. De cumulatione actionum.	91
TITULUS VII. De judiciis, et ubi quis agere et conveniri debeat.	92
§. 1. Judicium quid.	ibid.
§. 2. Illius divisio.	ibid.
§. 3. Quid eo veniat.	ibid.
§. 4. Ordo judicarius naturalis, vel civilis.	ibid.
§. 5. Naturalis quae necessario contineat.	93
§. 6. Ordo juris civilis Romani, et Canonici.	ibid.
§. 7. Simplex apud nos initio ordo judicarius.	ibid.
§. 8. Hac in re quid constituerint Alphonsus II, III, et Dionysius.	94
§. 9. Alphonsus IV.	95
§. 10. Alphonsus V.	96
§. 11. Emmanuel rex.	ibid.
§. 12. Joannes III, Sebastianus, et qualis hodie ordo processus ordinarius.	97
§. 13. Summarius.	99
§. 14. Tumultuarius.	100
§. 15. Actor quis.	ibid.
§. 16. Actio ex l. <i>Difamari</i> Cod. De ingen. manum., et ex l. <i>Si contigat</i> 28. De fidejussorib.	102

§. 17. De plus petitionibus.	102
§. 18. Reus quis.	ibid.
§. 19. De satisfactionibus.	ibid.
§. 20. Judex quis.	103
§. 21. Illius officium, et quae non rogatus facere debeat.	ibid.
§. 22. Et quae rogatus tantum.	105
§. 23. Judex competens et forum.	ibid.
§. 24. Forum originis.	106
§. 25. Forum domicilii commune.	ibid.
§. 26. Forum domicilii proprium.	107
§. 27. Forum contractus.	108
§. 28. Forum rei sitae, et maleficii.	109
§. 29. Forum continentiae caussarum.	ibid.
§. 30. Forum prorogatae jurisdictionis.	110
§. 31. Forum privilegium ratione caussae.	111
§. 32. Et ratione personae.	112
§. 33. Iudicia ecclesiastica, praesertim Episcoporum.	113
§. 34. Et Nuntii Apostolici.	114
TITULUS VIII. De iis, per quos agere possumus.	116
§. 1. Qui possunt in iudicio adesse.	ibid.
§. 2. Defensores.	ibid.
§. 3. Excusatores.	ibid.
§. 4. Assistentes.	117
§. 5. Opponentes.	ibid.
TITULUS IX. De in jus vocando.	118
§. 1. Citatio quid.	ibid.
§. 2. Illius necessitas.	ibid.
§. 3. Renuntari non potest.	ibid.
§. 4. Quotplex.	119
§. 5. Quae debeat comprehendere.	ibid.
§. 6. Et a quo decernenda.	120
§. 7. De citatione in faciem.	ibid.
§. 8. Et ad domum.	ibid.
§. 9. Edictalis.	121
§. 10. Requisitoria seu subsidiaria.	ibid.
§. 11. Generalis initio litis.	122
§. 12. In abinam dicta.	123
§. 13. Rei non comparentis poena.	124
§. 14. Et actoris non comparentis.	125
§. 15. Citatio dilatoria et peremptoria.	ibid.
§. 16. Qui in iudicium vocari non possunt.	ibid.
§. 17. Et qui non sine Regis licentia.	126
	§. 12.

§. 18. Et qui non sine venia.	127
§. 19. Citatio actus judicialis, et quae inde consecraria.	128
§. 20. Quando valeat citatio a privato et sine iudicis jussu.	ibid.
§. 21. Quibus officialibus committenda.	129
§. 22. De citatione dicta <i>per carta de camera</i>	130
§. 23. Circumducta.	ibid.
§. 24. Citationis effectus.	ibid.
TITULUS X. De libelli oblatione.	131
§. 1. Libellus quid.	ibid.
§. 2. Quae eo contineri debeant.	ibid.
§. 3. In scriptis quando est necessarius.	133
§. 4. Et quando emendari et mutari possit.	ibid.
§. 5. Clausulae salutares.	ibid.
§. 6. De editione instrumentorum.	134
TITULUS XI. De liti contestatione.	135
§. 1. Vetus liti contestatio.	ibid.
§. 2. Hodierna.	ibid.
§. 3. Quae vel affirmativa est, vel negativa, generalis, vel specialis.	136
§. 4. Vel ficta.	ibid.
§. 5. Lis contestatur exceptione peremptoria opposita.	137
§. 6. Et dilatoria.	ibid.
§. 7. Poena rei contumacis in non respondendo.	138
§. 8. Litis contestationis effectus.	ibid.
TITULUS XII. De replicationibus.	139
§. 1. Quid replicatio et triplicatio.	ibid.
§. 2. Quibus in causis admittenda.	ibid.
§. 3. Definito termino eoque peremptorio instituenda.	140
TITULUS XIII. De exceptionibus.	ibid.
§. 1. Exceptio quid.	ibid.
§. 2. Exceptionum divisio.	141
§. 3. Exceptiones dilatoriae.	ibid.
§. 4. Peremptoriae, anomalae, perpetuae, temporales, reales, personales, praejudiciales.	ibid.
§. 5. Quando in iudicio opponendae.	142
TITULUS XIV. De dilationibus et feriis.	144
§. 1. Quid dilatio, et illius divisio.	ibid.
§. 2. Alia divisio.	ibid.
§. 3. Dilatio probatoria.	145
§. 4. Feriae quid, quotuplices, et quid in eis liceat.	146
TITULUS XV. De interrogationibus et positionibus.	147.
§. 1. Interrogationum usus.	ibid.

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XXXVIII

§. 2. Positiones quid, et illarum usus.	148
§. 3. Et effectus.	149
TITULUS XVI. De probationibus et praesumptionibus.	150
§. 1. Quid probatio, et quibus modis fiat.	ibid.
§. 2. Quae probanda et quando.	ibid.
§. 3. Probatio artificialis, inartificialis, plena, et minus plena.	151
§. 4. Cui incumbat.	152
§. 5. De probatione negativa.	ibid.
§. 6. Praesumptiones quid.	153
§. 7. Quales praesumptiones juris, hominis, juris et de jure.	ibid.
§. 8. Earum exempla et regulae quaedam.	154
§. 9. Praesumptio juris et de jure quando probationem excludat.	155
§. 10. Probationis effectus.	ibid.
§. 11. In probationum conflictu quatenam praeferendae.	156
TITULUS XVII. De testibus.	158
§. 1. Testis quis dicatur, et dicendorum ordo.	ibid.
§. 2. Quis testis esse potest.	ibid.
§. 3. Testes inhabiles, vel suspecti an, et quomodo admittendi.	159
§. 4. Quando et quomodo producendi.	160
§. 5. De testibus cogendis, vel non.	161
§. 6. De testium examine.	162
§. 7. Qui domi examinandi.	163
§. 8. In quibus causis iudices, vel inquisitores testes examinant.	164
§. 9. De testium refutationibus, interrogatoriis, publicatis attestationibus, disputationibus, conclusione in causa.	ibid.
§. 10. Testibus duobus fide dignis credendum.	166
§. 11. Uni quandoque credendum.	167
§. 12. Testium auctoritas.	ibid.
§. 13. De testibus oculatis, auritis, et de fama.	168
TITULUS XVIII. De fide instrumentorum, et omissione eorum.	169
§. 1. Instrumentum quid, et quotuplex.	ibid.
§. 2. Quae instrumenta publica, quae privata, et quam probationem faciant.	ibid.
§. 3. Acta judicialia publica.	170
§. 4. Et publica tabellionis instrumenta.	ibid.
§. 5. Tabulae censuales, et quid de libris ecclesiasticis.	171
§. 6. De scribis et notariis ecclesiasticis.	172

§. 7. Quam probationem faciunt privata instrumenta.	ibid.
§. 8. Exemplum quando probat.	173
§. 9. Et quando instrumenta producenda.	ibid.
§. 10. De protocollis.	174
§. 11. Amissa instrumenta quomodo restituantur.	ibid.
§. 12. Exceptiones contra documenta.	175
§. 13. Mercatorum libri quomodo probent.	176
TITULUS XIX. De iurejurando sive voluntario, sive necessario, sive judiciali, sive in litem, sive propter calumniam.	
§. 1. Jusjurandum quid, et quotuplex.	ibid.
§. 2. Jusjurandum voluntarium.	177
§. 3. Necessarium suppletorium.	178
§. 4. Purgatorium.	179
§. 5. Promissorium.	180
§. 6. De in litem jurando.	181
§. 7. De iurejurando Zenoniano.	182
§. 8. Et propter calumniam.	ibid.
TITULUS XX. De confessis.	
§. 1. Confessio quid, et quotuplex.	ibid.
§. 2. Confessio judicialis.	ibid.
§. 3. Extrajudicialis, et ficta.	185
§. 4. Qualificata.	186
TITULUS XXI. De sententia et re judicata.	
§. 1. Quae sit sententia definitiva, vel interlocutoria.	ibid.
§. 2. Acta diligenter a iudicibus examinanda.	187
§. 3. Illiterati an possint sine jurisperitorum consilio iudicare, superiores consulere, acta ad eosdem transmittere, vel ad collegia juridica.	ibid.
§. 4. Quae generatim in sententia ferenda requirantur.	189
§. 5. De iudice competente, et de pluribus iudicibus datis, et de modo suffragia dandi.	ibid.
§. 6. Quae sententia in paribus, imparibusve suffragiis praefenda, et quando suffragia dividenda, vel conjungenda.	190
§. 7. Ferenda secundum acta et probata.	191
§. 8. Et secundum ea, quae in iudicium sunt deducta.	ibid.
§. 9. Et secundum leges, et quae inde corollaria.	192
§. 10. In scriptis: et litigatoribus quovis modo denuntianda.	193
§. 11. Definitiva temere revocanda.	ibid.
§. 12. Et quid de interlocutoria mera, vel mixta.	194
§. 13. Mandatum de solvendo quid, seu sententia dicta de preceito, et an ex ea decuma pecuniaria debeatur.	195

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM XXXXI

§. 14.	Quid res iudicata, et quare irrevocabilis.	ibid.
§. 15.	Quae sententiae in rem iudicatam non transeunt. . .	196
§. 16.	Res iudicata an aliis noceat, vel prosit.	197
TITULUS XXII. De executione rei iudicatae.		
§. 1.	Quid executio rei iudicatae.	ibid.
§. 2.	Decernenda iudicis mandato, et de usu actionis <i>iudicati</i> . . .	198
§. 3.	A iudice ordinario competente, et qualis is sit.	ibid.
§. 4.	Contra condemnatum: et qui pro condemnatis habendi.	199
§. 5.	Quae in modo executionis generaliter observanda. . .	200
§. 6.	Citandus in primis condemnatus et ad solutionem requiringendus.	ibid.
§. 7.	Ei tamen aliquod temporis laxamentum ad solvendum datur.	201
§. 8.	Quis ordo in bonis capiendis servandus.	202
§. 9.	Et quae capi possint, vel non.	203
§. 10.	Officiales executionis qui, et de modo pignoris a praeco- ne capiendi.	204
§. 11.	De distractione pignoris judicialis.	205
§. 12.	Regulae in rei iudicatae executione tenendae.	207
§. 13.	Quae exceptiones in executione admittendae.	209
§. 14.	Et quo tempore proponendae.	210
§. 15.	Et quae executionem impediunt, vel non.	212
§. 16.	De tertio possessore executionem impediente.	213
§. 17.	Quando executor de exceptionibus oppositis cognoscat. . .	ibid.
§. 18.	Debitores bonae fidei hodie in carcerem non detruduntur.	ibid.
§. 19.	De executione fiscali.	214
§. 20.	De sententiarum decumis pecuniariis.	217
§. 21.	Quae exceptiones in cancellaria opponendae.	219
TITULUS XXIII. De appellationibus, supplicationibus, et revisionibus.		
§. 1.	Quid appellatio.	ibid.
§. 2.	Illius fundamentum.	ibid.
§. 3.	Judex superior quis, et de appellatione gradatim interponenda.	222
§. 4.	Dividitur in iudicalem et extrajudicalem.	223
§. 5.	Exempla appellationis extrajudicialis.	ibid.
§. 6.	Appellatur ab interlocutoria mixta.	225
§. 7.	Et a definitiva etiam condicionali.	226
§. 8.	A quibus appellari non potest.	ibid.
§. 9.	Summa appellabilis.	227
	R	§. 10.

§. 10. Appellatio ab Auditoribus et iudicibus Donatariorum.	228
§. 11. Appellate qui possint, vel non.	229
§. 12. Appellandum intra decendum.	230
§. 13. Quo tempore appellatio introducenda, et proseguenda.	231
§. 14. Legitime interposita recipienda.	232
§. 15. De litteris dimissoriis.	ibid.
§. 16. De testimonialibus, et de appellatione coram bonis viris.	233
§. 17. Appellationis effectus <i>suspensivus</i> , et <i>devalutivus</i> .	234
§. 18. Appellatione pendente nihil innovandum.	ibid.
§. 19. Causa ad superiorem devoluta, quae illius et litigatorum partes sint.	235
§. 20. Querela nullitatis.	237
§. 21. De appellationibus in foro ecclesiastico.	ibid.
§. 22. Quid supplicatio.	238
§. 23. Supplicatio <i>ordinaria</i> .	239
§. 24. Et <i>per petitionem</i> , vel <i>instrumentam</i> .	240
§. 25. Et <i>in processu</i> .	242
§. 26. Revisio quid, et quotuplex.	243
§. 27. Revisio hodie <i>de gratia</i> tantum <i>speciali</i> est, vel <i>specialissima</i> .	244
§. 28. Et quae hic generatim tenenda.	ibid.
§. 29. Et in quibus a recurso ad Principem differat.	247

E L E N C H U S

Titulorum et Paragraphorum in singulari Libro
Institutionum Juris Criminalis Lusitani
contentorum.

TIT. I. <i>D</i> E delictis generatim, delinquentibus, et poenis.....	Pag. 1.
§. 1. Connexionis et ordinis ratio.....	ibid.
§. 2. Delictum quid.....	ibid.
§. 3. Est vel verum, vel quasi.....	2
§. 4. Publicum, vel privatum.....	3
§. 5. Alia divisio.....	ibid.
§. 6. Corollaria ex natura et definitione delicti.....	4
§. 7. Libertas civilis.....	7
§. 8. De universitate delinquentis.....	ibid.
§. 9. Agentes qui.....	ibid.
§. 10. Complices.....	8
§. 11. Unde obligatio criminalis, et jus puniendi.....	9
§. 12. Definitio poenae, et in quo a restitutione, seu reparatione differat.....	ibid.
§. 13. Quotuplex poenarum finis.....	10
§. 14. Et illarum divisio.....	11
§. 15. Capitalis quotuplex.....	ibid.
§. 16. Mors civilis.....	13
§. 17. Poena pecuniaria.....	ibid.
§. 18. Poena honesta, vel vilis.....	15
§. 19. Carceris poena.....	ibid.
§. 20. Homagium quid, et quibus competat.....	17
§. 21. Poena talionis, legitima, arbitraria.....	ibid.
§. 22. Qui puniendi.....	18
§. 23. Delicta sine poena.....	19
§. 24. Poena sine delicto.....	21
§. 25. Poena quando exasperanda, vel mitiganda.....	22
§. 26. Vel remittenda.....	23

§. 27. Delicta praeveniendā.	24
§. 28. Axiomata criminalia.	25
§. 29. Ordinationes per non usum abrogatae.	26
TITULUS II. De delictis ecclesiasticis, et illorum poenis.	
§. 1. Delicta ecclesiastica publica dicuntur.	ibid.
§. 2. Et qualia sint.	29
§. 3. Poenas canonicas jure suo determinat Ecclesia.	ibid.
§. 4. Haeresis est crimen.	30
§. 5. Haeretici qui.	31
§. 6. Quaestio juris ad Ecclesiam spectat, facti non item.	32
§. 7. Poenae canonicae in haereticos.	ibid.
§. 8. Fundamentum potestatis civilis in haereticos.	ibid.
§. 9. Poenae civiles in haereticos jure communi.	33
§. 10. Et Patrio.	34
§. 11. Et legibus Inquisitionis.	36
§. 12. Contentus Religionis quomodo puniendus.	37
§. 13. Fanatismus et hypocrisis.	38
§. 14. Apostasia.	39
§. 15. Schisma.	ibid.
§. 16. Blasphemia.	ibid.
§. 17. Perjurium quid.	40
§. 18. Et quis perjurus.	ibid.
§. 19. Perjurij poenae.	42
§. 20. Sacrilegium quid, quotuplex, et illius poena.	43
TITULUS III. De crimine majestatis.	
§. 1. Quid majestas, crimen laesae majestatis, et perduellionis.	ibid.
§. 2. Illius poena Romanorum, et aliarum gentium legibus.	45
§. 3. Et Patriis.	47
§. 4. Quae capita contineat, et quales utrorumque poenae.	ibid.
§. 5. Juris gentium delicta.	49
TITULUS IV. De vi publica et privata.	
§. 1. Quid vis publica et privata.	ibid.
§. 2. Et qui eam committant.	ibid.
§. 3. Quo nomine Lusitane vocatur, et quot rixam, aut turbam constituent.	51
§. 4. Tumultus quomodo puniantur.	ibid.
§. 5. Rebelliones.	ibid.
§. 6. Coetus clandestini.	52
§. 7. Seditioes in magistratus, et repugnationes.	53
§. 8. Carcerum effractores, ex illis aufugientes, vincos eximenes.	58

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. LXXXV

§. 9. Et commentarienses in vincula coniectos emittentes.	56
§. 10. Crimen carceris privati, et a quibus committatur.	57
§. 11. Et a quibus non.	58
§. 12. Vis publica in privatum, id est, <i>assuada</i>	60
§. 13. Vis privata.	61
§. 14. Duellum.	62
§. 15. Concussio.	63
§. 16. Stuprum violentum.	64
§. 17. Raptus quid, illius species, et poena.	65
TITULUS V. <i>De falso et stellionatu</i>	
§. 1. Quid falsum et stellionatus.	ibid.
§. 2. Falsarii qui.	68
§. 3. Falsum instrumentum et testamentum qua poena puniendum.	ibid.
§. 4. Et qua falsis mensuris utentes, cibaria cotruptentes, regias litteras aperientes, signa et sigilla falsantes.	70
§. 5. Falsum partum supponentes, terminos moventes.	71
§. 6. Annonam fraudantes.	72
§. 7. Falsum nummarium.	ibid.
§. 8. Nomina mutantem, vel cognomina.	74
§. 9. Pretio se baptizantes, stipem ementita causa emendicantes, fumum vendentes, id est, amicitias Principis, potentiorum, iudicum mentientes.	75
§. 10. De praevaricatione.	76
§. 11. De pecuniis repetundis.	77
§. 12. De ambitu.	79
§. 13. De receptatoribus.	80
§. 14. Stellionatus.	82
§. 15. An causa civilis, falsi accusatione objecta, prius terminanda?	ibid.
TITULUS VI. <i>De furtis</i>	
§. 1. Furtum quid.	ibid.
§. 2. Rei, usus, possessionis.	ibid.
§. 3. Consecraria ex furti definitione.	84
§. 4. Furti divisio.	ibid.
§. 5. Furtum manifestum.	85
§. 6. Conceptum, oblatum, prohibitum, et non exhibitum.	ibid.
§. 7. Nocturnum, diurnum.	86
§. 8. Simplex, et qualificatum.	ibid.
§. 9. Furtum violentum, et illius poena.	87
§. 10. Spolium, plagium, raptus.	ibid.
§. 11. Qualis violentia rapinam constituat.	88

XXXVI . . . . . E L E N C H U S

§. 12. Furtum magnum.	89
§. 13. Parvum, secundum, tertium.	ibid.
§. 14. Sacrilegium.	90
§. 15. Furtum domesticum, balnearium, incendio vel ruina factum, et de abigeis.	ibid.
§. 16. De furto arborum, et fructuum.	91
§. 17. Rei depositae, commodatae, et de decoctoribus.	92
§. 18. De peculatu, et de residuis.	93
§. 19. De directariis, apertulariis, sacculariis, inanticulariis.	94
§. 20. Poena furti capitalis in usu non est.	ibid.
§. 21. Et de illius justitia, injustitiave.	95
§. 22. Res furtiva domino restituenda, et de poena dupli, vel quadrupli.	97
§. 23. De famosis latronibus.	98
TITULUS VII. De damno injuria dato.	ibid.
§. 1. Damnum quid, et in quo a furto differat.	ibid.
§. 2. Necessitas reparationis.	99
§. 3. Quis damnum dare possit.	ibid.
§. 4. Actio ex lege Aquilia de damno.	ibid.
§. 5. Actio noxalis, et de pauperie.	100
§. 6. Lex Aquilia nunquam recepta.	ibid.
§. 7. Recepta actio noxalis ex maleficio servi, quamvis hodie non obtineat.	101
§. 8. Secus quadrupedaria de pauperie et de pastu.	ibid.
§. 9. Patriae de damno dato leges.	102
§. 10. De incendiariis.	103
TITULUS VIII. De injuriis et famosis libellis.	104
§. 1. Injuria quid, et illius divisio.	ibid.
§. 2. Alia divisio.	ibid.
§. 3. Injuria non facto, seu in omittendo, et contemptus causa.	105
§. 4. Injuria atrox.	ibid.
§. 5. De injuria in absentes, infantes, et furiosos.	106
§. 6. De injuriandi animo.	ibid.
§. 7. Injuriae sine animo injuriandi exemplum.	107
§. 8. De calumpnia, maledicentia, simplici detractioe, odiosa et maligna delatione.	108
§. 9. De injuria scripta et famoso libello.	109
§. 10. Injuria realis.	ibid.
§. 11. Et illius poena.	110
§. 12. Vulnera lethalia.	111
§. 13. Et atrocía, et levia.	ibid.
	§. 14.

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XXXXVII

§. 14. De injuriarum actione.	112
§. 15. Quis ordo in injuriis verbalibus servandus.	114
§. 16. Actio ad palinodiam, et de retorsione injuriæ.	ibid.
TITULUS IX. De homicidio.	
§. 1. Homicidium quid, et quotuplex.	ibid.
§. 2. Dolosum quale.	116
§. 3. Cuiusmodi.	ibid.
§. 4. Et quæ utriusque poena.	ibid.
§. 5. Casuale.	118
§. 6. Necessarium.	ibid.
§. 7. De moderamine inculpatæ tutelæ.	ibid.
§. 8. Mandator caedis tenetur homicidii.	119
§. 9. Occisionis tamen non tenetur, mandatario fines mandati excedente.	120
§. 10. Homicidium proditorium.	ibid.
§. 11. Assassinium.	ibid.
§. 12. Latrocinium.	121
§. 13. Parricidium.	ibid.
§. 14. De infanticidio, expositione et abactione partus.	122
§. 15. De veneficio.	123
§. 16. De homicidio armis prohibitis commisso.	124
§. 17. De homicidio in turba.	ibid.
TITULUS X. De delictis moralibus et politicis.	
§. 1. Quæ delicta moralia et politica.	ibid.
§. 2. Adulterium quid jure Patrio, Romano, et Canonico.	ibid.
§. 3. Poena adulteri criminalis.	127
§. 4. Et civilis.	129
§. 5. Marito tantum adulteros accusare concessum.	ibid.
§. 6. Et adulteræ delictum condonare, et illius venia adultero etiam prodest.	130
§. 7. Mariti morte antejitem contestatam accusatio extinguitur.	131
§. 8. Vindicta privata marito permissa.	ibid.
§. 9. Bigamia, et illius poena.	132
§. 10. Stuprum.	133
§. 11. Variæ stupri species.	134
§. 12. Incestus.	135
§. 13. Venus nefanda.	136
§. 14. Lenocinium.	137
§. 15. Ebrietas.	138
§. 16. Delicta politica.	139
TITULUS XI. De quasi delictis.	
§. 1. Quasi delictum quid.	ibid.

XXXXVIII   E L E N C H U S

§. 2. Culpa a dolo differt.	ibid.
§. 3. Et quot illius gradus.	141
§. 4. Quae poena in quasi delictis obtineat.	ibid.
§. 5. Casus non praestatur.	142
§. 6. Nisi sit culpa conjunctus.	ibid.
§. 7. Quasi delictum factum iudicis litem suam facientis.	143
§. 8. De aliis quasi delictis.	144
TITULUS XII. De iudiciis criminalibus.	145
§. 1. Iudicium criminale quid.	ibid.
§. 2. Et quid eo contineatur.	146
§. 3. Iudex et forum competens.	ibid.
§. 4. Forum maleficii competentem iudicem facit.	ibid.
§. 5. Et forum domicilii per viam querelae.	147
§. 6. Forum privilegiatum.	ibid.
§. 7. Jurisdictio <i>cumulativa</i>	148
§. 8. Iudiciarius ordo criminalis.	ibid.
§. 9. Processus ordinarius.	ibid.
§. 10. Summaus in gravioribus delictis.	149
§. 11. Et levioribus.	150
§. 12. Jurisdictio criminalis quid, quibus competat, et quae illius natura.	ibid.
§. 13. Quae iudicii criminalis partes potiores, et tractandorum ordo.	151
TITULUS XIII. De accusationibus, querelis, inquisitionibus, et denuntiationibus.	152
§. 1. Accusatio quid.	ibid.
§. 2. Et quotplex.	ibid.
§. 3. Accusandi licentia.	ibid.
§. 4. Accusatio publica quando et quomodo admittenda, et de inscriptione in crimen.	153
§. 5. De his, qui accusare non possunt.	154
§. 6. Quando in criminalibus procuratores et defensores admittendi.	155
§. 7. In delictis privatis accusator simplex sine querela admittitur.	156
§. 8. Accusatoris poena, reo absoluto.	ibid.
§. 9. De processu accusatorio ordinario.	ibid.
§. 10. Querela quid.	158
§. 11. Et quibus in criminibus publicis locum habeat.	159
§. 12. Et privatis.	ibid.
§. 13. Quo tempore proponenda.	160
§. 14. Instrumentum querelae quae debeat continere.	161

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. XXXXVIII

§. 15. Inquisitio quid, et quotuplex.	162
§. 16. Ejus origo.	ibid.
§. 17. Inquisitiones generales.	163
§. 18. Et speciales.	164
§. 19. Exceptiones contra generales, specialesve inquisitiones. 165	
§. 20. Quae necessario contineat inquisitio generalis, et de corpore delicti.	166
§. 21. Quando corpus delicti formandum in delictis facti permanentis, vel transeuntis.	167
§. 22. Auctor delicti constat ex conjecturis, vel ex testimonio depositione.	ibid.
§. 23. Quae conjecturae ad specialem inquisitionem requirantur.	168
§. 24. Quando specialis inquisitio a iudice facienda.	ibid.
§. 25. Et de modo, quo reus inquirendus.	ibid.
§. 26. Denuntiatio quid.	170
§. 27. Et quotuplex.	ibid.
§. 28. Jure nostro probata.	ibid.
§. 29. Secreta an admittenda.	171
§. 30. Et quibus sub conditionibus.	ibid.
TITULUS XIV. De pronuntiatione reorum.	173
§. 1. Pronuntiatio quid.	ibid.
§. 2. Differt a sententia criminali.	ibid.
§. 3. Diversi pronuntiandi modi.	ibid.
§. 4. De reo capiendi quando locum habeat.	174
§. 5. Et quae inde consecutaria.	ibid.
§. 6. Pronuntiatio de reo tamquam securo liberando.	175
§. 7. Pronuntiatio ordinaria, et liberatio.	ibid.
§. 8. Testibus in inquisitorio processu productis nulla fides adhibenda.	176
§. 9. Nisi judiciales efficiantur, et hoc quomodo intelligendum.	ibid.
§. 10. Et quae inde consequantur.	177
TITULUS XV. De reo sub homagio, vel fidejussoribus capto.	178
§. 1. Capti dicuntur rei sub homagio, vel fidejussoribus, et quare.	ibid.
§. 2. Homagium quid.	179
§. 3. Quibus concessum.	ibid.
§. 4. Et in quibus delictis.	ibid.
§. 5. A quibus et quomodo concedendum, et de fractu homagii poena.	180

§. 6. Nuda promissio rei, non liberat a carcere.	181
§. 7. Liberat tamen fidejussoria, et quae sub criminali fidejussione veniunt.	ibid.
§. 8. Quibus in criminibus admittenda, et a quibus iudicibus.	182
§. 9. Et quibus modis solvitur.	ibid.
§. 10. De custodia rei fidejussoribus commissa.	184
TITULUS XVI. De securitatis litteris.	
§. 1. Quae securitatis litterae, et in quibus differant a liberatione sub fidejussoribus, et a <i>salvoconductu</i>	ibid.
§. 2. De eorum origine et justitia.	186
§. 3. Distinguuntur a securitatibus, quas iudex officium illius imploranti concedit.	187
§. 4. Et a securitatibus, quae jure asyli conceduntur.	ibid.
§. 5. Differentia securitatis litterarum inter se.	188
§. 6. De charta securitatis affirmativa.	ibid.
§. 7. Negativa et coarctata.	189
§. 8. Ante conclusionem non est securus in carcerem mittendus.	ibid.
§. 9. A quibus iudicibus, et quibus in criminibus, et quando concedenda securitas, et concessa quando violanda.	191
TITULUS XVII. De probatione criminum.	
§. 1. Probatio quid.	ibid.
§. 2. Fides et probatio plena quomodo fiat.	ibid.
§. 3. Et minus plena, seu de iudiciis.	ibid.
§. 4. Axiomata quaedam de criminum probatione.	194
§. 5. Probatio per testes.	195
§. 6. Testes singulares, et ex auditu.	196
§. 7. Injurati, suspecti, et extrajudiciales.	ibid.
§. 8. Possunt jusjurandum retractare.	197
§. 9. Suspecti in gravioribus delictis, et difficilis probationis quam fidem faciant.	ibid.
§. 10. Confessio reorum quando fidem faciat.	198
§. 11. Quae in reorum inquisitione servanda.	199
§. 12. Confrontatio quid.	201
§. 13. Probatio per instrumenta.	ibid.
§. 14. De semiplena in criminalibus probatione.	202
§. 15. De probatione per torturam.	203
TITULUS XVIII. De fallacibus criminum iudiciis.	
§. 1. Quid indicia.	ibid.
§. 2. Eorum divisio.	204

TITULORUM ET PARAGRAPHORUM. LI

§. 3. Qua nota a probatione indicia distinguenda.	ibid.
§. 4. Praesumptionis <i>juris et de jure</i> in criminalibus effectus.	205
§. 5. Nemo ex indiciis condemnandus.	ibid.
§. 6. Fallacia indicia.	207
TITULUS XIX. <i>De defensione reorum.</i>	209
§. 1. Defensio renunciari non potest: cui competat, et quando admittenda.	ibid.
§. 2. Quae reo communicanda.	210
§. 3. Praecipua defensionis momenta.	ibid.
TITULUS XX. <i>De sententia criminali, et illius executione.</i>	212
§. 1. Huc trahenda quae de sententia et re judicata in civilibus diximus.	ibid.
§. 2. Qui et quot iudices in capitalibus requirantur.	ibid.
§. 3. Sententia reo denuncianda et publicanda.	213
§. 4. Et triduo executioni mandanda.	ibid.
§. 5. Et quando differenda.	214
§. 6. De executione sententiae in relegatos.	215
§. 7. Et in damnatos mulcta.	216
§. 8. Quae sint expensae criminales, illarum divisio, et quae illas solvat.	217
§. 9. Expensas solvit accusator reo absoluto.	ibid.
§. 10. Secus justitiae et fisci procurator.	218
§. 11. Denuntiator an, et quando expensas solvat.	219
§. 12. Et reus capite damnatus.	220
§. 13. Et iudex.	ibid.
TITULUS XXI. <i>De appellationibus.</i>	221
§. 1. Appellatio in criminalibus admittenda.	ibid.
§. 2. Et quando iudex ex officio appellare debet.	ibid.
TITULUS XXII. <i>De requirendis, vel absentibus damnandis.</i>	222
§. 1. Rei absentes requirendi.	ibid.
§. 2. Processus contra absentes jure nostro admissus.	ibid.
§. 3. Secus jure Romano.	224
§. 4. Procuratores non admittuntur in criminalibus.	225
§. 5. De bannitis.	226
§. 6. Eisdem defensio haud deneganda.	ibid.
§. 7. De adnotatione honorum.	227
TITULUS XXIII. <i>Quibus modis obligatio criminalis solvitur.</i>	228

§. 1. Modi solvendae obligationis criminalis.....	ibid.
§. 2. Praescriptio.....	ibid.
§. 3. Abolitio, et aggratiatio.....	229
§. 4. Mors rei.....	230
§. 5. Sententia, et transactio.....	231

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

Very faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

INDEX GENERALIS

RERUM ET VERBORUM.

H. refertur ad *Historiam*, et numeri Arabici subsequentes ad *Filius paragraphos*. Numeri Romani *Institutionum libros*, et e reliquis Arabicis numeris primus *titulum*, secundus *paragraphum* indicant. C. indicat *Institutiones Juris Criminolis*, Arabicus primus *titulum*, secundus *paragraphum*. Numerus Arabicus, cum solus invenitur, refertur ad *proximioris libri et tituli paragraphum*. Asteriscus * ad subjectam *paragrapho adnotationem* respicit.

A

- A** Bigeus, C, 6, 15: pecudum majorum et minorum ad aliud regnum, *ibid.*
- Abortus procuratus quomodo puniendus, C, 9, 14: leges ipsae hujus criminis causa, *ibid.*
- Absentes criminosi requirendi, C, 22, 1: processus in eos jure nostro admissus, 2: secus jure Romano, 3: eis nec procuratores, nec defensores conceduntur, 4: qui tamen concedendi, *ibid.* *: executio in effigie, 2 *.
- Academia Conimbricensis, H, 110, I, 10, 26: humaniora studia, collegia, leges, et instituta litteraria, *ibid.*
- Accoreamento: Vid. *Confrontatio*.
- Accensi qui, I, 2, 13.
- Acceptilatio Aquilliana nullius usus, IV, 5, 5.
- Accessio naturalis modus adquirendi domini, III, 3, 7: industrialis, 8: mixta, 9.
- Accrescendi jus in hereditate et legatis an locum habeat, III, 7, 23.
- Accusatio quid, C, 13, 1: quotuplex, 2: accusandi licentia, 3: publica quando, et quomodo admittenda, 4: cautio de prosequenda accusatione, *ibid.*: criminum publicorum privata accusatio cur hodie rarior, *ibid.* *: qui accusare non possunt, 5: differentia inter publici et privati criminis accusationem, inter crimina privilegiata et communia, *ibid.* *: quando per procuratorem admittenda, 6: in delictis privatis

- accusator simplex sine querela admittitur, 7 : accusatoris poena reo absoluto, 8 : de processu accusatorio ordinario, 9 : origo accusationis criminalis, 16 : pendente actione criminali civiliter intentata, criminalis non admittitur, 9^{*}, IV, 18, 12^{*} : de transactione accusatoris : Vid. *Transactio*.
- Acta quemadmodum a iudicibus examinanda, et an ad superiores, vel ad collegia iudicis transmittenda : Vid. *Judex* : judicialia publica quam fidem faciant : Vid. *Instrumentum*.
- Actio quid, IV, 6, 1 : hodie omnes actiones civiles, 2, et bonae fidei, 3 : arbitrariae quid, 4 : directae, et utiles, 5, III, 7, 20^{*} : actionum divisio, IV, 6, 6 : praesudiciales, 7 : realium species, natura, fundamentum, 8 : personales, 19, sequi : mixtae, 24 : rei persecutoriae, poenales, mixtae, 25 : rei persecutoriae ad heredes transeunt pro rata, *ibid.* : de cumulatione actionum, 34 : ad agnoscendos et sciendos liberos, II, 46, 21, sequi : assignatio decem dierum ex scriptura publica, vel quasi, IV, 6, 27-28, IV, 18, 7, et ex mere privata, IV, 6, 29 : chirographaria, 27 : confessoria et negatoria, 17 : communi dividendo, IV, 4, 8, IV, 6, 24 : ex contractu aliorum, 23 : dotis, 12 : emphyteuticaria, III, 11, 13 : exercitoria, IV, 4, 4, IV, 6, 23 : ad exhibendum, 9 : in factum : Vid. *praescriptis verbis* : familiae erciscundae, IV, 4, 8, IV, 6, 24 : finium regundorum, IV, 4, 8, IV, 6, 24 : funeraria, III, 1, 7^{*} : hypothecaria, III, 14, 15, IV, 6, 18 : hypothecaria contra tertium possessorem, III, 14, 16, sequi : et quis eam primum apud nos instituit, 20^{*} : hereditatis petitio, IV, 6, 16 : institoria, IV, 4, 4, IV, 6, 23 : ad liberos vindicandos et exhibendos, II, 4, 8 : ex mutuo, IV, 6, 20 : negotiorum gestorum, IV, 4, 2, IV, 6, 21 : ex pacto, 19, sequi : de peculio, II, 4, 14^{*}, IV, 4, 6 : pignoratitia, IV, 6, 18 : Pauliana : Vid. *Revocatoria* : Publiciana, 13 : praescriptis verbis, 22 : quod iusu, IV, 4, 6 : ex quasi contractu, IV, 6, 21 : quasi Serviana : Vid. *Hypothecaria* : quanti minoris, IV, 3, 18 : de rebus, IV, 4, 9 : redhibitoria, IV, 3, 18 : rei vindicationis directa, IV, 6, 10, et utilis, 11 : de in rem verso, IV, 4, 6 : rescissoria, IV, 6, 14 : revocatoria, 15 : spoliis, 31 : sponsalitia, II, 5, 4 : Serviana, III, 14, 15 : ex stipulatu, IV,

- IV, 6, 19: iudicati, IV, 22, 2: rerum amotarum, II, 9, 25: ex lege *Difsumari*, et ex lege *Si Contendat*, IV, 7, 16: ex lege Aquilia de damno, C, 7, 4, *sequ.*: noxalis, et de pauperie, 5-6-7-8-9: noxalis ex maleficio servi hodie non obtinet, 7: secus quadrupedaria de pauperie et de pastu, 8-9: injuriarum civilis et criminalis, C, 8, 14: actio civilis praecipuat criminali, C, 13, 9: de extraordinariis non nullarum actionum praescriptionibus, III, 4, 14.
- Actor quis IV, 7, 15: ubi agere possit: Vid. *Forum*: invitus nemo, et hujus regulae exceptiones, 16: de satisfactione praestanda: Vid. *Cautio*: de litis expensis: Vid. *Expensae*: poena plus petentis, vel quod jam accepit, 17.
- Addictio pignoris judicialis in executione rei iudicatae quomodo facienda, et illius effectus: Vid. *Executio rei iudicatae*.
- Adelantado*, I, 2, 13.
- Aditio hereditatis: Vid. *Hereditas*.
- Administri a sanctoribus consiliis, et Status, I, 2, 9.
- Adnotatio bonorum, C, 22, 7.
- Adoptio cuius usus apud nos, II, 5, 20, II, 6, 9: quomodo admittenda, *ibid.*: adoptivi quemadmodum ab intestato succedant: Vid. *Succesio ab intestato*.
- Adquisita quae, III, 1, 10: adquirendi modi: Vid. *Dominium*.
- Adrogatio Juris Romani nullius usus, II, 5, 20, II, 6, 9.
- Advocati qui, illorum officium, et de damno dato, IV, 3, 10: ab Alphonso IV. aboliti, IV, 7, 9: illorum honorarium, seu salarium, IV, 3, 10, et quo tempore solvendum ex Dionysiana lege, IV, 7, 8: perdita lite non solvebatur ex Alphonsi IV. lege, 9: Advocati reo in criminalibus a iudice ex officio nominandi, C, 19, 1: de Advocatorum allegationibus: Vid. *Allegationes*: de dominio litis: Vid. *Dominium*: de mandato procuratorio finiendo: Vid. *Mandatum*.
- Adulter impune a marito occisus: Vid. *Adulterium*.
- Adulterini filii quibus succedant, III, 8, 13-17: an pater illos alere et educare teneatur: Vid. *Alimenta*.
- Adulterium quid iure Lusitano, Romano, et Canonico, C, 10, 2: duplex, simplex, *ibid.*: quibus in casibus committitur, vel non, et an vit ab uxore accusandus, 2: poena criminalis, et quando ei locus, 3, et civilis, 4: marito tantum accusare concessum, 5, et condonare,

- 6: venia uxori data adu-
tero etiam prodest, *ibid.*: trans-
actio admittenda, *ibid.*: ma-
rito mortuo ante hitem con-
testatam accusatio extinguitur,
7: vindicta privata ma-
rito permissa, 8, C, 1, 29°:
quid de vindictae privatae
permissione, legis exceptio-
ne, et de uxoris bonis ma-
rito acquirendis, C, 10, 8°:
anniculus domi inventus ab-
sente per decennium ma-
rito quale adulterii indicium,
C, 18, 6: maritus ad fi-
dem conjugalem aequae ser-
vandam an teneatur, II, 7,
6.
- Aedificia Olisipone ad certam
rationem exstruenda, I, 10,
5; secus in reliquis civitati-
bus, 6: et quaedam huius
regulae exceptiones, 7. Vid.
*Nuntiatio novi operis. Servi-
tus.*
- Aediles, I, 2, 11: maximus,
illius officium, et jurisdictio,
I, 10, 3, II, 3, 62°:
minores, et quibus invigila-
re debeant, I, 10, 4-9,
sequ., et maxime rei agra-
riae, I, 7, 11.
- Aerarium et fiscus quid, et il-
lius nova institutio H, 101,
I, 4, 1: regium, 6: illius
magistratus, 10, et qui apud
Romanos, *ibid.*: quid de
illorum hodie tanta copia,
ibid.: quae apud nos juris-
prudencia oeconomico-politi-
ca de re aeraria, et quomo-
do comparanda, I, 4, 9°.
Vid. *Fiscus.*
- Aetatis venia a quibus impe-
tranda, II, 5, 24.
- Agentes in delictis qui, C, 1,
9.
- Ager vectigalis, non vectiga-
lis, censiticus, emphyteuti-
cus, III, 11, 13°: deser-
tus, et incultus: Vid. *Ma-
ninhos. Baldios.*
- Aggratiandi jus, C, 1, 26.
- Aggravo: Vid. *Supplicatio.*
- Aggressorem quando occidere
liceat: Vid. *Moderamen.*
- Agnati, cognative quibus fami-
liae iuribus inter se fruuntur,
II, 6, 26.
- Agricultura apud nos nunquam
neglecta, I, 7, 1: singula-
ria in ejus favorem, 2: quid
de agricultura provinciarum,
quae dicuntur *Grão Pará e
Maranhão*, 8: patentium agro-
rum, seu *lirias*, 9: lex
quaedam frumentaria, 10:
rei rusticae quemadmodum
consulendum, *ibid.*: qui
illi invigilare debeant, 11:
agrariae mulctae, 12: agros
non coentium poena, 5:
non nulla rei agrariae impe-
dimento, et de vectigalibus,
I, 7, 2°-15: leges et
cultiores populorum mores
originem suam debent agri-
culturae, H, 7°: de silvis
colendis, et legibus dictis *da
sesmaria*: Vid. *Silvae. Ses-
maria.*
- Alani Lusitaniam invadunt, H;
19, *sequ.*
- Alaricianus Codex, H, 28°.
- Albinagii jus quid, II, 2, 21°.
Al-

Alçada, hoc est, iudicis iurisdictionis pro summa appellabilis, vel non, IV, 23, 9: hodie summa non appellabilis augenda, *ibid.*: in quibus appellatio de quacumque summa admittenda, *ibid.*

Alçadas de Justiça quid olim, hodieque, IV, 23, 9*, C, 13, 16*.

Alcaldes mōres, seu arcium Praefectos creare Regis jus est, I, 11, 4: minores, I, 10, 4*, IV, 9, 21.

Aleatores, et qui eos in domum recipiunt, quibus poenis puniendi, I, 10, 20, IV, 3, 24: quae actiones ex ludo, et de pecunia repetunda, *ibid.*: an alea sit delictum, et quid de legibus in aleatores, C, 1, 23.

Aleatorii contractus: Vid. *Contractus*.

Alexander Cajetanus Gomes qualis pragmaticus, H, 117*.

Algarbiorum regnum in cuius dominio ad tempora usque Alphonsi III, H, 48*: illius census remissus, *ibid.*

Alienatio a conjugibus facta: Vid. *Maritus*. *Uxor*: bonorum Regiae Coronae: Vid. *Lex Magnalis*: rerum ecclesiasticarum: Vid. *Ecclesiasticae res*: in fraudem creditorum: Vid. *Creditorum*.

Alimenta filijs debentur, II, 6, 11: quid alimentorum nomine veniat, *ibid.*: a quo filius alendus constante

matrimonio, 12, et a quo matrimonio morte soluto, 13, et divortio, 14: mater in subsidium alere tenetur, 15, et lacte filios enutrire, 16, 1, 10, 12: naturales, spurii, sacrilegi, incestuosi, adulterini a patre alendi, et in subsidium a matre, II, 6, 11-17: quando mater possit alimentum repetere, 18: non debentur filiis maioribus divitibus, 19, neque ingratissimilia, 20: quid in bonorum confiscatione, *ibid.*: causa exheredationis differt a causa alimentorum, *ibid.*: de agnoscendis liberis, 21: quos agnoscere pater teneatur, 22: quae probationes sufficiant in causa alimentorum, *ibid.*, 23*: actio de alimentis summaria, quae illius natura, imoles, et de foro competenti, 23: appellatio non suspendit, *ibid.*, 24*: quid de cantione praestanda, et de alimentis perceptis restituendis, *ibid.*: de litis expensis, 24: parentibus et collateralibus alimenta debentur, 25: majoratui inhaeretonus alendi, fratres possessoris, III, 9, 29*: an de alimentis transactio valeat, IV, 2, 12: de expositorum alimentis, I, 10, 12. Vid. *Educatio*.

Allegations juris quomodo olim comprobandae §. IV, 7, 9: non sunt de substantia pro-

- cessus, IV, 17, 9: in illis instituentis quae Advocatorum partes, *ibid.*, IV, 3, 10.
 Allodialia quae, III, 1, 11.
 Alluvio cui acquiratur, III, 3, 7.
Almotacis: Vid. *Aediles*.
Almoraxifes, I, 4, 10.
 Alphonsus I. sub nomine Principis primum gubernavit, H, 37: deinde Rex et quo jure salutatus, 38-40.
 Alphonsus II. leges generales primum tulit Comitibus Conimbricensibus, H, 44: dissidia inter eum et clerum, 45.
 Alphonsus III. in Sancii II. locum successit, H, 47: illius leges, 48-49, et instituta, 50.
 Alphonsus IV. quas leges tulerit, H, 52.
 Alphonsus V. et ejus leges, H, 71: de Codice Alphonsino: Vid. *Codex*.
 Alphonsus VI. quas leges tulerit, H, 96, Regno spoliatus, 97.
 Alphonsus Emmanuel de Mezezes, Ordinationum interpres, H, 113.
Alvará de fiança, hoc est, fidejussio in delictis: Vid. *Fidejussor*.
 Alveus ad quem pertineat, I, 9, 14: derelictus, III, 3, 7.
 Amator Rodericus qualis pragmaticus, H, 117.
 Ambitus in muneribus obtinendis, et quae inde masa, C, 5, 12.
Amortizationis lex: Vid. *Lex*.
 Annonam fraudantes, et illorum poena, C, 5, 6: de commercio rei annonariae: Vid. *Commercium*.
 Annotatio bonorum: Vid. *Adnotatio*.
 Antichresis pactum usurarium, I, 8, 20: quando in pignore valeat, III, 14, 19.
 Antiqua monumenta destrui prohibitum, H, 98, C, 5, 7.
 Antoninus Caracalla aequalia jura municipiis et coloniis Lusitanis concessit, H, 18, II, 2, 2: auctor constitutionis, qua civitas cum orbe Romano communicata, *ibid.*.
 Antonius a Cugna, Juris Romani professor, H, 115.
 Antonius Correa de Sá Ordinationum interpres, H, 118.
 Antonius Goveanus, J.Ctus, H, 85-114.
 Antonius Goveanus Sousa, professor Juris Canonici, H, 116.
 Antonius Homem Leitão, professor Juris Canonici, H, 116.
 Antonius Mendes Arouca qualis pragmaticus, H, 117.
 Antonius Pereira a Cugna, professor Juris Romani, H, 115.
Apunagios: Vid. *Dotulium*.
 Aperticularius: Vid. *Factum*.
 Appellatio quid, IV, 23, 1: illius fundamentum, 2: a gra-

gravamine futuro, *ibid.*: quis iudex superior, 3: gradum interponenda, *ibid.*: judicialis et extrajudicialis, 4, et quae hujus divisionis origo, *ibid.*: exempla appellationis extrajudicialis, et an a gravamine extrajudiciali consummato, et ab opere incepto datur, 5: extrajudicialis vera appellatio non est, et illius origo, *ibid.*: ab interlocutoria mixta, 6: facultas appellandi ab interlocutoris Jure Canonico amplifata, *ibid.*: a definitiva pura et condicionali, 7: a quibus appellari non potest, 8: terminatio appellatio non admittitur, *ibid.*: summa appellabilis, 9, et quid hæc in re de causis criminalibus, jurisdictionibus, possessoriis, *ibid.*: ab Auditoribus, et iudicibus Donatariorum, 10: et quid de appellationibus ad ipsum Principem, *ibid.*: qui appellare possint, vel non, 11: appellandum intra decennium, 12: quando et a quo contra ipsum temporis gratia facienda, *ibid.*: Jure Canonico appellatio in scriptis in interlocutoria requiritur, *ibid.*: quo tempore introducenda, et prosequenda, 13: quid *atempar*, *diis de apparecer*, quando, et a quo deserta iudicanda, *diis de Corte*, *ibid.*: legitime interposita recipienda, 14: libellus appello-

rius non requiritur, 15: literis testimonialibus quando locus sit, et illarum effectus, 16: coram bonis et honestis viris, *ibid.*: effectus devolutivus, et suspensivus, et quibus in causis locum habeat, 17: in causa alimentorum non suspendit, II, 6, 23-24: secus in causa sponsalitia, II, 5, 4: causa appellationis non favorabilis, IV, 25, 17: ea pendente nihil innovandum, 18: de fructuum descriptione, et sequestro ob dissipationem, *ibid.*: causa ad superiorem devoluta, quae iudicis ad quem, et frugatorum partes, 19: proprium instrumentum transmittendum ad superiorem, qui expensarum condemnare debet, *ibid.*: quae sententiae sine appellacione rescendantur per querelam nullitatis, 20: de appellacionibus a foro ecclesiastico, 21: ab Episcopis tamquam donariis, externamve jurisdictionem exercentibus ad saeculares iudices interponenda, *ibid.*: appellatio in quo a supplicatione ordinaria differat, 22: non datur a sententia absolutio- nis instantiae, III, 9, 14: ad Romam prohibita, II, 5, 15: appellatio in criminalibus a quo, et ad quem, C, 21, 1: quando iudex ex officio appellare debet, 2: appellacionis ex officio necessi-

- tas, et origo, *ibid.* *: ad tribunal divinum, seu valdein Josaphat, *ibid.* *: ad Regem omisso medio, H, 52, IV, 23, 3 *-10 *: de clausula inepta *appello*, ou *aggravo*: Vid. *Supplicatio*: ab interlocutoriis meris, et mixtis Jurj Canonico debetur, IV, 23, 6 *-22 *.
- Apolices* negotiatoriae cujuscumque societatis an pronunio: Vid. *Nunus*.
- Aposentador mdr* inter palatina officia, II, 3, 62 *.
- Aposentadoria*, hoc est, hospitii jus, cui concedatur, II, 3, 40 *.
- Apostas*: Vid. *Sponsiones*.
- Apostasia* quid, et illius poena, C, 2, 14; apostatae a quo puniendi, *ibid.*, I, 5, 6.
- Apostoli* in appellationibus quid, IV, 23, 15: in foro saeculari illis non utimur, *ibid.*
- Apparitores* qui, I, 2, 18: pro locis publicis tutis reddendis, I, 10, 4: de Episcoporum apparitoribus: Vid. *Episcopi*.
- Arbitratores* qui, et illorum officium, I, 2, 22: de iniquo arbitrio corrigendo, *ibid.*: reductio ad arbitrium viri boni ex Jure Romano apud nos nullius usus, *ibid.* *: de arbitratoribus in bonorum partitionibus, III, 12, 3: et quid si dissentiant, *ibid.* *.
- Arbitri* judices qui esse possint, illorum officium et potestas, I, 2, 21: antiquissimi apud nos, *ibid.* *: Vid. *Judicium*: de reconventionemur non cognoscant, IV, 7, 30: sententiam executioni dare prohibiti, IV, 22, 3: de arbitrio Juris Romani, a quo omnia fere in jus nostrum decerpta, I, 2, 21 *.
- Arbores* confines cujus sint an ex radice judicandum, III, 3, 9: de furto arborum: Vid. *Furtum*.
- Arius Pinellus*, theoreticus Juris Romani professor, H, 114 *.
- Arma* vetita, I, 10, 19, C, 10, 16.
- Arrematação*: Vid. *Addictio*.
- Arrhae* sponsalitia Juris Romani apud nos non recipiuntur, II, 9, 27: recipi tamen pacto possunt, et in usum revocari, 28: nostrae arrhae, et quomodo constituantur, 29: liberis exstantibus, ultra tertiam constitutae non valent, 30: cujus in dominio sint, et ad quem pertineant uxore mortua, vel marito, 31: in quo nostrae arrhae differant a dote, 32, ab archis Juris Romani, 33, a donatione propter nuptias, 34: Vid. *Dotalitium*: de archis in emtione venditione, IV, 3, 14.
- Articuli* dicti *de nova ratio*, IV, 12, 1 *: inquisitorij generales, vel speciales, C, 17, 11: Vid. *Positiones*.
- Aspensionium* successio: Vid. *Successio ab intestato*.

Assassinium quid, et illius poena, C, 9, 11.

Assecurationis contractus, IV, 3, 22.

Assembléa, seu conventus Meditensis: Vid. *Ordo Hospitalarius*.

Assentamento quid, II, 3, 8°—25°: legi Mentali non subijcitur, *ibid.*

Assatus, hoc est, authenticæ legum interpretationes: Vid. *Hermeneutica*.

Assessores non sunt necessario in consilium adhibendi pro rebus judicandis, IV, 21, 3: olim qui, *ibid.*

Assignatio decem dierum: Vid. *Actio*.

Assistentes in judicio qui, et quibus judiciis accedant, IV, 8, 4.

Assuadit quid, et illius poena, C, 4, 12.

Asylum Ecclesiarum quid, et quis concedat, I, 6, 1: an concedendum, et in quibus delictis, *ibid.*: de foro competentis, et a quo infligenda poena contra illius violatores, *ibid.*: Hæbreorum asyia, 2: gentilium, 3: Christianorum, 4: abusus non nulli prohibiti, *ibid.*: modus Christianorum asyis impositus, 5: extinxit Arcadius, 6: restituit Honorius et Theodosius, 7: sed calamitosis non dolosis, 8: secus jure Canonico, 9: quid olim apud Gallos, 10, Wisigothos, Hispanos, 11, Lusitanos, 12:

quibus locis detur, 13, et quibus non, 14: quid de asyis Episcoporum, et Monasteriorum, *ibid.*, 15°: Magnatum dignus asylo non fruuntur, 15, nec Legatorum, 16: non datur in causis civilibus, neque in minoribus delictis, 17, neque in quibusdam gravioribus, 18: quid de latrone, et adultero, et de delictis dolos et ex proposito admissis, *ibid.*: præcis circa immunitatem de extrahendis ab Ecclesia reis, 19: de asyis non nullis Regni locis concessis, H, 54, I, 6, 15°, II, 3, 59, C, 16, 4: domus unicuique asyllum III, 1, 5° C, 4, 13.

Attempit in appellatione: Vid. *Appellatio*.

Arrestationes quando publicandæ: Vid. *Testis*.

Auditores (*Quidiores*) Donatorum cur ita nominati, et illorum jurisdictio, II, 13, 14: hodie aboliti, et quid in novella de Donataris Constitutione statutum, 66: cur eas provincias ultra mare nominati Auditores dicendi, et de illorum jurisdictione, II, 5, 43° 43. De Auditoribus (*Auditores*) militaribus: Vid. *Militia*.

Augustinus de Bem Ferreira quæstio pragmatica, H, 117°.

Autoria: Vid. *Nominatio auctorior*.

Autochiria: Vid. *Suicidium*.

IO INDEX RERUM

Avengó quae lex, III, 1, 10.
Auxilium brachii saecularis :
Vid. *Brachium saeculare*.

B

Baldios, seu inculti agri quomodo colendi, I, 7, 6-7 :
cujus in dominio sint, 6*.
Vid. *Maninhos*.

Balnearii fures : Vid. *Furtum*.
Eannaria jura qualia, III, 13,
2.

Banniti qui, et banni effectus,
C, 22, 5 : an illos impune cuilibet occidere liceat, *ibid.** :
defensio eisdem haud deneganda quocumque tempore,
6.

Baptismus obnoxiorum servorum intra quod tempus, I,
5, 8 : filios minores haereticorum parentibus invitatis baptizare prohibitum, *ibid.** :
de illis, qui baptismum pretio suscipiunt : Vid. *Falsum*.

Barbosa (Augustinus) Jctus, H,
113*.

Barbosa (Emmanuel) qualis Reglarum Ordinationum interpret, H, 118.

Barbosa (Petrus) qualis Jctus,
H, 83*-93*-114*.

Batones qui, II, 3, 8.

Bartholomaeus Philippus, Juris Canonici professor, H, 116.

Bastardi : Vid. *Filii*.

Behetriae quid, II, 3, 61.

Bellum malum necessarium, I,
11, 1 : a quo movendum,
5 : eo capta cui cedant, 6,
III, 3, 3 : et cui res navi-

bus inimicorum deprehensae :
Vid. *Naves* : de captivis :
Vid. *Captivi*.

Beneficentia unde proficiscatur,
et quibus regulis subjecta,
IV, 3, 2.

Beneficia ecclesiastica viventis impetrantes qua poena puniendi, I, 5, 15 : ab exteris habere prohibitum : neque eis conferenda, 16, I, 12, 7 : de delatoribus Beneficii Patronatus regii : Vid. *Patronatus* : Ordinum Militarium : Vid. *Ordines*.

Beneficium inventarii : Vid. *Inventarii beneficium* : ordinis in hypothecaria contra tertium possessorem, III, 14, 17 : divisionis, ordinis, seu excussionis, cedendarum actionum, IV, 3, 28 : cessionis bonorum, IV, 5, 6 : competentiae, 7.

Bibliotheca scriptorum Lusitanorum a quibus apud nos scripta, H, 113* : historia litteraria in omni ac praecipue in juris scientia necessaria, *ibid.** : adhuc apud nos imperfecta, *ibid.* : judicium de bibliotheca Didaci Barbosae, *ibid.* : Jugler cur injuste judicavit de Lusitanorum litteratura, *ibid.*

Bigamia : Vid. *Polygamia*.

Blasphemia quid, quotuplex, et illius poena, C, 2, 16, I, 5, 4-49.

Bona ad Regem attinentia quae, et illorum distinctio in regalia, Regiae Coronae, fiscalia,

- lia, jura regalia, allodialia, censualia, emphyteutica, *judicarias*, H, 101°, 1, 4, 2, III, 1, 8, *sequ.*: fiscalia, I, 4, 3, III, 11, 9: bona Regiae Coronae an Rex donare possit, II, 33, 20°: et qui in haec bona succedant: Vid. *Lex Mentalis*; Officia palatina inter bona Regiae Coronae adnumerantur, II, 3, 62: de bonis vacantibus: Vid. *Vacantia*: de ecclesiasticis: Vid. *Ecclesiasticae res*.
- Bonae fidei possessor fructus facit suos, III, 3, 9, IV, 6, 10.
- Brachium saeculare Episcopi implorare debent pro sententiis suis exsequendis, I, 5, 54-55: item Nuntius Apostolicus, IV, 7, 34: de brachio saeculari implorando pro sententiis in ecclesiastico latis exsequendis, et de processu remittendo, C, 2, 10°.
- Brasiliae Principis titulus primogenito Regis a quo primum datus, I, 1b, 18°.
- Brigantinus Dux, et quae illius jura et privilegia, II, 3, 57.
- Bultrões* qui, C, 5, 14: Vid. *Sicilianatus*.
- C
- Cabedus (Georgius) Jctus pragmaticus, H, 117.
- Caedes: Vid. *Homicidium*.
- Caesar I usitanos subjugavit, illisque varia jura concessit, H, 13-17.
- Calculus Minervae quid, IV, 21, 6.
- Caldas Pereira* (Franciscus) Jctus theoreticus, H, 114.
- Caldreira* (Oduardus) Jctus theoreticus, H, 114.
- Calumnia: Vid. *Lujuria*: de juramento calumniae: Vid. *Jurjurandum*.
- Camarae*, seu collegia municipalia quibus juribus et privilegiis utuntur: Vid. *Municipalia decreta*.
- Cambium quid, et quotplex, I, 8, 22, IV, 3, 27: Romanis ignotum, et a quo inventum, I, 8, 22°: de illius antiquitate apud nos, *ibid.*^o: regulae non nullae cambiales, 22: quid tessera collybistica, IV, 3, 27: de solutionis tempore, *ibid.*: indosatum quid, *ibid.*: quae in litteris necessario exprimenda, *ibid.*: de acceptatione, protestatione, et utriusque effectu, *ibid.*: processus summarius, *ibid.*, IV, 6, 28: de usuris: Vid. *Usura*: quid in litteris cambialibus pretio monetae adaucto: Vid. *Numus*.
- Caminha* (Gregorius Martins) qualis pragmaticus, H, 117°.
- Cancellaria Regni major, et Cancellarii officium, I, 2, 9, IV, 22, 21°: Supplicationis, et Portucalensis, Senatus Cancellarius, *ibid.*

Canon emphyteusicus : Vid.

Emphyteusis.

Canonium jus : Vid. *Jus.*

Capella quid, et in qua a majoratu differat, III, 10, 1 :

capellarum origo, 2 : omnes

distarum quomodo majora-

rum, vel capellam constitu-

tuat, 3 : capellae, et majora-

tatus eisdem legibus gubernan-

tur, 4 : quid in Novella

9. Septembris 1769 de capel-

latis constitutum, 5, et

17. Julii 1778 Decreto, 6 :

illius census, et quis capel-

lam instituere possit, 7 : de

collegiis, et Clericis capel-

las administrantibus, 8, et

de Regis licentia in illarum

institutione, *ibid.* : de Al-

phonsi IV. capellis, 9 : de

vacantibus, et quo jure Re-

gia Corona in eas succedat,

10 : de piorum operum re-

demptione, commutatione,

reductione, 11 : de delatore

capellae vacantis, 12 : quan-

do Episcopi capellas visitent,

I, 5, 47.

Capellanus Regis a sacello ma-

ximus quam jurisdictionem

habeat in causis regii pa-

tronatus : Vid. *Patronatus* :

de civilibus, et criminalibus

Clericorum Regiae addicto-

rum cognoscit, I, 5, 23.

Capitis diminutio maxima ju-

ris Romani nullius usus apud

nos, II, 1, 7, II, 5, 22.

Captivi cujus conditionis apud

nos, et de jure servitutis,

I, 21, 7, II, 1, 0 : illos

servandi, et lybenon exigendi

di jus, I, 12, 10 : illorum

omnia jura servantur, 9 :

quid de lege Cornelia, et post-

liminii jure, 8, III, 5, 21 :

pro redimendis singularia mul-

ta instituta, I, 12, 11, II,

1, 8 : quid de redimendi usu,

ibid. : redempti conditio,

et an redimentis servus, I,

21, 10, II, 1, 9 : de Sara-

raconis, seu Mauris a nostris

bello captis, I, 11, 7, II,

1, 6, et de nostris a Sara-

conis, I, 21, 8, II, 2, 17 :

bello capti qui cedant : Vid.

Bellum : et cui naves ini-

micae, et res in illis depre-

hensae : Vid. *Navis.*

Carceris publici, vel secreti

poena, C, 1, 19 : perpetui :

Vid. *Mors civilis* : de carce-

rum qualitate, salubritate,

et illorum pro delictis diffe-

rentia, *ibid.* : C, 4, 9 :

de jure homagii : Vid. *Ho-*

magium : carcerum effractores,

ab eisdem aufugientes, et in-

clusos eximentes quomodo

puniendi, C, 4, 7, 8 : Vid.

Seditio : aufugientes pro con-

fessis non habendis, *ibid.*, et

quale criminis indicium, C,

18, 6 : commentarienses in

vincula conjectos emittentes,

C, 4, 9 : carceris privati cri-

men a quibus committitur,

10, et a quibus non, 11 : Mo-

nachorum carceres, illorum

abusus, et quae remedia op-

presso, 10 : Episcoporum :

Vid. *Episcopi* : carceris poena

quana

- quando decernenda, C, 1, 19, C, 14, 5, C, 15, 10°: in carcere dicuntur, qui sub homagio, et fidejussoribus, C, 15, 1: de carceribus a Curiae Supplicationis Rectore invisandis, C, 12, 11: de auxilio brachii saecularis implorando pro poena carceris in ecclesiastico lata exsequenda: Vid. *Brachium saeculare*: in debitorum an, et quando decernenda, I, 8, 12°, IV, 22, 18, C, 4, 11, C, 20, 7: de reo ad carcerem pronuntiando: Vid. *Pronuntiatio*.
- Cartas de arrematação* quid, IV, 22, 11°: *infamatorias*: Vid. *Injuria*: *de seguro*: Vid. *Sequestrationis litterae*.
- Casus non praestatur, C, 11, 5, nisi culpa conjunctus, 6.
- Caupones quemadmodum de receptis teneantur: Vid. *Neutae*.
- Causarum genera, I, 5, 41: quo colore mere civiles causae ad ecclesiasticum traduntur, 42, *sequ.*: quid de causa testamentaria: Vid. *Testamentum*: quae habentur mere ecclesiasticae, 44: mixtae, 46: piae, *ibid.*: summariae: Vid. *Judicium*.
- Cautio Muciana, III, 7, 13: usufructuaria, et juratoria, III, 13, 7: quasi usufructuaria, 8: de litis expensis, prosequenda lite, *judicatum solvi*, *judicio sisti*, IV, 7, 19: de prosequenda accusatione, C, 23, 4: de damno et expensis solvendis in inquisitione, et querela, 7°: de cautione in pignore a praecone capiendi, I, 2, 25, IV, 22, 10.
- Censitica praedia cum investitura, vel sine, quid, et an apud nos in usu, III, 11, 5°: quomodo ab emphyteuticis differant: Vid. *Emphyteusis*.
- Censoria Curia a quo creata, H, 105, I, 2, 4: librorum edendorum quis iudex, H, 105°, I, 10, 26.
- Censurae ecclesiasticae in Regis magistratus sine regio placito prohibita, I, 5, 17: Episcopi cum iudicia exercent, a censuris debent abstinere, 53-56°: Vid. *Excommunicationis poena*: Ecclesia censuras jure suo determinat, quando, et in quibus delictis, C, 2, 2-3.
- Census varia significatio, et signa, III, 11, 5°: agrarii census, seu tributum a quo imperandum, et illius ratio, I, 7, 15: Vid. *Tributa*.
- Cessio bonorum: Vid. *Beneficium*.
- Chirurgus quis esse possit, I, 10, 11. Vid. *Medicina*, *Medicus*.
- Christophorus Alanus Moralius, Regiarum Ordinationum interpretes, H, 118°.
- Christophorus Joannes, Juris Canonici professor, H, 116.
- Cibaria corruptipes qua poena puniendi: Vid. *Falsum*.

- Ciganos* qui, I, 10, 20: pro hostibus habiti, *ibid.* *
- Cippi antiquitatis destrui prohibiti, H, 98, C, 5, 7.
- Citatio quid, IV, 9, 1: illius necessitas, 2: renuntiari non potest, 3: quod duplex, 4: quae debeat comprehendere, 5: a quo decernenda, 6: in faciem, seu in personam, 7: quando in procuratorem, *ibid.*: ad donum, 8: edictalis, 9: requisitoria, mediata, seu subsidiaria, 10: modus deprecandi, *ibid.* *: generalis initio litis quae complectatur, 11: in animam, 12, IV, 19, 2: per scribam, et praconem, IV, 9, 12 * 20 *: rei, vel actoris non comparantis poena: Vid. *Contumacia*: dilatoria, et peremptoria, 15: qui in iudicium vocari non possunt, 16, qui non nisi de Regis licentia, 17, et qui non sine venia, 18: citatio actus judicialis, et quae inde consecretaria, 19: quando valeat a privato, et sine iudicis jussu, 20: quid *per palha*, *ibid.* *: quibus officialibus committenda, 21: *per carta de Camara*, 22: circumducta, 23: citationis effectus, 24: ad Romam qua poena prohibita, I, 5, 15: de citatione ad solutionem rei iudicatae: Vid. *Executio*.
- Cives* qui, II, 2, 1: quis nascatur, 2: quid si apud externos, 3: patris conditio tantum spectatur, et in spuris matris, 4: domicilio 2 * 5, et id quomodo contrahatur, 6: civium privata jura, 8, I, 12, 1 *: civitatem qui amittant, II, 2, 12, et quibus iuribus priventur, 13: de civium officiis: Vid. *Officia*: praecipua jura ab Imperantium officiis derivata, I, 12, 5, seqq.
- Clausula depositaria proscripta, IV, 9, 3: de codicillari, et ejus effectus: Vid. *Codicilli*.
- Clerici quae bonae non possunt acquirere, I, 5, 12: quae negotia gerere prohibentur, 13: Regiae addicti in saeculari omnino conveniuntur, 23, et quando in civilibus Clerici quicumque, 24-25: in saeculari quando in criminalibus respondeant, 26: quid de foro ecclesiastico Clericorum in criminalibus, *ibid.* *: in saeculari non audiuntur nisi datis fidejussoribus laicis, 37: quando in ecclesiastico conveniendi, et quae praecedere debent priusquam ad Ecclesiae forum remittantur: Vid. *Forum*: tributa ordinaria non conferunt, 29: de Clericorum testamentis, et successione ab intestato: Vid. *Testamentum*, *Successio ab intestato*: de Clerico tutore, vel curatore: Vid. *Tutores*: Clericorum numerum limitare oeconomicae potestatis est, I, 10, 25: omnia illorum pri-

- privilegia derogari possunt, I, 12, 1°.
- Codex legum Alphonsi III, H, 48 : quid de codice Joannis ab Aregis sub Joanne I. Rege, 67 : *Alphonsinus* a quo ordinatus, et illius historia, H, 70, et in fin. *Tabul. Titular. Concord.* eod. lib. : authenticus legum codex quis, 123° : *Emmanuelinus* cur ordinatus, 74 : quando primum prodierit, *ibid.* : illius editiones, *ibid.* : et auctores, 75 : contextus et ordo libri primi, 76, secundi, 77, tertii, 78, quarti, et quinti, 79 : quid de illius censoribus Joanne III. regnante, I, 6, 19° : *Philippinus* a quo ordinatus, H, 87 : illius ordo, 88 : non nulla ei denuo addita, 89 : nova Clericis privilegia concessit, 90 : Ordinationes in eo antinomicae, 91 : illius iudicium, 92, architecti, 93, editiones, 99-100 : Codex legum a Maria I. intentatus, 112 : Vid. *Panegy. Histor. Paschal. Joseph. Mell.* pag. 26°-27°.
- Codicilli quid, quotuplices, et illorum discrimen a testamentis, III, 5, 56 : de clausula codicillari, et ejus effectu, 57.
- Coelibes ad civitatis officia non admittuntur, II, 13, 13.
- Coemeteria referuntur ad res religiosas, III, 1, 6 : Vid. *Sepultura.*
- Coetus clandestini suspecti, C, 4, 6 : Vid. *Collegia.*
- Cognati : Vid. *Agnati.*
- Cognomina mutantes : Vid. *Falsum.*
- Coitus monstrosus : Vid. *Venus nefanda.*
- Collatio bonorum quid, inter quos, et quibus in bonis, III, 12, 12 : dotis, 13 : emphyteuseos : Vid. *Emphyteusis.*
- Collectio legum ab Oduardo Nonio de Leão, H, 86.
- Collegia quaecumque non nisi de Regis licentia instituenda, I, 5, 47° : illicita quae, C, 4, 6 : mercatoria : Vid. *Commercium* : literaria : Vid. *Academia* : quae dicuntur *manus mortuae* an immobilia adquirere possint : Vid. *Lex amortizationis.*
- Coloniae Romanae in Lusitania a quo primum fundatae, H, 16° : jure Romano utebantur, 16 : quod non unius generis erat, et quid jus municipale, Latii, Italicum, et provinciale, 17-18 : quando, et a quo haec juris differentia sublata, *ibid.*
- Colonus simplex, partiarius, totalis, originarius, adscriptitius quid, III, 11, 7°, IV, 3, 20° : conductores praediorum quando a re locata removendi, I, 7, 13°, IV, 3, 19. Vid. *Locatio conductio.*
- Collusio : Vid. *Prævaricatio.*

- Comedorias* tributum quid, et a quo abolitum, H, 54°.
- Comites (*Comdes*) antiquitate Ducibus, et Marchionibus antecedunt, et de illorum origine, II, 3, 7.
- Comitia Lamecensia prima Regni, et leges in eis latae, H, 38-40: alia comitia, et quae in illis populi potestas, I, 1, 2°-4°: de jure suffragii in comitiis, II, 2, 9°.
- Commeandi potestas viatoribus danda, I, 10, 21.
- Commendae Ordinum Equestrium legi Mentali subjectae, II, 3, 47: commendatariorum jura, *ibid.*: Equites initio in communi vivebant, *ibid.*: quae Magni Magistri libertas in commendis conferendis, *ibid.*: differunt a Beneficiis ecclesiasticis, et ab Ecclesiis perpetuo in commendam datis, *ibid.*.
- Commentarienses in vincula conjectos emittentes: Vid. *Curceris poena*.
- Commercium laudatur, I, 8, 1: illius in Lusitania historia, 2: voluntas et libertas illius summa lex, 4-24°: quarundam rerum commercium inter cives prohibitum, 23, et cum exteris, 24, I, 9, 7, barbaris praesertim et hostibus, I, 8, 25: publica lege interdicti potest cum exteris, et de pactis hac in re, 24°: rei annoariae plus aequo restrictum, C, 5, 6°: Senatus commercii gratia creatus, 28: de societatis mercatoris, illatum effectu et indole, 26: collegia in Lusitania mercatoria, 27: de mercatorum nobilitate, et de fide illorum codicibus adhibenda: Vid. *Mercatores*.
- Commissarius generalis Eullae Cruciatas quam jurisdictionem exerceat, et ad quem ab illo recursus, IV, 23, 29.
- Commissoria lex: Vid. *Lex*.
- Commodatum quid, IV, 3, 4: in quo differat a mutuo, precario, locatione conductione, *ibid.*: Vid. *Mutuum*: quid per verbum *emprestido*, hodie *emprestimo*, designetur, *ibid.*, II, 4, 14°.
- Commodum et periculum rei venditae: Vid. *Emtio venditio*.
- Communes res quae, III, 1, 8.
- Communio bonorum inter conjuges unde derivetur, II, 8, 1: jure Romano locum non habet, 2, nec jure Canonico, *ibid.*: quid apud Wisigothos, 3°: ex jure nostro nascitur, 3: utilis, an nociva, *ibid.*: ex vero matrimonio et consummato, 4: secus ex putativo, 5: communicantur acquisita et acquirenda constante matrimonio, 6, et quando eo etiam soluto, 7, II, 9, 23: non communicantur,

- si ita pactum, II, 8, 8, vel matrimonium per dotem et arras celebratum, 9, sequi: fructus tamen hoc casu communicantur, 10: in secundis quoque nuptiis bona communicantur, 11, nisi quae a filiis habita, *ibid.*, III, 8, 15: et quid de muliere quinquagenaria, II, 8, 12: quae communicari prohibentur, 13: non communicatur aes alienum, 14: ex bonorum communione derivatur possessio uxoris post mortem mariti, 15, et quibus in bonis locus habeat, 16: Vid. *Uxor*: non publicantur bona ex delicto conjugis, 17: communionis alii effectus in immobilibus, 18, II, 9, 16, et mobilibus, II, 8, 19, II, 9, 17.
- Commutatio ultimarum voluntatum et piorum operum a quo facienda**, III, 10, 11.
- Compensatio** modus solvendae obligationis, et quando locus habeat, IV, 5, 5: contra fiscum non datur, IV, 22, 19, quid de hoc jure, et quae illius exceptiones, *ibid.*
- Competentiae beneficium**: Vid. *Beneficium*.
- Complices in delictis qui**, et illorum poena, C, 1, 10: mitius quam agentes puniendi, *ibid.*
- Conatus in delictis quando**, et quomodo puniendus, C, 1, 6.
- Concilium Tridentinum omnino approbatum**, H, 83: et quid de hac approbatione, I, 5, 39: contra Ordinum Militarium privilegia non receptum, II, 3, 46.
- Conclusio in causa quando probationes excludat**, IV, 21, 2.
- Concordatae ecclesiasticae quid**, H, 47: regis Sanchi II, *ibid.*: Dionysii, 56: Joannis I, 68: Sebastiani, 83.
- Concubina an recte adquirat ex concubinato**, IV, 4, 11: de donatione illi facta: Vid. *Donatio*: an filii de matris quoque nobilitate participant, II, 6, 7: *teida e man-teida* ejusdem significationis, II, 3, 48.
- Concubinatus legitima cohabitatio apud Romanos**, IV, 4, 11, II, 5, 14, et quid apud Lusitanos, I, 5, 48, C, 10, 14: simplex et qualificatus, *ibid.*: quae Episcoporum in concubinos jura, I, 5, 48.
- Concussio quid**, et quomodo punita, C, 4, 15.
- Condictio indebiti quid**, et illius fundamentum, IV, 4, 10: sine causa, 11: causa data, causa non sequuta, ob turpem causam, *ibid.*: certi ex mutuo, IV, 6, 20: furtiva, C, 6, 22.
- Conditiones heredum institutionibus adjectae**: Vid. *Heredis institutio*: legatis: Vid. *Legata*: majoratur: Vid. *Mu-*

- foratit* : conditio deficiens
modus tollendae obligatio-
nis, IV, 5, 5.
- Conductio: Vid. *Locatio con-
ductio*.
- Confessio in civilibus quid, et
quotuplex, IV, 20, 1: ju-
dicialis quando, et quibus
noceat, 2: extrajudicialis,
et ficta, 3: qualificata per
jusjurandum judiciale volun-
tarium, 4, IV, 19, 2: in
criminalibus, C, 17, 10:
tacita, vel ficta nullius mo-
menti, *ibid.*: rei quemad-
modum interrogandi: Vid.
Interrogationes: duo saltem
judices et totidem nota-
rii reorum confessioni adesse
oporteret, 11*: aufugientes
ex carceribus an pro confessis
habendi: Vid. *Carceris poe-
na*: et an de delictis transi-
gentes: Vid. *Transactio*.
- Confessoria actio: Vid. *Actio*.
- Confirmatio donationis bono-
rum Regiae Coronae: Vid.
Lex Mentalis.
- Confiscationis poena quid, il-
lius origo, et quando locum
habeat, C, 1, 17: in hae-
reticos, et haereticorum fi-
lios, et nepotes: Vid. *Haer-
etici*: in crimine majestatis:
Vid. *Majestas*: alimenta fi-
liis salva, II, 6, 20, C,
1, 17*, et conjugi inno-
centi bona sua, II, 8, 17.
Vid. *Fiscus*, *Poena*.
- Confraternitates quomodo Epis-
coporum visitationi subjectae,
I, 5, 47: heredes institui
non possunt, III, 5, 31.
- Confrontatio reorum quid, et
quotuplex, C, 17, 12: dif-
fert a recognitione, *ibid.**
- Confusio modus tollendae obli-
gationis, IV, 5, 5.
- Conjectura in delictis quid, et
quotuplex, C, 13, 23: Vid.
Indicia, *Praesumptiones*, *Pro-
batio*.
- Conjuges quando ab intestato
succedant: Vid. *Successio ab
intestato*: ex testamento: Vid.
Testamentum: de bonorum
communione: Vid. *Communi-
o bonorum*.
- Conniventiae crimen, C, 11,
8*.
- Conscientiae et Ordinum Mili-
tarium Curia, I, 2, 4.
- Consensus parentum in nuptiis
filiorum: Vid. *Sponsalia*, *Ma-
trimonium*.
- Conseruatores externarum Na-
tionum iudices: Vid. *Exter-
ni*.
- Consignatio judicialis pretii rei
hypothecae oneri subjectae
modus tollendae obligationis,
III, 14, 20, IV, 5, 4: il-
lius effectus, *ibid.*
- Consilarii Regii qui, II, 3,
62*: quinque Status Con-
siliarii in Regis impuberis tu-
tela, II, 11, 22.
- Consilium Regii Patrimonii, I,
2, 4, I, 4, 10: Bellicum,
I, 11, 15: Transmarinum,
1, 2, 4, I, 9, 16: Gene-
rale Sancti Officii: Vid. *In-
quisitionis tribunal*: Status,
I, 2, 4*.
- Constitutiones dioecesanae nul-
lius

- lius auctoritatis in civilibus, H, 107, I, 1, 10, 1, 5, 52.
- Consuetum quid, IV, 2, 8.
- Consuetudines quando pro legibus habendae, I, 1, 9.
- Consules exterorum apud nos qui, II, 2, 11.
- Continentia caussarum, et illius forum, IV, 7, 29.
- Contrabando quid, et illius leges, I, 8, 24.
- Contractus benefici quid, et qui, IV, 3, 1: regulae in contractibus beneficiis, 2: onerosi, 12, seqq.: innominati, 13: accessorii, 28, seqq.: voluntas praecipua in omni contractu lex, IV, 2, 3-4, I, 8, 4: non libera tamen omnino, sed civitatis juri subjecta, 5: ad certam summam non nisi per scripturam publicam, 6: sed non ideo jure improbantur, 7, et aliquando possunt jure communi probari, 8: contractus improbat, etiam poena apposita, vel iurejurando, non valent, I, 9, 10, III, 5, 36: dolosi, I, 8, 9: simulati, 10: de laesione immoderata, 11, IV, 3, 14: naturali, vel civili jure contracti non valent, I, 8, 12: neque in quibus iusjurandum adiectum, 13: actiones ex contractibus, praesertim ex mutuo, IV, 6, 20: hodie omnes sunt contractus, et quid de christo-phanis et litteralibus, 26, IV, 2, 3-4: de iis, qui obligari possunt: Vid. *Obligatio*: aleatorii, IV, 3, 21: Cambiales: Vid. *Com-biam*: valore monetae adaugto quomodo solvendum: Vid. *Nonus*: contractus cum filiofamilias insti, II, 4, 14: usurarii: Vid. *Usura*: de quasi contractibus: Vid. *Quasi contractus*: de jure poenitendi in contractibus, IV, 2, 4, IV, 3, 13: regulae de damno praestando, 5: Princeps in contractibus quando jure privatorum utatur, vel non, II, 4, 41. Vid. *Pacta*, *Obligatio*.
- Contradictas*, seu refutationes testium: Vid. *Testis*.
- Contractatio quid, C, 6, 1.
- Contumacia rei in non comparando qua poena puniendi, IV, 9, 13: actoris, 14: poena rei contumaciae in non respondendo, IV, 11, 7: in criminalibus pro confessione non habenda, C, 17, 20-21: demissione in bona debitoris latitantis ex primo et secundo decreto, III, 14, 6, IV, 9, 13, IV, 11, 7.
- Conventicular: Vid. *Coetus clandestini*.
- Conventiones: Vid. *Contractus*.
- Conventus Judicet in Lubanthe sub Romani, H, 15: sub Lusitanae Regibus, 68-87. Vid. *Statuta*.
- Convivia in Ecclesiis prohibita, I, 5, 7.

- Cordeirus (Joannes) qualis Jctus pragmaticus, H, 117.
- Corpus delicti: Vid. *Delictum*.
- Correctionis jus quid, quotuplex, et an donari possit, II, 3, 41.
- Corregedores provinciarum prefecti qui et unde olim desumpti, H, 65-72: illorum jurisdictionio, I, 2, 12, II, 3, 43, C, 12, 12.
- Courei promittendi, sive debendi quomodo conveniantur, et inter se agant, IV, 3, 30. Vid. *Fidejussor*: in delictis eodem processu quando liberandi, C, 13, 9.
- Cortexas, seu uniuscujusque colendi leges: Vid. *Lex*.
- Costa (Emmanuel) Jctus theologicus, H, 114.
- Coutadas, seu ad venationem silvas quis habere possit, III, 3, 4: pauciores redditae in utilitatem rei agrariae, *ibid.*
- Couros terrae tractus quid, et quotuplices, II, 3, 59, C, 26, 4: illorum jura, II, 52, 60.
- Cratensis Prior: Vid. *Ordo Hospitalarius*.
- Creditorum in concursu qui potiores: Vid. *Pignus*: illorum pactum de parte debiti remittenda; vel de induciis debitori concedendis, an dissepientibus noceat, IV, 5, 9: alienatio in fraudem creditorum quemadmodum rescindenda, IV, 6, 15.
- Crimen: Vid. *Delictum*.
- Crimeniseae: Vid. *Furtum*.
- Culpa quid, et quomodo a dolo differat, C, 11, 2: quot illius gradus, et de lata, levi, levissima, 3. Vid. *Dolus*.
- Cultus externi religiosi contemptus quomodo puniendus, C, 2, 12.
- Curatela testamentaria, II, 12, 3: legitima et dativa, 4: minorum, 5: quid de illa invitis danda, *ibid.*: quibus minoribus curator non detur, 6: furiosi, 7, et cui deferatur, 8: prodigi, 9: viduae, 10: qualis inde obligatio, IV, 4, 3: de curatela Regis, II, 11, 22. Vid. *Curator*.
- Curator quis, II, 12, 1: tutoris et curatoris hodie nulla differentia, 2: ad litem, 11: bonorum, 12: Clericus tutor, vel curator, 13: in saeculari conveniendus *ibid.*: absentis, prodigo, furioso a quo dandus, I, 10, 24: Clerico furioso, vel prodigo in saeculari dandus, II, 12, 13. Vid. *Curatela*.
- Curia Regis (*Corte*) relegatio prohibita quae, C, 20, 6: quid per curiam in appellationibus: Vid. *Appellatio*.
- Custas: Vid. *Expensas litis*.
- Custodia: rei fidejussoribus commissa: Vid. *Fidejussor*: ad custodia, seu carcere reorum: Vid. *Conceris*.
- Cyrenaicorum secta qualis, C, 10, 1.

- D**
- Damnosi** (*dammihos*) qui, C, 6, 16, C, 7, 9. Vid. *Dammium*.
- Dammum** quid, et in quo a furto differat, C, 7, 1: necessitas reparationis, 2, C, 1°-12: quis dare possit, C, 7, 3: actio ex lege Aquilia de damno, noxalis, de pauperie: Vid. *Actio* nostrae de damno dato leges, 9: quis reparare teneatur, C, 1, 2°: differentia inter poenam et damni reparationem, *ibid.*, C, 1, 12: in contractibus: Vid. *Contractus*: la famulus datum: Vid. *Famulus*.
- Dardanarii** circa annonam qui, et illorum poena, C, 5, 6, I, 7, 13, I, 8, 23. Vid. *Commercium*. *Emtio venditio*.
- Debitores**: Vid. *Obligatio*.
- Decima** pecuniaria sententiarum (*decima da Chancellaria*) quid, et a quibus solvenda, IV, 22, 20, I, 4, 9.
- Decimae** ecclesiasticae apud Lusitanos fere omnes saeculares: I, 5, 38, II, 35, 51°: pro his exigendis forum saeculare competens, *ibid.*: laici a quo compellendi ad Ecclesiae Ministros alendos, si decimae non sufficiant, 39.
- Decretum**, seu *mandatum* iudicis quomodo iure Romano differat a sententia, IV, 21, 1°: de decretis municipalibus apud nos: Vid. *Municipalia decreta*.
- Decuriones** (*Veredores*) quam jurisdictionem exercent, I, 12, 11: agrorum culturae invigilant, I, 7, 11, I, 10, 4.
- Defensio** in delictis renunciari non potest, C, 19, 1: cui incumbat, et quando admitenda, *ibid.*: quae reo committenda, 2: in capitalibus, vel si reus jam in carcerem conjectus, vel sub fidejussoribus, omnia apertis probationibus illi communicantur, *ibid.*: praecipua defensionis momenta, 3, C, 13, 9°: defensio sui ipsius contra injustum aggressorem, et de moderamine inculpatae tutelae, C, 9, 7.
- Defensores** in iudicio criminali qui, IV, 8, 2, IV, 3, 21: quando admittendi, C, 13, 6: a iudice ex officio nominandi, C, 19, 1°/C, 22, 4°: Vid. *Procuratores Advocati*.
- Delatio** iniuriosa (*meccerico*): Vid. *Injuria*.
- Dolator**: Vid. *Denunciator*.
- Delegatio** debitoris modus tollendae obligationis, IV, 5, 51.
- Deliberandi** jus nullius usus, III, 6, 10.
- Delictum** quid, C, 1, 2: iure Romano a crimine differat, *ibid.*: non factum quando delictum, *ibid.*: *verbum*: vel qua-

- quasi, 3 : publicum, vel
privatum, 4 : quasi delicta
publica, *ibid.* : distinctio in-
ter delicta publica ordinaria
et extraordinaria nullius usus,
ibid. : capitalia, vel non,
atrociora, simpliciora, facti
permanentis, vel transeuntis,
5 : corollaria ex natura et
definitione delicti, et quae im-
putanda, vel non, 6, *sequ.* :
inspiciendum utrum, propo-
sito, an impetu admissum,
C, 11, 3 : casu admissa
non imputanda, 5, nisi cul-
pa conjuncta, 6 : universi-
tatis delictum quemadmodum
punienda, C, 1, 8-25 : de
libertate, civilium delictis,
7 : delicta a peccatis diffe-
runt, 6 : non omnis exces-
sus poenis subiacet, *ibid.* :
de obligationibus, quae ex
delicto, 1-12 : non omnia
paria, 15 : delicta sine poe-
na, 23 : praevenienda, 27,
et ad quem praevenerit per-
tinet, *ibid.* : de vena inde-
bitis, 26-27 : axiomata de
delictis, 28 : ecclesiasti-
ca publica dicuntur, C, 24,
1 : et ea qualia, 2, 3 : in eis
punientis, 4 : septem in iuri-
sdictione Ecclesiae propriae cabentur,
propriam, *ibid.* : moralia quae,
C, 10, 1 : politica, 16 :
privilegiata, et communia, C,
13, 5 : corpus delicti
necessarium, 2, 3 : quae quando
formandum in delictis ficti
permanentis, vel transeuntis,
22 : quibus modis solvatur
delictum : Vid. *Obligatio* :
de quasi delictis : Vid. *Qua-
si delictum* : de agente, et
complice : Vid. *Agentes, Con-
plices* : de poenis delictorum :
Vid. *Poena*.
- Demolitorum interdictum : Vid. *I
-Nuntiatio novi operis*.
- Denuntiatio quid, C, 13, 26 :
vera accusatio non est, et
in quo ab illa, et a querela
differat, 2 : quatuorplex, 27 :
jure nostro probatur, 28 :
secreta an admittenda, 29 :
in quibus conditionibus, 30 :
evangelica, et judici ecclē-
siastico facta, 27 : Benefi-
ciorum regis patronatus : Vid.
Patronatus : capellae vacan-
tis : Vid. *Capellae*.
- Denunciator an, et quando ex-
pensas solvat, C, 13, 26-27.
- Deportati qui, et illorum con-
ditio iure Romano, II, 23,
33 : apud nos a relegatis
non distinguuntur, *ibid.* :
III, 37 : de illorum in-
tamentis : Vid. *Testamen-
tum*.
- Depositarii publici, et privati,
IV, 3, 86.
- Depositum conventionale quid,
et ius circa depositum, IV, 3,
31, 34 : iudiciale, et irregu-
lare, *ibid.* : poena depositarii
rem depositam non restituit
entis, *ibid.* : IV, 3, 22, 18 :
modus solvenda, obligatio-
nis, IV, 3, 21, 22.
- Deprecatio quomodo, et iudicis
habetur, et solvenda : Vid. *Cicero*.
- Depuratio : An, et iudicium, et
mo-

- modo a Senatoribus differant , I , 2 , 2.
- Derectarius : Vid. *Fartum*.
- Derelicta cui cedant , III , 3 , 5.
- Desembargo do Paço* : Vid. *Senatus*.
- Desembargos* , seu regis dona legi Mentali non subjecta , II , 3 , 25 : vendi prohibita , IV , 3 , 14.
- Desnaturalização* : Vid. *Mors civilis*.
- Desnaturalizados* : Vid. *Proscripti*.
- Detractor : Vid. *Injuria*.
- Devassa* : Vid. *Inquisitio criminalis*.
- Didacus Barbosa qualem historicam bibliothecam scripserit : Vid. *Bibliotheca*.
- Didacus Guerreirus cujus nominis in regno Pragmaticorum , H , 117 .
- Diffamatus de quaestione status , IV , 7 , 16.
- Digamia : Vid. *Polygamia*.
- Dilatio in caussa quid , IV , 14 , 1 : quotuplex , 1-2 : probatoria , 3.
- Dimissio : Vid. *Missio*.
- Dionysius rex , et illius leges , H , 51-53 : ad regem omisso medio appellare concessit , 52 , IV , 23 , 5 " 10 " , C , 8 , 15 " : donationes inofficiosas revocavit , patronorum , optimatumque jura immiuit , H , 54 : ejusdem ecclesiasticae *Concordatae* , 56 : Lusitanae linguae usum in forum introduxit , 57.
- Directarius : Vid. *Fartum*.
- Dissensus modus tollendae obligationis , IV , 5 , 5.
- Distractio pignoris judicialis : Vid. *Executio rei judicatae* : pignoris conventionalis : Vid. *Pignus*.
- Divisio hereditatis : Vid. *Partitio*.
- Documentum : Vid. *Instrumentum*.
- Dolus malus quid , I , 8 , 9 " : contractus dolo initi : Vid. *Contractus* : a culpa differt , C , 11 , 2. Vid. *Calpa*.
- Domanialia quae , I , 4 , 2 , III , 1 , 9.
- Domicilium quomodo contrahatur , II , 2 , 6 : de foro domicilii : Vid. *Forum*.
- Dominium quid , III , 2 , 1 : illius effectus , 1-2 , aliquando restringuntur , 3 : plenum , minus plenum , directum , utile , 4 : quale dominium in bonis Regiae Coronae , et majoratus , *ibid.* : Vid. *Lex Mentalis*. *Majoratus* : differt a possessione , 6 : quibus modis acquiritur jure naturali , III , 3 , 1 , *segg.* , et civili , 11 : eminens , I , 4 , 7 , et illius effectus non nulli , 8 , III , 2 , 3 " : litis , IV , 3 , 11 " : mare an in dominio : Vid. *Maris dominium*.
- Dominus oppidorum qualis titulus , II , 3 , 9. Vid. *Donatarii*.
- Domus cuique sua sancta , III , 13 , 5 " .

- Donarii Regiae Coronae qui, II, 3, 17: illorum jurisdictioni limites positi, 18-38, II, 60: hae de re principia generalia, II, 3, 39-40-41: ecclesiastici, 44, et ad quem appellatio ab eis tanquam donataris externae jurisdictionem exercentibus: Vid. *Appellatio*: de Magno Ordinum Magistro, 45, seqq.: de Magno Cratensi Priore, 49, seqq.: Vid. *Ordo Hospitalarius*: Regna, 55, II, 7, 7: Principes, et Infantes, II, 3, 56-58: Brigantinus Dux, 57: privilegium exemptionis quando loci domino inoeat, II, 2, 7, II, 3, 64: novella Mariae I: de donataris constitutio, 66: quae illorum Auditoribus et iudicibus jurisdictione, 43, IV, 23, 10: et de appellationibus ab eis. *ibid.*: quae donatariorum jurisdictione criminalis, C, 123, 12. Vid. *Lex Mentalis*.
- Donatio quid, quotuplex, et quando revocanda, IV, 3, 3: de querela inofficiosae donationis, IV, 6, 16: propter nuptias in usu non est, II, 9, 26: de sponsalitia largitate, 37: inter virum et uxorem jure Romano non valet, et quare, II, 10, 1: quod jus non omnes gentes receperunt, 2, et quando apud nos receptum, 3: quae hodie possunt conjuges inter se donare, 4: natiuitate liberorum quando revocatur, 5: concubinae facta an rata, 6, IV, 4, 31: inter conjuges, qui in communiione vivunt, statim communicatur, II, 10, 7: omnium bonorum an valida, I, 3, 10: et inter patrem et filium, II, 4, 18: de insinuatione donationis: Vid. *Insinuatio*: de donationibus bonorum Regiae Coronae: Vid. *Lex Mentalis*.
- Dormientes an delinquant, C, 1, 6.
- Dos quid, II, 9, 3: profectitia et adventitia, 4: tenetur pater filiam etiam divitem dotare, 5, et illegitimam, 6, item mater, 7, et frater in subsidium, 8: non tenetur filius matrem dotare, 9: quomodo constituitur et probetur, 10: quibus in rebus constituitur, 11: illius quantitas, 12: illustrium, 13: mariti jus in fundo dotali, 14: dotis privilegia praecipua, 19: quid de dotium usu, *ibid.*: illius insinuatio, 20: constante matrimonio aliquando repeti potest, 21: morte soluto matrimonio ad quem pertinet, 22, et ob adulterium, aliamve causam, 23: impensae in rem dotalem deducendae, 24: quae pacta in dote valeant, 25: apud Wisigothos, aliosque non ab uxoribus, sed a viris dabantur, 26. de collatione dotis:

tis: Vid. *Collatio*: dotis vindicatio, IV, 6, 12: in quo differat ab arrhis, donatione propter nuptias, dotalitiis, sponsalitia largitate: Vid. *Arrhae*. *Donatio*. *Dotalitium*. *Sponsalitia*.

Dotalia quae, II, 9, 2: distinctio inter dotalia et paraphernalia, 3*: quid in dubio dotalia sint, an paraphernalia, *ibid.*

Dotalitium quid, II, 9, 35: in quo differat a nostris et juris Romani arrhis, et donationibus propter nuptias, 36. Vid. *Arrhae*. *Dot.*

Duces et arcium praefectos creare cuius sit: Vid. *Militia*.

Duellum quid, C, 4, 3: quibus poenis, sed frustra interdictionum, 14.

Duplicatio in causa: Vid. *Replicatio*.

Dux (*Duque*) qualis titulus, et de illius origine, II, 3, 6: Ducum filii, filiaeve inter magnates numerantur, 8*: Brigantini Duces, et illorum privilegia, 57.

E

Ebrietas quale crimen, C, 10, 15: an excuset delicta, C, 1, 6.

Ecclesia qua devotione a Regibus nostris observata, I, 5, 2: illius bona leges nostrae tuentur, 10: collectae pro Ecclesiis reficiendis a quo imperandae et solvendae, 39: de immobilium adqui-

sitione Ecclesiae prohibita:

Vid. *Lex amortizationis*: poenas canonicas jure suo determinat, C, 2, 3.

Ecclesiasticae res, et illarum jura, I, 5, 10, III, 1, 4: quod in illis Ecclesiae, Episcopis, et Principibus dominium, et de alienatione, *ibid.* *.

Eduardus: Vid. *Oduardus*.

Educatio liberorum parentibus incumbit, II, 4, 10: quae educationis et alimentorum nomine veniant, *ibid.*: illorum, qui patre orbat, I, 10, 12, *sequ.*: de alendis liberis: Vid. *Alimenta*.

Effractores carcerum: Vid. *Corceeris*.

Effusa et dejecta, qui de his teneantur, et qua poena coercendi, C, 11, 8.

Electio Episcoporum: Vid. *Episcopi*.

Emancipatio judicialis quid, et quotuplex jure Romano et Lusitano, II, 5, 23: apud quem fieri possit, *ibid.* *: ab aetatis venia distinguenda, 24: pater quando emancipare cogendus, 25: per separatam oeconomiam, 26.

Embargos: Vid. *Intercessionis*.

Emmanuel rex, et illius leges non nullae, H, 80: de Codice Emmanuelino: Vid. *Codex*.

Emmanuel Alvares Ferreira, et qualis illius tractatus de novorum operum nuntiatione, H, 117*.

D

Em-

Emmanuel a Costa, J.Ctus, H, 114.

Emmanuel Lopes Ferreira, et qualis illius *Practica de criminibus*, H, 117.

Emmanuel Soares a Ribeira qualis J.Ctus, H, 114.

Emphyteusis quid, III, 11, 1: illius origo, 2: a quibus cognita, et quando apud Lusitanos frequentata; *ibid.*: quae ad illius substantiam et naturam pertinent, et hac de re principia generalia, 3: in quo differat ab emtione, et locatione, 4, a censu, 5, feudo, superficie, pensionibus annuis, et precariis, 6: libellarius contractus nihil fere ab emphyteusi differit, *ibid.*: coloni diversi ab emphyteutis, 7: saecularis, ecclesiastica, perpetua, temporalis, hereditaria, familiaris, nominatioris, antiqua, vel nova, de pacto et providentia, 8: quae res emphyteusim admittant, 9: pensio pro emphyteusi in aedibus quomodo solvenda, *ibid.*: qui emphyteusim constituere et recipere possint, 10: quomodo constituitur, et de illius probatione, 11: in emphyteusi ecclesiastica instrumentum de illius essentia, et quare, 11-28: cum in testamento constituitur, pro legato conditionali fere habenda, 11: emphyteutae et domini jura praecipua, 12: de canone emphyteutico praestando, 13:

qua actione ad canonis praestationem utendum, *ibid.*: canonis quantitas non augenda etiam in renovatione, et quando diminuenda, vel remittenda, *ibid.*: qui agri vectigales, non vectigales, censitici jure Romano et Lusitano, *ibid.*: de emphyteuseos alienatione necessaria, 14, et voluntaria, 15: domini consensus in alienatione quomodo intelligendus, *ibid.*: jus protimeseos, 16: laudemium quid, et quando solvendum, vel non, 17, et de illius quantitate, *ibid.*: emphyteusis jure individua est, et quid in provincia dicta *Entre Douro e Minho*, 18, III, 12, 10: meliorationes, et quae deducendae, III, 11, 12-19: quomodo succedatur in emphyteusim hereditariam puram, 20, et mixtam, 21: optandum, ut emphyteuseos successio regularis efficeretur, *ibid.*: quomodo succedatur in familiarem puram, 22, et mixtam, 23: quid de jure repraesentationis, 20-22-23: emphyteuta non tenetur de canone ab antecessore non soluto, 13: secus in hereditaria pura, 20-21, et ecclesiastica, 13-28: de collatione emphyteuseos, III, 11, 22, III, 12, 10-12: de emphyteuseos nominatione, 24: quando nominatio revocari possit, 25: de renovatione, 26: emphyteu-

teusis quibus modis amittitur, 27 : de subemphyteuticatione, 12 : emphyteusis perpetua majoratus vinculo non supponitur, III, 9, 11 : actio rei vindicationis utilis cui competat, IV, 6, 11 : emphyteusis antiqua et nova in Ordinum Equestrium bonis a quo constitui et renovari possit, III, 11, 9^a-28 : singularia in emphyteusi ecclesiastica, 28 : de foro laicorum in emphyteusi ecclesiastica : Vid. *Forum* : nominatio insinuatione non indiget, IV, 3, 3.

Emtio venditio, et illius substantialia, consensus, res certa, pretium, IV, 3, 14 : quas pactiones admittat, *ibid.* : magistratus provinciales, illorumve officiales a provincialibus suis emere, contractusque cum eis inire interduntur, *ibid.* : emtio perfecta quaenam, *ibid.* : de arthis, *ibid.* : pacta adjecta, 15 : periculum et commodum rei venditae, 16 : de rescindenda venditione, 17-18 : spei et rei futurae, IV, 3, 26, C, 5, 6 : sequestrum et depositum rei emtae quomodo emtorem tutum reddat, III, 14, 20^a : fructuum in herbis, C, 5, 6 : quarum rerum commercium inter cives et cum exteris prohibitum, I, 8, 23-24-25, IV, 3, 14 : de laesione : Vid. *Laesio* : de dardanariis : Vid. *Dardanarii*.

Episcopi a Regibus nostris effuguntur, I, 5, 3 : Regum a consilio sunt, 27 : regiam jurisdictionem ne immemoriali quidem tempore adquiserunt, 55 : de saecularibus juribus et jurisdictionalibus ab illis exercitis revocandis, II, 3, 44^a : de immoderatis illorum bonis, *ibid.* : olim bello merebant, *ibid.* : quibus in negotiis apud saecularem judicem conveniuntur, I, 5, 23 : scribas, tabelliones, apparitores, et publicos carceres de Regum licentia habent, 28, IV, 18, 6 : qualis illorum auctoritas in testamentis exsequendis : Vid. *Testamentaria causa* : inter proceres numerantur, II, 3, 8^a : quis eis ab intestato succedat : Vid. *Successio ab intestato* : de illorum testamentis : Vid. *Testamentum* : Episcoporum forum externum quale : Vid. *Forum* : quae illorum in haereticos potestas, C, 2, 11^a : in quibus Nuntiaturae Apostolicae iudicio subjecti, vel non, IV, 7, 34 : de inventario Episcopi defuncti : Vid. *Inventarii beneficium*.

Equites antiqui (*Escudeiros*) qui, II, 3, 11 : et qui hodie hoc nomine vocantur, 12 : Ordinum Militarium : Vid. *Ordines Equestres* : Ordinis Hospitalarii seu Melitensis : Vid. *Ordo Hospitalarius*.

- Errones, et leges in eos, I, 10, 20.
- Error in processu: Vid. *Judicium*: nominis et vocabuli an noceat legato: Vid. *Legata*.
- Escudeiros*: Vid. *Equites*.
- Evictio quibus in negotiis praestetur, IV, 4, 12: de praestatione dupli, *ibid.*
- Excellentiae titulo qui potuntur, I, 10, 18, II, 3, 62.
- Exceptiones quid, IV, 13, 1: quotuplices, 2: dilatoriae, 3: peremptoriae, anomales, perpetuae, temporales, reales, personales, praedjudiciales, 4: quando opponendae, 5: de proroganda jurisdictione ob omissam fori *declinatoriam*, *ibid.*: suspecti iudicis, et quis de ea cognoscat, *ibid.*: declinatoria fori in executione rei iudicatae locum non habet, IV, 22, 6: contra instrumenta: Vid. *Instrumentum*: contra generales, specialesque inquisitiones: Vid. *Inquisitio*.
- Excommunicatio an civiliter valida non nunquam in saeculari iudicatur, I, 5, 18: pro aere alieno nemo excommunicandus, 56: poena excommunicationis in Regis magistratus: Vid. *Censurae ecclesiasticae*.
- Excusator in criminalibus, et civilibus quis, IV, 8, 3: quando in criminalibus admittendus, C, 13, 6, C, 22, 4.
- Executio: Vid. *Executio*.
- Exemplum quando probet: Vid. *Instrumentum*.
- Exempta ecclesiastica cum qualitate *Nallus*, et quid de illis, II, 3, 43.
- Exemptionis privilegium quando loci domino noceat: Vid. *Donatarii*.
- Exercitoria actio: Vid. *Actio*.
- Exhereditatio liberorum, parentum, fratrum: Vid. *Heredis institutio*.
- Exhibere et actio ad exhibendum: Vid. *Actio*.
- Expectativae Beneficiorum prohibita, I, 5, 15.
- Expensae criminales (*custas*) quid, quotuplices, quis illas solvat, C, 20, 8: ab accusatore solvendae reo absoluto, et quando in simplum, duplum, triplum, 9: iustitiae et fisci procurator expensas non solvit, 10, et quid de hoc iure, *ibid.*: denuntiator an, et quando solvat, 11, reus capite damnatus, 12, et iudex etiam ex honorario, 13: graviter peccat iudex, qui pannicularis expensarum nomine utitur, *ibid.*: de litis expensis: Vid. *Alimenta*.
- Expositi infantes quibus iuribus fruuntur: Vid. *Filii*: lactantes a quibus alendi: Vid. *Alimenta*. *Educatio*.
- Expositio infantis quando pro infanticidio habenda, C, 9, 14.
- Executio rei iudicatae quid, IV, 22, 1: decernenda, *id.*

dicis mandato } et de usu
actionis iudicati, 2: a iudice
ordinario competente, et
qualis is, 3: Iudex Indiae,
et Minae, et Olisiponenses
civiles Praetores suarum sen-
tentiarum speciales execu-
tores, *ibid.* *: contra conde-
mnatum, et quis pro conde-
mnato habendus, 4: quae
in modo executionis genera-
liter observanda, 5: conde-
mnatus in primis citandus
et ad solutionem requiren-
dus, 6, et illius uxor in im-
mobiliū executione, *ibid.* :
procurator citari potest, *ibid.* :
temporis laxamentum ad sol-
vendum, 7: poena conde-
mnati executionem dolo pro-
trahentis, *ibid.* : ordo in bo-
nis capiendis, 8: quae capi
possint, vel non, 9: offi-
ciales executionis qui, et de
modo pignoris a praecone ca-
piendi, 10: distractio pigno-
ris iudicialis, 11: addictio
quando perfecta et con-
summata, et an res addicta
redimi possit, *ibid.* *: regu-
dae in rei iudicatae executione,
12: quae exceptiones
(*embargos*) in executione
admittendae, 12-13, et quo
tempore proponendae, 14:
Palatii Curia terminum exe-
cutionis legalem prorogare
non potest, *ibid.* *: quae
exceptiones executionem im-
pediant, vel non, 15: nul-
lae quidem illam impedire
debent, *ibid.* *: de tertio

possessore executionem im-
pediente, 16: quando ex-
secutor de exceptionibus op-
positis cognoscat, 17: de-
bitores bonae fidei in vincu-
la non conjiciendi, 18: Vid.
Obaerati: de executione fis-
cati, 19: sententia in cleri-
cum lata in saeculari, ibi ex-
sequenda, I, 5, 37: de ex-
secutione sententiae crimina-
lis: Vid. *Sententia*: de auxi-
lio brachii saecularis pro ex-
sequendis sententiis in eccle-
siastico latis: Vid. *Brachium*
saeculare: in effigie: Vid.
Absentes.

Executores testamentorum :
Vid. *Testamentarii*.

Exsilium perpetuum quid, I,
1, 16: et qualis haec poe-
na in Democratia, Aristocra-
tia, Monarchia, *ibid.* *: ex-
silium in Brasiliam gravius
quam in Africam, vel Asiam,
C, 20, 6*.

Exsules civitatem non amittunt,
II, 2, 12: quibus iuribus
priventur, 13: quomodo in
illos sententiae exsequendae,
quid si ex loco exsiliū aufuge-
rint, et qui loci relegatis pec-
libiti, C, 20, 6: qui in
Brasiliam, Africam, Asiam,
vel ad triemes relegati non
possunt, *ibid.* *: de foro re-
legatorum, IV, 7, 26. Vid.
Deportati.

Externi a muneribus publicis
arcendi, I, 12, 7, II, 2,
8: Beneficia ecclesiastica il-
lis non conferuntur, I, 5, 16:
de:

- de illorum foro : Vid. *Forum* : externorum in regno decedentium bona cuius sint, II, 2, 11° : de illorum iudicibus olim, hodieque, *ibid.* : apud nos benigne suscipiuntur, *ibid.* : civitatis legibus subjecti, *ibid.* : illorum iura, 13 : an cives efficiantur, et de iure civitatis, 3°-5° : Vid. *Cives*.
- F
- Factum promittens liberatur praestando id quod interest, IV, 2, 5, IV, 5, 3.
- Falcidia : Vid. *Lex*.
- Falsarii qui, C, 5, 2.
- Falsum, et falsi crimen quid, C, 5, 1 : illius poena, 3° : falsum instrumentum et testamentum qua poena puniendum, 3 : de falsitate antiquis documentis objecta quomodo iudicandum, IV, 18, 12 : de inscriptione in crimen : Vid. *Inscriptio in crimina* : de falso testimonio : Vid. *Perjurium* : falsis mensuris et ponderibus utentes, cibaria corrumpentes, regias litteras aperientes, signa et sigilla falsantes qua poena coercendi, C, 5, 4 : falsum partum supponentes, terminos moveantes, 5 : circa annonam : Vid. *Annonam* : falsum nummarium, 7 : nomina et cognomina mutant, illicitis scutis gentilium, insignibus, honoris titulis, falso diplomate utentes, 8 : pretio se baptizantes, mendicantes validi, et qui euentita causa stipem emendicant, sumi venditores, 9 : an causa civilis falsi accusatione objecta prius terminanda, 15.
- Fama in delictis quale indicium, C, 18, 6.
- Familia quid, II, 4, 3 : illius iura, 4 : familiae eriscundae iudicium, et quid eo contineatur, III, 12, 2, IV, 4, 8, IV, 6, 24 : Vid. *Partitio hereditatis* : de iudicio familiarum : Vid. *Judicium*.
- Famuli qui, II, 1, 14 : illorum in servienda libertas, *ibid.* : salarium, 15 : quo tempore petendum, 17, et quemadmodum illius solutio probanda, 18 : damnum a famulis datum, 19 : dominum relinquentium poena, 16 : de servis obnoxii : Vid. *Servi Captivi* : de legato famulis relicto : Vid. *Legato*.
- Fanatici quales, et de illorum poenis, C, 1, 18°-23-24, C, 2, 13.
- Feminarum quaedam privilegia : Vid. *Privilegia*.
- Fenus nauticum, I, 3, 20, IV, 3, 23.
- Fera vulnerata cui cedat, III, 3, 4.
- Ferdinandus rex, illius leges, et instituta, H, 60-61.
- Ferdinandus Abreus Faria, Regiarum Ordinationum interpres, H, 118°.
- Ferdinandus Arius de Meza, JCTus, H, 114.

Feriae quid, quotuplices, quid in eis liceat, IV, 14, 4: de citatione in feriis, IV, 9, 19. Vid. *Justitium*.

Festorum ecclesiasticorum celebratio, I, 5, 7: Corporis Christi, Visitationis beatæ Mariæ Virginis, Angeli Custodis regni, 9.

Feudale jus nullum hodie apud nos, et quæ illius minuendi gratia statuta, II, 1, 13: II, 3, 19-38: III, 2, 4, III, 11, 5-6: III, 13, 2.

Fendum quid, et quæ illius locum occuparunt, III, 1-13, 6.

Fictiones juris in criminalibus non admittendæ, C, 14, 9, C, 17, 7.

Fidalgos: Vid. *Nobiles*.

Fideicommissum universale, et singulare quid, III, 7, 18: an differat a legatis, *ibid.*: quomodo verba imperativa interpretanda, *ibid.*: de fideicommissorum usu apud nos, *ibid.*: *conventionale*, 19: *fiduciarius heres restituta hereditate heres non manet*, 20. Vid. *Legatis*.

Fidejussor quis, et fidejussionis natura, et in maiori quantitate debitor principalis, et quando in solidum, IV, 3, 28: quæ beneficiis habeat, *ibid.*: quando agere possit, ut liberetur, *ibid.*, IV, 7, 16: in fiscalibus ad tempus obligati an perpetuis teneantur, C, 15, 9: de mulierum fi-

dejussione, et de Vellejani beneficio, IV, 3, 29: et quid si jurisdictionalia, et mortuorum exerceant, *ibid.*: cortei promittendi sive debendi a fidejussoribus distinguendi, 30, itemque mandatores pectinæ credentiae, 31: fidejussio in delictis liberat a carcere, C, 15, 7: fidejussionis criminalis antiquitas, et qui olim fidejussorem criminalem concedebant, *ibid.*: nuda promissio rei a carcere non liberat, 6: quibus in criminibus, et a quibus iudicibus concedenda, 8: et quomodo solvatur, 9: de custodia rei fidejussoribus commissa, 10: de expensis et damno dato in accusatione publica, C, 13, 4: a quibus præstanda in privata querela, 14: Clericus in saeculari non auditur nisi datis hæc fidejussoribus, I, 5, 37.

Fiduciarius heres: Vid. *Fideicommissum*.

Ficis carcerarios, C, 15, 10.

Filii seu liberi quemadmodum inter se differant, II, 6, 1: filiorum differentiam ignorat natura, 17: qui filii non legitimi, et de partu septimestri et decem mensium, 2: nati ex matrimonio putativo pro legitimis habentur, II, 5, 13: II, 6, 2: legitimorum iura, 3: paternam conditionem sequuntur, *ibid.*, II, 7, 6: bastardi, et

- et qui bastardorum nomine veniant, II, 6, 4: de Regum bastardis, illorumque juribus et honoribus, 5: de aliorum bastardis, 6: filii quicumque ex matre quoque nobilitantur, 7: naturales qui ex legibus antiquis et hodiernis, III, 8, 12°: expositi pro liberis et ingenuis ex legitimoque matrimonio natis habendi, II, 6, 8: de agnoscendis liberis, 21: et quos agnoscere pater teneatur, 22: quae fides matri uxorive filium suum neganti, 2°, C, 5, 5°: de alimentis et educatione: Vid. *Alimenta. Educatio*: de legitimis seu adoptivis, II, 6, 9: Vid. *Adoptio*: de legitimatis, et illorum juribus, 10: Vid. *Legitimatio*: quemadmodum filii ab intestato, vel ex testamento succedant: Vid. *Successio ab intestato. Heredis institutio. Testamentum*: jus vitae et necis patri in liberos concessum jure Romano, I, 3, 5°, C, 4, 11°: et quid jure Lusitano: Vid. *Patria potestas*: de matrimonio liberorum sine consensu parentum: Vid. *Matrimonium*: de peculio: Vid. *Peculium*: filiusfamilias quis, II, 4, 2: et de illius testamento: Vid. *Testamentum*: pater quando ex facto et contractu filiorum teneatur: Vid. *Pater. Contractus*: nulla poena, vel macula filiis ex delictis parentum infligenda, II, 6, 7°, C, 1, 24, C, 3, 2°-4°: de natis ex servis obnoxiiis: Vid. *Servi*.
- Fiatas*, seu collectas non nunquam magistratus populo imperant, I, 4, 8, I, 10, 4°: pro Ecclesiis reficiendis, vel Ecclesiarum Ministris alendis, I, 5, 39.
- Fiscus* quomodo et quando succedat in emphyteusim hereditariam puram, III, 11, 20: in familiarem puram nunquam succedit, 22: in portionem illius, qui aliquem testari prohibuerit, III, 5, 28: quemadmodum in bona hereditaria vacantia, III, 8, 19, et majoratum extincta familia, III, 9, 26, vel ob delictum possessoris, 27: quomodo et quo onere in capellas vacantes, III, 10, 20: an indignis, IV, 2, 13°: quid de poenis fiscalibus: Vid. *Poena*: de bonis fiscalibus: Vid. *Bona*: jura fisci singularia, I, 4, 11: de executione fiscalis: Vid. *Executio*. Episcopi fiscum non habent, III, 8, 11. Vid. *Aerarium*.
- Flumina cujus sint, et quae inde consecraria, I, 9, 14: illorum portus, alveus, ripae, piscatio, *ibid.*, III, 1, 8, III, 3, 2-7.
- Foetura animalium modus acquirendi dominii, III, 5, 7.
- Foetus quando animatus, vitalis, vel non, C, 9, 14°.
- Fon-

Fontes reficere ad quem pertinet, I, 10, 4°.

Forales leges Henrici Comitis, et Alphonsi I., H, 39: Sancii I., 43: Alphonsi II., 44°: Sancii II., 46°: Alphonsi III., 49: Dionysii, 56: Emmanuelis, 80: foralium legum indoles, I, 7, 15: quod illis non continetur exigi non potest, 16, et quid de consuetudine et immemoriali possessione in contrarium, *ibid.*°.

Força nova: Vid. *Interdicta*.

Forensis jurisprudentiae aetates, H, 129.

Forestale jus, III, 3, 4°.

Formigueiros: Vid. *Furunculi*.

Formula nulla obligationibus praescripta, IV, 1, 9.

Foros, *usanças*, *costumes* quid, et quae hujus juris sanctitas, I, 12, 1°, II, 2, 10°.

Forum competens quotuplex, IV, 7, 23: originis, 24: domicilii commune, 25, et proprium, 26: contractus, 27: rei sitae, 28: continentiae caussarum, 29: prorogatae jurisdictionis, 30, IV, 13, 5°: privilegiatum ratione caussae, IV, 7, 31: ratione personae, et qui eo gaudeant, 32: de Senatorum fori privilegio, *ibid.*: Vid. *Senatores*: et quid justum circa hoc, aliaque fori privilegia, *ibid.*°: Clerici regiae addicti ubi conveniendi: Vid. *Clerici*: Equitum et Clericorum ad Regni Militias pertinen-

tium, II, 3, 48°, C, 12, 6: Vid. *Ordines Equestres*. *Ordo Hospitalarius*: forum militare: Vid. *Militia*: peregrini, et Legatorum, II, 2, 11: competens in delictis, C, 12, 3: maleficii, 4, IV, 7, 28: quid si alio loco delictum inchoatum, alio consummatum, et in confinio jurisdictionis, C, 12, 4°: domicilii per viam querelae, 5, secus per accusationem, atque inquisitionem, *ibid.*°: privilegiatum ratione caussae, vel personae in criminalibus, 6: jurisdictionis cumulativae, 7: in nominatione auctoris forum nominati: Vid. *Nominatio auctoris*. Forum ecclesiasticum quibus in negotiis Clerico concedatur, I, 5, 30: quae praecedere debeant priusquam ad forum ecclesiasticum Clerici rejiciantur, 31: Clerici quare fori ecclesiastici privilegio renuntiare possunt, et de non proroganda per laicum jurisdictione ecclesiastica, 59°: Vid. *Jurisdictio*: Clericorum in minoribus, 24: Laicum in ecclesiastico convenitur ob vim, vel furtum in Clericum, 32, quod quomodo intelligendum, 33, et quando ob res Ecclesiae, et de poena illius, qui competens Ecclesiae forum recusat, 34, ob illius emphyteusim, 35, ob injuriam in Clericum verbo, vel re, 36, ob conductionem re-

- rum Ecclesiae, 38: et ubi non-
veniendus pro pensione Bene-
ficii et illius fructibus, pro
alimenti in Beneficio reser-
vatis, pro decimis, primi-
tiis, oblationibus, pro lega-
tis Ecclesiae, exsequiarum
celebratione, et Missarum
elemosynis, *ibid.*: quid si pro
Ecclesiae reficiendis, illarum-
que Ministris alendis, 39: ubi
pro rebus sacris, 40: forum
Ecclesiae externum quando
excogitatum, 42*: de causis
mixti fori, piis praesertim,
et quid de iis, 46, *sequ.*:
Episcoporum forum civile, et
civilibus legibus subjectum,
H, 107*, I, 1, 10*,
IV, 7, 33: de appellationi-
bus ab Episcopis tamquam
donatariis, externumve fo-
rum exercentibus: Vid. *Ap-
pellatio*: quibus in negotiis
Episcopi et Clerici in sae-
culari experiendi: Vid. *Epis-
copi. Clerici*: quid de foro
Episcoporum circa testamen-
torum etiam ad pias causas
executionem, I, 5, 50*:
quo colore causae mere ci-
viles ad ecclesiasticum tra-
ductae: Vid. *Causarum ge-
nera*: censuris ecclesiasticis
in foro ecclesiastico non uten-
dum, 53-56*: forum Nun-
taturae Apostolicae quale,
IV, 7, 34.
- Franciscus de Almeida qualis
pragmaticus, H, 117*.
- Franciscus Barretus qualis pro-
fessor Juris Romani, H, 115*.
- Franciscus Caldeira, professor
Juris Romani, H, 115.
- Franciscus Carneirus de Figuei-
roa quales memoriae chrono-
logicae Academiae Coimbrici-
censis scripsit, H, 115*.
- Franciscus Coelho, Juris Cano-
nici professor primarius, non
nullas Codicis Emmanuelini
leges temere impugnavit, I,
6, 19*, IV, 19, 5.
- Franciscus Leitão Ferreira quas
chronologicae notitiae Acade-
miae Coimbricensis scripsit,
H, 115*.
- Fratrum hereditaria institutio:
Vid. *Heredis institutio*.
- Fructus quos acquirit bonae fi-
dei possessor, III, 3, 9:
malae fidei de omnibus ten-
notur, *ibid.**, IV, 6, 10:
de poena fructus immaturos
et in herbis coementium, IV,
3, 26, C, 5, 6: de furto
fructuum, et de damno da-
to: Vid. *Furtum*.
- Fuga in delictis quale criminis
indicium, C, 18, 6: ex
carceribus: Vid. *Carceris*.
- Fugitivi: Vid. *Absentes*.
- Funsi venditores: Vid. *Fal-
sum*.
- Fundamentales reipublicae le-
ges: Vid. *Lex*.
- Funerariae leges: Vid. *Sepul-
tura*.
- Furiosus quando delinquat, C,
1, 6: ad damni reparatio-
nem tenetur, 12: de cura
tela furiosi: Vid. *Curatio*:
de illius testamento: Vid.
Testamentum.

Fur quis, C, 6, 1°-21°.

Furtivae res: Vid. *Furtum*.

Furtum quid, C, 6, 1: rei, usus, possessionis, 2: consecrataria ex furti definitione, 3: furti divisio, 4: manifestum, nec manifestum, 5: conceptum, oblatum, prohibitum, non exhibitum, 6: nocturnum, diurnum, 7: simplex, qualificatum, 8: violentum seu rapina, et illius poena, et quid de rapina in via, itinere publico, vel locis desertis, 9: et in quo a spolio differat, *ibid.*: in externos apud omnes fere gentes olim licebat, *ibid.*: qualis violentia rapinam constituat, 11: illius poena gravior quam furti, 9°-21°: spoliolum, plagium, raptus, 10: quid de differentia inter res mobiles et immobiles, *ibid.*: furtum magnum, 12: parvum, secundum, tertium, 13: de sacrilegio: Vid. *Sacrilegium*: domesticum, balnearium, incendio vel ruina commissum, 15: arborum, fructuum, et de damno dato, 16: an licitum viatori pomum vel uvas ex alieno decerpere etiam extra necessitatem, *ibid.*: rei depositae, commodatae, et de decoctoribus, 17: de peculatu et de residuis, 18: de derectariis, apertulariis, sacculariis, crumenisecis, manticulariis, 19: capitalis poena furti in usu non est,

20: quid de furto primo, et parvo in legibus foralibus, *ibid.*: de justitia, injustitiae poenae capitalis in furto, 21: furta manifesta, nec manifesta, diurna, vel nocturna, domestica, vel extranea, sacra, vel profana, magna, vel parva non poenam diversi generis, sed majorem ejusdem generis deposcunt, *ibid.*: quid ob pusillum quid decerptum in re trepida, *ibid.*: res furtiva domino restituenda, et de poena dupli, vel quadrupli, 22: de non addicenda magistratibus, nec ab illis retinenda re furtiva expensarum nomine, *ibid.*: inventio rei furtivae penes accusatum quale indicium: Vid. *Indicium*: famosum: Vid. *Latroes famosi*: furtum et rapina apud nos publicum delictum, C, 1, 4°, C, 4, 2.

Furunculi qui, C, 6, 13.

G

Gabriel a Costa, professor Juris Romani, H, 115.

Gama (Antonius) qualis Jctus pragmaticus, H, 117.

Gladii jus: Vid. *Jus*.

Glossaria vocabulorum obsoletorum commendata, et de necessitate glossarii linguae Lusitanae, H, 122°.

Glossatorum in foro imperium, H, 73-129°: nullum hodie apud

- apud nos; H, 107, I, 1, 10*.
- Gomes** (Alexander Cajetanus) qualis pragmaticus, H, 117*.
- Gothi** Lusitaniam occupant, H, 20-21: illorum mores, codex legum, 22, illius auctor, historia, 23-28*, et cuius usus apud Lusitanos sub Henrico Comite, et Alphonso I. rege, 41: Gothorum criminalis jurisprudentia, 24: con nubiorum jura, 25: judicialis ordo, 26: magistratus, 27: Lusitanorum jus sub Gothis, 28: Gothici imperii finis, 29.
- Grão Cruces** Equites a quo creati, II, 3, 13*.
- Grassatores**, C, 6, 9*: quae in illos jurisdictione omnibus magistratibus, 23: a privatis etiam capi possunt, *ibid.*
- Gravamen**: Vid. *Supplicatio*.
- Graviditatis** declaratio apud judicem a muliere an facienda, et quid de lege illam jubente, C, 9, 14*.
- Guerra** (Pantaleon Araujus) quis inter Lusitanarum legum interpretes, H, 118.
- Guerreicus** (Didacus) qualis Jctus pragmaticus, H, 117*.
- Gubernator** Portucalensis Senat-
us, H, 87*, I, 2, 8.
- Gundisalvus** Alvus Godinhus qualis professor Juris Canonici, H, 116*.
- Gundisalvus** Vaz Pintus, professor Juris Romani, H, 115.
- H**
- Habilis** judicandus heres, si pendente appellatione mors intervenerit, IV, 23, 19.
- Habitationis** servitus, III, 13, 9.
- Hadrianus** (Imperator) perpetua jura provinciis omnibus definivit, H, 18.
- Haeresis** quid, C, 2, 4: est crimen, *ibid.*: quaestio juris ad Ecclesiam pertinet, facti non item, 6: quid de comparatione inter laesae majestatis divinae et humanae crimen, 9*.
- Haeretici** qui, C, 2, 5: poenae canonicae in haereticos, 7: fundamentum potestatis civilis in illos, 8: poenae civiles jure communi, 9: de legum in haereticos severitate et de poena capitis, *ibid.**: poenae jure Lusitano, 10: de confiscatione, et infamia in filios et nepotes, *ibid.*, II, 6, 20*: de executione sententiae, et de processu ecclesiastico remittendo ad judicem saecularem, C, 2, 10*: quales Inquisitionis leges in haereticos, 11: quae Episcoporum in illos potestas: Vid. *Episcopi*: leges non nullae in haereticos, blasphemos, et supersticiosos, I, 5, 4.
- Hector** Rodericus, Juris Romani professor, H, 115.
- Henicus** Portugalliae Comitatum

- tum in dotem accepit, H, 34: Tarajiam duxit uxorem, *ibid.*: illius origo, *ibid.*: supremus initio non fuit, 35, sed a nativitate Alphonsi filii, 36.
- Heredipeta**, III, 5, 28-36: Clericus, vel Monachus, H, 55. Vid. *Heredis institutio. Testamentum.*
- Heredis institutio** non est de essentia testamenti, III, 5, 29: summa de heredibus instituendis regula, et de libertate testandi, 30: qui prohibeantur institui, 31: ex die, vel ad diem, pura, vel sub conditione, 32: conditio impossibilis, tulpis, desistoria vitiat institutionem, 33, iurjurandi, et si non nupsit, si in viduitate permanserit, si caste vixerit, remittitur, 34: ineptae et futiles conditiones vitiantur, 35: institutio contumeliosa, captatoria, pacticia, in alterius arbitrium, 36: ex quo tempore in heredeabilitas aestimetur, 37: quid hereditatem adire, repudiare, pro herede gerere, se immiscere hereditati, III, 6, 4: pro herede gestio, vel repudiatio an possit pro parte fieri, vel sub conditione, 5: liberi omnes necessario instituendi, III, 5, 38, etiam postumi, 39, pure, non sub conditione licet potestativa, 40: institui consentur, si pater de tertia disponit, 41: parentes, et fratres instituendi, vel exheredandi, 42: causae exheredationis liberorum, 43, parentum, et fratrum, 44: de filia, quae invitavit parentibus nupsit: Vid. *Matrimonium*: exheredationis causa a quo probanda, 45: heredes omnes voluntarii, III, 6, 2: et qui heredes necessarii, sui et necessarii jure Romano, 2-4: liberi omnes quo jure heredes, 3: furiosi, mente capti, infantes, minores, filii familias instituti quomodo hereditatem adeant, 6: heres succedit in universum jus defuncti, 7, sed non tenetur ultra vires hereditatis, 8-9: de herede fiduciario: Vid. *Fideicommissum*: heres sequitur forum defuncti, IV, 7, 26.
- Hereditaria** quae, III, 1, 10.
- Hereditas** quid, III, 6, 1: jacens, et quid de hereditate personata, *ibid.*: de interdicto adipiscendae, IV, 6, 32: nondum adita transmittitur, modo sit delata, III, 6, 12: in condicionali transmittitur spes debitum ipsi, 13: quibus modis acquiritur, vel repudiatur, 4: quid hereditatis aditio, repudiatio, pro herede gestio, *immixtio*, an pro parte, vel sub conditione: Vid. *Heredis institutio*: hereditatis petitio, III, 12, 1, IV, 6, 16: de partitionibus: Vid. *Partitio*: aditio hereditatis est qua-

- quasi contractus, IV, 4, 7: pactum de hereditate viventis: Vid. *Pacta*.
- Hermeneutica** juris Lusitani necessaria, H, 119: de hermeneutica JCtorum Romanorum, et quid de regulis juris, *ibid.*: juris Lusitani hermeneutica communibus, et propriis regulis constat, 120: interpretationis species, 121: et quid de minutissimis hermeneuticae divisionibus, *ibid.*: grammatica quid, 121-122, et unde ducatur, 122*-123*, illius usus apud Romanos, 121*: a grammatica interpretatione non temere recedendum, 123: logica quid, 121-124, et an grammaticae praeferenda, 124*, illius usus apud Romanos, 121*-124*, an, et quae prohibenda, 124*, I, 1, 8*, et unde ducatur, H, 125: jus patrium a peregrino distinguendum, 126: interpretatio authentica quid, illius auctoritas, et cui concessa, 121-127, I, 1, 8: quando omnis cesset interpretatio, H, 128: forensis jurisprudentiae aetates, de Glossatoribus scilicet, communibus opinionibus, et tunc judicatarum momentis, 129: ab Scholasticorum interpretationis regulis abstinendum, et quid de favorabilibus et odiosis, 130.
- Heronymus** a Silva Perera quale nostrarum Ordinationum *Receptorium* scripsit: Vid. *Receptorium*.
- Hispaniae** divisio sub Romanis, H, 11-15*.
- Historia** Juris Lusitani quid, H, 1: illius in jure tradendo utilitas, *ibid.*: litteraria qua negligentia apud nos scripta, 85-113*.
- Honras** quid, II, 3, 59: quibus jurbus fruuntur, 60.
- Homagium** fidelitatis, C, 15, 2*: in delictis quid, II, 3, 63, C, 15, 2, quibus concessum, 3, et in quibus delictis, 4: qui sub humagio sunt, capti dicuntur, et quare, 1: a quibus, et quomodo concedendum, et de fracti homagii poena, 5.
- Homogenem**: Vid. *Homagium*.
- Homicidium** quid, et quotuplex, C, 9, 1: in non facto, *ibid.*: dolosum, 2, *culposum*, 3, et utriusque poena, 4: casuale, 5, C, 11, 5*: necessarium, C, 9, 6: mandator de homicidio tenetur: mandatario tamen fines mandati excedente, non tenetur, 9: proditorium, 10: de homicidio armis prohibitis commisso, 16: in turba atque rixa, 17: judicium de lethalitate vulnerrum unde petendum, *ibid.*: quale Medicorum judicium, et an probationem in contrarium admittat, C, 8, 12: quando poenae ordinatae, vel extraordinariae locus sit, C, 8, 12, C, 9, 17: depre-

ben-

- hensio rei in loco delicti vestibus et armis cuentatis quale indicium : Vid. *Indicia* : de iudice homicida : Vid. *Judex*. De assassinio, parricidio, veneficio, infanticidio : Vid. *Assassinium*. *Parricidium*. *Veneficium*. *Infanticidium*.
- Homo et persona non differunt jure Lusitano, II, 1, 2 : hominum prima divisio, *ibid.* : secunda, II, 2, 1 : tertia, II, 3, 1 : quarta, II, 4, 1 : quinta, II, 13, 1, et iterata, 12.
- Honorarium Advocatorum : Vid. *Advocati*.
- Hospitales : Vid. *Valutudinaria*.
- Hospitalarius Ordo : Vid. *Ordo Hospitalarius*.
- Hypocrisis quid, C, 2, 13 : qua poena coercenda, C, 1, 18.
- Hypocritae quales, et quae illis fides sit, IV, 17, 13.
- Hypotheca : Vid. *Fignus*.
- Hypothecaria actio : Vid. *Actio*.
- I
- Jacobos* quale genus hominum, et quibus poepris puniendi, C, 1, 23-24, C, 2, 13.
- Ignatius a Costa Quintella qualem Jctorum Lusitanorum bibliothecam scripsit, H, 115.
- Ignorantia Juris Romani, vel Pontificii non nocet, IV, 4, 10 : iudicis quomodo punien-
- da, I, 2, 17, C, 11, 7, C, 20, 13.
- Illicqueres* : Vid. *Stellionatus*.
- Inmiscere se hereditati, quid? Vid. *Heredis institutio*.
- Inmissio in bona debitoris latitantis ex primo et secundo de-creto : Vid. *Contumacia*.
- Immobilia quae, III, 1, 10 : de immobilibus a marito non alienandis sine uxoris consensu : Vid. *Communio bonorum*. *Maritus*.
- Immunitas Ecclesiarum : Vid. *Asylum*.
- Impedimenta sententiae interjecta : Vid. *Intercessiones*.
- Imperium quid, I, 3, 2 : eius jurisdictio inest, 2 : merum et mixtum nullius usus, *ibid.*, II, 3, 39, C, 12, 12 : summum quid, et quae illius jura, I, 1, 2.
- Imprecationes in aliquem an delictum, C, 2, 16, C, 8, 3 : religiosae, C, 2, 18 : quid de imprecationibus in donationibus maxime Ecclesiae factis, IV, 3, 3.
- Impuberes qui, II, 13, 2 : tres illorum gradus, *ibid.* : quae hodie differentia inter minores et impuberes, II, 13, 3 : an, et quando delinquendi capaces, C, 1, 6 : de auctoritate tutorum : Vid. *Tutores* : de Regis impuberis tutela : Vid. *Tutela* : illos pater in iudicio defendere tenetur, II, 4, 12 : de educandis orbatibus patre : Vid. *Educatio*. *Orphanorum iudex*.

- Imputatio actionum quibus in delictis et personis locum habeat, vel non, C, 1, 6.
- Inaedificandi modus: Vid. *Aedificia*.
- Incendiarii quibus poenis coerciti, C, 7, 10.
- Incestus quotuplex, et illius poena, C, 10, 12, I, 5, 49.
- Incolae quomodo et quo temporis decursu domicilium constituent, II, 2, 6. Vid. *Cives*.
- Indiae et Minae iudex: Vid. *Judex*.
- Indicia criminum quid, C, 18, 1: hominis, juris, et de jure, remota, proxima, propria, communia, 2: qua nota a probationibus distinguenda, 3: ex indiciis et praesumptionibus nemo condemnandus, 4-5: fallacia non nulla referuntur, veluti fama, fuga, effractio carceris, mores et vita accusati, minae, nominatio socii criminis, inventio rei furtivae penes accusatum, deprehensio accusati in loco delicti vestibus et armis cruentatis, 6: et quam fidem faciant, quae indubitata dicuntur, C, 17, 3°. Vid. *Probatio. Praesumptiones. Conjectura*.
- Indigni qui, IV, 2, 13°.
- Indorum libertas, II, 1, 10.
- Induciae a creditoribus concessae: Vid. *Moratoriae*.
- Indulgentia criminum: Vid. *Aggratiandi jus*.
- Infamia juris et facti quid, et de iis, qui notantur infamia, II, 3, 16, II, 13, 13°: infames a muneribus publicis arcentur, II, 3, 16: raro hac poena utendum, et in quibus delictis, C, 1, 18°: et an maneat filios ex delictis parentum, 24, C, 3, 2°-4°, et feminas virum extra matrimonium cognoscentes, II, 6, 7°: quid circa transeuntes de criminibus: Vid. *Transactio*.
- Infanciones qui, II, 3, 4.
- Infanticidium, C, 9, 14: leges ipsae hujus criminis causa, *ibid.*^o. Vid. *Partus*.
- Infantis titulus quando Regis secundo genito datus, I, 10, 18°, II, 3, 56°: de magna Infantis domo, illius privilegii, et donationibus, 56°-58.
- Ingrati quare actione civili non pulsantur, et quae eos poenae maneant, IV, 1, 4°.
- Inhibitoriae litterae a iudicibus ecclesiasticis in Regis magistratus prohibita, I, 5, 17: Vid. *Censurae*.
- Inimicitiae litterae hodie abrogatae, C, 4, 12°.
- Injuria quid, et quotuplex, C, 3, 1-2: in non facto contentus causa, 3: atrox, 2-4: quid si quis injuriarum actionem in iudicio non prosequitur, ab illave desistit, *ibid.*^o: in absentes, infantes, furiosos, 5: de injuriandi animo, 6: veritas con-

vicii, *laudatio* auctoris, protestatio, error in persona, prolatio injuriarum, provocatio, an excuset, *ibid.* * : injuriarum sine animo injuriandi exempla, 7 : de calumnia, maledicentia, simpliciter detractio, odiosa et maligna delatione (*mexerico*) 8. Vid. *Maledicentia* : quid per calumniam in antiquis legibus et donationibus, *ibid.* * : scripta, et de famosis libellis, 9 : realis, 10, et illius poena mulctaque in publicis et foralibus legibus, 11 : de injuriis ex vulneribus : Vid. *Vulnera* : de injuriarum actione, 14 : quid de actione aestimatoria, *ibid.* * : ordo judicarius in injuriis verbalibus, et de appellatione et gravamine interponendo, 15 : actio ad palinodiam non admittenda, 16 : de retorsione injuriarum, *ibid.* : judex injuriam sibi, suisque officialibus illatam vindicat, I, 2, 24 : quae a repugnatione distinguenda, C, 4, 7 *.

In jus vocatio : Vid. *Citatio*.

Innocens injuste accusatus et damnatus sarcindus, C, 20, 10 * : satius est aliquos nocentes impunitos relinquere, quam innocentes damnare, C, 18, 5 *.

Inofficiosum testamentum, et querela inofficiosi : Vid. *Testamentum*.

Inquisitio criminalis (*devassa*) quid, et quotuplex, C, 13;

15 : illius origo, 16 : generalis, 17, et quae inde mala, *ibid.* * : specialis, 18, quotuplex, *ibid.* * : exceptiones contra generales specialesque inquisitiones, 19 : judex competens, *ibid.* * : quae necessario continent inquisitio generalis, et de corpore delicti, 20-21 : auctor delicti constat ex conjecturis, vel ex testium fide, 22 : quae conjecturae ad specialem inquisitionem requirantur, 23, et quando inquisitio a iudice facienda, 24 : testibus in inquisitione productis nulla fides in iis, quae ad causae decisionem pertinent, C, 14, 8, nisi judiciales efficiantur, et hoc quomodo intelligendum, 9 : de articulis inquisitorii : Vid. *Articuli*.

Inquisitiones reorum : Vid. *Interrogationes*.

Inquisitionis contra haereticos tribunal quam jurisdictionem exercent, C, 2, 11 : illius historia, et defensio, *ibid.* * : Consilium Generale, I, 2, 4 : de executione sententiarum in haereticos, et de remittendo processu ad iudicium saeculare : Vid. *Haeretici* : de Inquisitorum jussis rogationibusve a regis magistratibus adimplendis, H, 81.

Inscriptio accusatoris in crimen hodie in non usu, C, 13, 4 : in allegatione falsi instrumenti, IV, 18, 12 *.

- Insignia magistratum, I, 2, 16: insignibus illicitis utens quae poena puniendi: Vid. *Falsum*.
- Insinuatio dotis, et aliarum donationum, II, 9, 20, IV, 3, 3: quid de mulierum donationibus insinuandis, II, 6, 9°.
- Institutio heredis: Vid. *Heredis institutio*.
- Instrumentum quid, et quotuplex, IV, 18, 1: quae publica, privata, et quam probationem faciant, 2: acta judicialia publica sine testibus plene probant, et quae partis subscriptionem et testes requirant, 3: tabellionis instrumenta publica, 4: itemque tabulae censuales, instrumenta in regni tabulariis, 5: quid de libris censualibus Episcoporum, Monasteriorum, Ecclesiarum, Nobilium, de libris baptismi, nuptiarum, obitus, de fide Episcoporum et Clericorum in iis, quae ad illorum officium spectant, *ibid.*: quae fides iis, quae a scribis Episcoporum conficiuntur, 6: Vid. *Scriptura*: quam probationem faciant privata instrumenta, 7, Nobilium contra scribentem probant, *ibid.*: exemplum quando probet, 8: quando instrumenta producenda, IV, 10, 6, IV, 18, 9: de protocollis, illorum fide, et de exemplis extrahendis, 10: amissa instrumenta quomodo restituantur, 11: exceptiones contra instrumenta, et quando testes contra illa probent, 12: mercatorum libri quomodo probent, et an integri edendi: Vid. *Mercatores*: instrumenta in criminalibus quam fidem faciant, C, 17, 13: falsum: Vid. *Falsum*: de iis, quae non nisi per publicam scripturam probantur: Vid. *Probatio*: de instrumentis inter se pugnantibus, et cum testibus, IV, 16, 11, IV, 18, 12.
- Insula in flumine et mari nata cuius sit, I, 9, 14, III, 3, 7.
- Intercessiones (*embargos*) sententiae oppositae intra decendum, IV, 21, 11-12: in cancellaria, IV, 22, 21: in executione rei iudicatae: Vid. *Executio*.
- Interdicta retinendae, seu uti possidetis, de itinere, actu privatae, aquae ductu, IV, 6, 30: recuperandae, seu unde vi, et de spoliis remedio, 31: adipiscendae possessionis rerum hereditariarum, quorum honorum, Carbonianum, Salvianum, Divi Hadriani, quod legatorum, de tabulis exhibendis, 32: Vid. *Possessio*: demolitorium, quod vi, aut clam: Vid. *Nuntiatio novi operis*.
- Interitus rei modus tollendae obligationis, IV, 5, 5.
- Interlocutio mera et mixta quid, IV, 21, 1, IV, 23, 6°. Vid. *Sententia*.

lis, 21°: illius officium, et quae non rogatus facere debet, 21, et quae rogatus tantum, 22: de iudice competenti in civilibus et criminalibus: Vid. *Forum*: acta diligenter a iudicibus examinanda, IV, 21, 2: iudices illiterati an possint sine iurisperitorum consilio iudicare, 3: omnes iudices prohibentur superiores consulere, acta ad eosdem transmittere, vel ad collegia iudicia, *ibid.*: viri boni olim litibus iudicandis assidebant, *ibid.*: Vid. *Sententia*: Ordinarii, foranei (*de fura*), aediles, decuriones, I, 2, 11: speciales non nulli certis causis et personis constituti, 10: Indiae et Minae, I, 9, 15, suarum sententiarum executor: Vid. *Executio*: iudex quando homicida, C, 5, 11°: male iudicans ex ignorantia quibus poenis subjacet, C, 11, 7: Vid. *Ignorantia*: Senatores contra leges iudicantes an in iudicium vocandi: Vid. *Senatores*: de praevariatione iudicium: Vid. *Praevariatio*. *Repetendarum crimen*: de rationibus finito officio a iudice reddendis, I, 2, 17: de iudicum recusatione in criminalibus, C, 17, 11°: iudices criminales initio haud distincti a civilibus, C, 12, 12°: ecclesiastici de laicis omnino incompetentes, et e contrario, l. 5, 59°: de

iudicibus apostolicis alterius regni non impetrandis, 15, et de eisdem a Rege nominandis, *ibid.*: Vid. *Magistratus*. *Senatores*.

Judiciaria potestas ad quem pertinet, 1, 2, 1.

Judicium quid, IV, 7, 1: quod duplex, 2: quae illius substantiam ingrediuntur, 3: ordo iudiciarius naturalis, vel civilis, 4: naturalis quae necessario contineat, 5: ordo iudiciarius juris Romani et Canonici an apud nos receptus, 6, 1, 2, 14: iudiciorum ordo sub Gothis: Vid. *Gothici*: sub Henrico Coinite, et Alphonso I. rege, H, 41, et sequentibus temporibus, 65-72-78°, I, 2, 13: iudicia privata prohibita, 23: aliquando vis et iudicium privatum hodie permissum, 24-25, C, 4, 13: iudicium criminale a rege exercitum, et an exercendum, H, 44, I, 3, 3, C, 20, 4°: quid iudicium criminale, C, 12, 1: et quae de illius substantia, 2, iudiciarius ordo in criminalibus, 8: processus accusatorius ordinarius, 9, C, 13, 9, et ejus origo, 16: summarium in gravioribus delictis, C, 12, 10, et levioribus, 11: iudicii criminalis partes potiores, 13. Simplex apud nos initio iudiciorum ordo, IV, 7, 7: et hac in re quid constituerint Alphonso secundus, et tertius, et Dio-

- Dionysius, 8, Alphonsus quartus, 9, Alphonsus quintus, 10, Emmanuel, 11, Joannes tertius, et Sebastianus, 12: qualis hodie ordo judiciorum ordinarius, unde derivatus, et illius emendandi ratio, *ibid.**, *summarius*, et quae causae summariae, 13, tumultuarius, 14: error processus in civilibus quando et a quo supplendus, 21*, et an in criminalibus, C, 14, 10. Judicia ecclesiastica, et qualis in eis ordo procedendi, I, 1, 10, IV, 7, 33: qui possunt in iudicio adesse, IV, 8, 1, et qui in iudicium vocari: *Vid. Citatio*: iudicium familiare, C, 4, 11*: oeconomicum, I, 10, 25: armis olim potius, quam iudicii disceptandi usus, C, 4, 12*: processus criminalis publicus, vel secretus, C, 17, 11*: iudicia criminalia, et capitalia intra quod tempus terminanda, C, 20, 2*: processus civilis coram litigatoribus, illorumve procuratoribus in Senatu olim referebatur, *ibid.*: de causarum genere: *Vid. Causarum genera.*
- Jugata* tributum quid, I, 4, 9: ab illo nec Ecclesia, nec Clerici immunes, I, 5, 29*: privilegium non solvendi jugationis tributum censualibus legibus concessum loci domino nocet, II, 2, 7*, II, 3, 64.
- Junta dos tres Estados*, I, 2, 4*.
- Jurados*, I, 7, 11, F, 10, 4*.
- Juramentum: *Vid. Jurandum.*
- Jureconsulti Lusitani, et illorum historia litteraria, H, 113: theorici, 85*-114: professores Juris Romani apud Conimbricam Academiae, 115, et Canonici, 116: pragmatici, 117, quales, *ibid.**: regiarum Ordinationum interpretes, 118, et quid de illorum scriptis, *ibid.**
- Jurisdictio quid, et quibus competat, I, 3, 2: leges ad regiam jurisdictionem ab Episcoporum incursionibus evadenda, I, 5, 59: et an Episcopi saecularia et jurisdictionalia exercere debeant: *Vid. Episcopi*: prerogatio jurisdictionis quando locum habeat, IV, 7, 30, IV, 13, 5*: *cumulativa* in delictis, C, 12, 7: criminalis quid, penes quem, et quae illius natura, 12: criminalis cum civili olim conjuncta, *ibid.**: *Vid. Imperium*: de jurisdictione donatariorum, *ibid.**: *Vid. Donatarii.*
- Juros reales*. An Collegia ecclesiastica, vel saecularia sine regis licentia hanc speciem bonorum habere possint, III, 11, 23*. *Vid. Lex amortizationis.*
- Jus in re, et ad rem, III, 1, 12: *Canonicum* quomodo receptum, et illius usus, ab

Alphonso I. ad Joannem I., H, 63-64, I, 5, 2, a Joanne I. ad Emmanuelem regem, H, 73, nullius auctoritatis in foro externo, 107, I, 1, 10, juri nostro contrarium nullius usus, I, 2, 7, illius ignorantia non nocet, IV, 4, 10: Jus circa sacra, I, 5, 1, et ad quae extenditur, *ibid.*: Feudale: Vid. *Feudale*: Jus gladii quid, I, 33, 1: *Lusitanum* ante Romanorum in Hispaniam adventum, H, 8-9, sub Romanis, 10, seqq.: differentia juris Romani, Latini, Italici, Provincialis, quae civitates oppidaque diverso hoc jure utebantur, et a qua haec juris differentia sublata, 17-18: sub Gothis, 28: sub Legionis regibus, 31-32: sub Mauris, 33: sub Henrico Comite, et Alphonso I. rege, 39, seqq.: sub Sancio I., 43: sub Alphonso II., 44-45: sub Sancio II., 46: sub Alphonso III., 48-49: Juris Patrii scientia a Josepho I. apud nos creata, 111: optandum, ut, imminuto Juris Romani et Canonici professorum agmine, necessariae Lusitani Juris cathedrae statuatur, *ibid.*: patrium a peregrino distinguendum, 126: juris objecta, II, 1, 1: De jure patronatus regii: Vid. *Patronatus*: *Publicum* quid, I, 1, 2, et quotuplex, *ibid.*:

Jura regalia, seu majestatica quae, I, 4, 5: realia et personalia, III, 1, 12: *Romanum* apud nos quando receptum, et de illius usu ab Alphonso I. ad Joannem I., H, 62-64, et a Joanne I. ad Emmanuelem regem, 73, I, 5, 25, hodie nullius auctoritatis, H, 107, I, 1, 10, populus in Comitibus illud abolicum postulavit, *ibid.*, a Lusitano jure differt, H, 126, I, 1, 11, 1, 2, 14, *Praefat. ad Hist. Jur. Civ. Lusit.*, quandoque a se ipso dissentit, III, 13, 3, illius ignorantia non imputanda, IV, 4, 10: de reverentia legibus nostris debita etsi juri Romano aut Canonico contrariis, I, 1, 7. In jus vocatio: Vid. *Citatio*: Jus sibi dicentis poena, I, 2, 23, sed aliquando permissum, 24-25. Vid. *Vis*: de jure accrescendi: Vid. *Accrescendi*: de jure deliberandi: Vid. *Deliberandi*.

Jusjurandum quid, et quotuplex, IV, 19, 1-2: voluntarium vel extrajudiciale, vel judiciale, sive *in animam* dictum, 2, IV, 9, 12: judiciale voluntarium quomodo a necessario differat, IV, 19, 2-4: suppletorium necessarium, 3, et de illius origine, *ibid.*: purgatorium, 4: promissorium, 5: *piotum* dictum *de boe fè* hodie prohibitum, *ibid.*:
ju

in litem veritatis, et adfectionis, 6: Zenonianum, 7: propter calumniam generale, et speciale, 8: contractibus improbatu adjectum, et *per se stans*, I, 3, 10*: perhorrescentiae, I, 5, 43: contractus, quibus iusjurandum adjectum, non valent, 42*-59, I, 8, 13: in proclamatione regis, II, 3, 36*: quid de iusjurandi consuetudine, C, 2, 19*: reo de proprio suo delicto non deferendum, C, 13, 25, C, 17, 11*: retractari potest sine perjurii poena, 8: iusjurandum in accusatione criminali et querela, C, 13, 14*: de minorum contractibus iurejurando firmatis: Vid. *Minores*: quid de iurejurando ab Alphonso III. Parisiis praestito, H, 50, I, 5, 27: civile et religiosum, C, 2, 18: de perjurio: Vid. *Perjurium*.

Justitium quid, et quotuplex, I, 2, 25*: illius tempore status naturalis redit, et jus sibi dicere licet, *ibid.*

L

Laesio enormis sive *enormissima* contractus quoscumque rescindit, I, 8, 11, IV, 3, 17: differentia inter enormem et enormissimam laesionem ignoratur, *ibid.*: quid de laesione in iudicio familiae eriscundae, III, 12, 14.

Laici quibus in negotiis apud ecclesiasticum conveniantur. Vid. *Forum*: in carcerem ab Episcopis non detrudendi sine auxilio brachii saecularis, I, 5, 54-55: Vid. *Brachium saeculare*.

Larvati homines in spectaculis et diebus festis qua poena coerciti, I, 5, 9, I, 10, 24, C, 10, 16.

Latrocinium quid, et in quo ab assassinio differat, C, 9, 12: latrocinandi olim licentia inter populos, C, 6, 9*.

Latrones famosi investigandi, et a quocumque capi possunt, C, 6, 23.

Laudemium quantum, et quando ab emphyteuta solvendum, III, 11, 17.

Legata praesertim pia cognita prius quam heredum institutiones, III, 5, 2*, III, 7, 1*: Juris Romani hac in re auctoritas, 1: legare qui, et quibus possint, 2: libera legandi facultas, 3: non debentur etiam pia ex testamento nullo, 4: secus ex testamento patris per querelam inofficiosi rescisso, III, 5, 38-53, et ex testamento destituto, 54: quibus actionibus petantur, III, 7, 5: debiti, II, 1, 20, III, 7, 6: quod creditori legatur, compensandum, 7: de legato ad certum tempus, vel locum, 8: de verborum significatione in legatis, 9-10: mobilia, et quae mobilia

- nomine veniant, 10 : non nocet error nominis neque vocabuli, 11, neque falsa demonstratio, vel falsa causa, 12 : de legato sub modo, et de cautione Nuciana, 13 : nocet conditio impossibilis, et signum contumeliosum, 14 : transmittitur legatum conditionale, 15 : renuntiari possunt ante conditionem, vel diem, et pro parte repudiari, 16 : pluribus rebus legatis, una precepta, quae supersunt, debentur, 17 : an differant a fideicommissis : Vid. *Fideicommissus* : de legato emphyteusico, III, 11, 11 : famulis, vel servis relicta quando debeantur, II, 1, 20, III, 7, 7 : lex Falcidia nullius usus neque auctoritatis, 21 : itemque SCtum Trebellianum, 22 : de jure accrescendi, 23 : de Ecclesiae legatis in saeculari agendum, I, 5, 38 : quae Episcoporum auctoritas in legatis piis, miserabilium personarum, 52 : de legatis alimentorum Monacho relictis : Vid. *Religiosi*.
- Legati quatenus sancti, I, 6, 16 : illorum aedes asylum nocentibus non sunt, *ibid.* : ex quibus contractibus, et delictis conveniendi, et de illorum foro competenti, II, 2, 11, IV, 7, 26 : de iis, qui liberarum gentium legatos offendunt, C, 3, 5.
- Legionense regnum a Pelagio fundatum, H, 30 : jus Lusitanum sub Legionis regibus, *ibid.* : legum Wisigothorum iis temporibus usus, 31 : non nulla eis addidit Alphonsus V. rex, 32.
- Legitima portio nullo modo gravari potest, III, 5, 40, III, 9, 10.
- Legitimatō per subsequens matrimonium jure Romano, II, 5, 14, Canonico, 15, et Patrio, 16 : et quid si ex damnato coitu progeniti eo tempore, quo matrimonium celebrare prohibuitur, *ibid.* : per rescriptum Principis jure Romano, 17, Canonico, 18, et Patrio, 19 : aliae legitimationes, 20 : quod jus ex nominatione filii in testamento, *ibid.* : legitimitati, et adoptivi quemadmodum succedant ab intestato : Vid. *Successio ab intestato*.
- Leitão (Antonius Lopes) qualis JCtus pragmaticus, H, 117.
- Leitão (Matthaeus Homem) qualis Juris Lusitani pragmaticus, H, 117.
- Lenocinium quid, quotuplex, et illius poena, C, 10, 14, C, 1, 29 : de illius foro competenti, I, 5, 49.
- Leodes, vel leodes vassalli in legibus feudalibus qui dicebantur, III, 11, 17.
- Lex amortizationis, et illius historia, H, 45-55-60-71, I, 5, 11, III, 5, 31 : quid de acquirenda, et retinenda em-

emphyteusi, III, 11, 10-28 : an in bonis dictis *juros reaes* locum habeat, *ibid.* : *Aquilia* de damno, C, 7, 4, nunquam apud nos recepta, 6 : *Commissoria* in pignore, I, 8, 20, III, 14, 19, et venditione, *ibid.* : *Falcidia*, III, 7, 21, et quid de ejus usu et auctoritate, *ibid.* : *Julia* de fundo dotali, II, 9, 14, in paraphernalibus locum non habet, 35 : *Mentalis*, et illius historia, H, 68-69-71, II, 3, 19 : quae illius summa, 20 : quale Regis dominium circa bona Regiae Coronae, et quid de illorum donatione, *ibid.* : inde regulae generales, 21 : in quibus Regiae Coronae bonis locum habeat, 22, et donationibus, 23, in quibus non habeat, 24-25, I, 4, 2 : qui in haec bona succedant, II, 3, 20-26 : quid de jure repraesentationis, *ibid.* : illorum alienatio prohibita, 27 : donationis natura et indoles, 28 : modus, 29 : legis Mentalis dispensationes, 30 : et an Princeps hac ceterisque legibus solutus, 30-36 : reversionis jus, 31 : confirmationum necessitas, et divisio, 32 : confirmatio per successionem, 33, *de Rei a Rei*, 34, specialis in confirmationibus generalibus, 35, generalis in forma communi, 36 : prorogatio temporis confirmationis pe-

tendae, 37 : jurisdictio donatariorum restricta, 38, et hac in re principia generalia, 39 : quae res expresse donari non possunt, 40 : et quid de jure correctionis, 41 : quae res expresse donari possunt, 42 : officia palatina inter bona Regiae Coronae referuntur, 62. Vid. *Donatorii*. *Bona* : Leges *fundamentales* quid, et quae, H, 38-40, I, 1, 2, III, 9, 3 : *Agrariae* : Vid. *Agricultura* : *Funerariae*, I, 10, 17 : *Municipales*, I, 1, 9, II, 2, 9-10 : Vid. *Forales* : *Litterariae*, I, 10, 26 : *Oeconomicae*, 25 : pro uniuscujusque colendi ratione, seu *dos tratamentos ou cortesias*, I, 10, 18, II, 3, 62 : *Rhodia* de jactu, IV, 4, 5 : *Salutares*, I, 10, 11 : *Sumtuariae*, 16 : *theatrales*, 24. Leges civitatis fini consequendo necessariae, I, 1, 3 : legum condendarum potestas praecipuum majestatis jus, *ibid.*, penes Lusitaniae reges, 4, et quae in eis ferendis populi potestas in Comitibus, *ibid.* : diversa legum genera, et quando obligant, 5 : olim per verbum *mandamos* leges concipiebantur, quod hodie immutatum, *ibid.* : illorum codices, 6 : Vid. *Codex* : reverentia nostris legibus debita, 7 : authenticae interpretationes pro legibus habendae, 8. Vid. *Hermeneu.*

- neutica* : qua poena puniuntur, qui adversus leges et regni privilegia Romae procurant, I, 5, 16: quid de Episcoporum conatibus in legibus ferendis, 27: *Criminales* non nullae per non usum abrogatae, C, 1, 29: coelo, genio, moribus, temporibus omnes accommodandae, *ibid.* *. Externi et peregrini legibus civitatis tenentur, II, 2, 11. Vid. *Jus*.
- Libellarius contractus quid, III, 11, 6.
- Libellus quid, IV, 10, 1: quae continere debeat, et ejus virtutes, 2: in scriptis quando necessarius, 3: quando emendari, declarari, et mutari possit, 4, et tunc denuo in jus vocandus reus principalis, *ibid.*: clausulae salutare, 5: instrumenta una cum libello edenda, 6: de usu positionum in libello: Vid. *Positiones*: libello appellatorio non utimur, IV, 23, 15: accusatorius, C, 13, 9: famosus: Vid. *Injuria*.
- Liberi: Vid. *Filii*.
- Libertas civilis quid, C, 1, 7.
- Libri mercatorum quam probationem faciunt: Vid. *Mercatores*: et quam censuales Episcoporum, Ecclesiarum, Monasteriorum, Nobilium: Vid. *Instrumentum*: librorum edendorum: judex: Vid. *Censura Curia*.
- Licitor in pignore judiciali, et quid ei juris in re addita, IV, 22, 11*.
- Lima (Antonius) qualia in articulos gabellarum commentaria scripsit, H, 117*, I, 4, 9*.
- Lima (Maurus Ludovicus) qualis Lusitanarum legum interpretis, H, 118.
- Lingua Lusitana a Dionysio rege in forum introducta, H, 57-122*: de glossarii necessitate, *ibid.* *.
- Lisiris agri: Vid. *Agricultura*.
- Litis contestatio vetus, IV, 11, 1: hodierna, 2: affirmativa, negativa, generalis, specialis, 3: ficta, et illius effectus, 4: an de essentia judicii, *ibid.* *: lis contestatur exceptione peremptoria, 5, et dilatoria, 6: de poena rei contumacis in non respondendo, 7: litis contestationis effectus, 8: in criminalibus, C, 13, 9: lites quare hodie immortales, et quomodo illarum brevitati consulendum, IV, 7, 12*: de poena temere litigantium, IV, 19, 8, C, 20, 8-9: lites denuntiatio quid, IV, 4, 12: de lite pendente, IV, 9, 24.
- Litterae elegantiores quantum apud nos floruerunt saeculo XVI, H, 85*-117*.
- Litterariae leges: Vid. *Academia*.
- Litus maris, et quae ad illud appulsa cujus sint: Vid. *Maris dominium*.
- Locatio conductio quid, IV, 3,

3, 19 : differt a commodato, 4-19 : et in quo ab emphyteusi, et censu : Vid. *Emphyteusis* : merces qualis, *ibid.* : locator conductorem expellere non potest sine justa causa, et quae ea sit, *ibid.* : quid in aedium locatione, *ibid.* : in provincia Transagana conductores quando a conductione removendi, *ibid.* : pensio quando remittenda, *ibid.* : operarum, et de illarum mercede aestimanda, *ibid.* : quando tacite renovata censetur, *ibid.* : de re locata restituenda, *ibid.* : locator an conductorem non solventem propria auctoritate expellere possit, I, 2, 24° : rerum ecclesiasticarum locator quando in saeculari conveniendus, I, 5, 38. Vid. *Colonus*.

Lottaria an, et quatenus sit permissa, IV, 3, 25.

Luctuosa ecclesiastica hodie prohibita, III, 8, 11 : illius origo, *ibid.* : civilis, *ibid.* : Commendatarii Melitenses illam solvunt, *ibid.* .

Luctus in funeribus et de lugubribus vestibus, I, 10, 17 : neniae prohibitae, H, 63° : de justitio ob luctum, I, 2, 25° : eadem in Reginae atque Regis obitu lugubria, et quid de funebri scutorum ruptione, II, 7, 7° .

Ludovicus Correa qualis Juris Canonici professor, H, 116.

Ludovicus Ribeirus Leiva qua-

lis Juris Canonici professor, H, 116° .

Ludus delictum, an vitium, et quales ad hunc usque diem poenae in lusores, C, 1, 23. Vid. *Aleatores*.

Lusitani ante Romanorum in Hispaniam adventum et illorum mores barbari, H, 6 : sensim tamen meliores, 7 : quae olim regiminis forma, et de jure publico, 8 : quales illorum mores, et de jure privato, 9 : Lusitanorum jus sub Romanis, 10, *seqq.*, sub Gothorum regibus, 19, *seqq.*, sub Legionis regibus, et Arabum dominatione, 29, *seqq.*

Lusitaniae nominis derivatio, H, 2 : illius olim populi, et termini, 3 : primi incolae, 4, coloniae orientis, 5 : superstitio omnium gentium de origine sua, 4° : quae Lusitaniae sors sub triumviratu et Octavio Augusto, 14, *seqq.* : quid hodie sub nomine Lusitaniae, II, 2, 2.

Luxus an omnino eliminandus, I, 10, 16° .

M

Macedonianum Sctum : Vid. *Senatusconsultum*.

Macedus (*Antonius de Sousa*) qualis Jctus pragmaticus, H, 117.

Machiavelismus politicus, vel religiosus an puniendus, C, 1, 23.

- Magia an ullis, et quibus poenis punienda, C, 1, 23: mixti fori delictum, I, 5, 49.
- Magister Magnus Equestrium Ordinum, et quae illius jurisdictione in illorum bonis: Vid. *Ordines*.
- Magistratus Lusitani sub Romanis, H, 15: Lusitanorum et Romanorum magistratum differentia, I, 2, 14: qui magistratus gerere possunt, 15: a quibus debent abstinere, et de illorum insignibus, 16: provincias moderantibus contractus cum provincialibus suis, et donationes interdicuntur, IV, 3, 14: qui sine Regis licentia in iudicium non vocantur: Vid. *Citatio*: a quo, et quemadmodum puniendi, I, 2, 17: de illorum dimissione, *ibid.*: de imperitis et indignis munera occupantibus: Vid. *Munera*: olim unde desumpti, II, 3, 14: de censuris ecclesiasticis in illos: Vid. *Censurae*: seditiones in magistratus, et repugnationes an crimen majestatis: Vid. *Majestas*: qua nobilitate gaudeant: Vid. *Nobiles*: de Senatoribus: Vid. *Senatores*, *Senatus*, *Judex*.
- Magnatum sive procerum honorifica non nulla privilegia apud Regem, II, 3, 8: Vid. *Nobiles*.
- Majestas quid, et crimen majestatis, C, 3, 1: quo usque procedat, et quid de delictis, et factis in illius contemptum, *ibid.*: poenae Romanorum et aliarum gentium in majestatis reos, 2, et quae apud nos, 3-4: quae capita contineat majestatis crimen, et quales illius poenae, 4: singularia in hoc crimine, 2-4: quid de poenis in filios innocentes, 2-4, C, 1, 24: juris gentium delicta an majestatis crimen, et qui illorum rei, C, 3, 5: quid de seditionibus in magistratus, et repugnationibus, C, 4, 7: in quos majestatis crimen proprie cadat, et de diversitate poenarum, *ibid.*.
- Majestatica jura quae, I, 4, 5.
- Majoratus quid, III, 9, 1: exitiosi et vix tolerabiles, 20: illorum origo, 2: de majoratus successione leges speciales, 4: et quid in illorum defectu, 3: distinguendi a *primogenitura*, a fideicommissis perpetuis, et capellis, 5: olim regulares, vel irregulares, 6: hodie omnes majoratus regulares, 7: quae requiruntur ad illorum institutionem, 7-8: de conditionibus majoratus adjectis, 9: qui majoratum instituere possunt, 10: salva semper filiorum legitima, *ibid.*: et in quibus bonis, 11: quibus modis instituuntur, et de illorum probatione, 12: successio hodie solum cognatica, 13: Grotii doctri-

ctrina de regni successione perpenditur, et an ad majoratus successionem omnino traducenda, *ibid.* * : hodie linea substantiae tantummodo admittitur, 14 : et quid linea substantiae, qualitatis, consanguinitatis, *ibid.* * : qualitas ab institutione rejicitur, 15 : *gradatio* recipitur, 16 : regulae de lineali successione, 17 : repraesentatio admittenda, 18 : solus primogenitus succedit, licet impubes, vel furiosus, 19 : si gemini nascantur, quis praefertendus, 20 : non succedunt bastardi, neque legitimated, nisi per subsequens matrimonium, 21 : neque clerici, monachi, monasteria, perduelles, et eorum filii, 22, C, 3, 2-4 * : neque ascendentes, et hac in re exceptiones, III, 9, 23 : transversales quemadmodum succedant, 24 : et femina, 25 : quid de successione fisci-extincta familia, 26 : et quis de fiscali successione judex, *ibid.* * : ob delictum quando fiscus succedat, 27 : quale dominium possessoris, et inde consecutaria de alienatione, permutatione, in emphyteusim datione, fructuum venditione vivo mortuove possessore, locatione, servitute, transactione, praescriptione, an successor vivente possessore rem non jure alienatam vindicare possit,

an agere ut successor declaretur : quid juris in dilapidatione ? exhereditatio in majoratu non conceditur : possessor solus in jus vocatur, et successor adesse potest, vel non, et ei sententia nocet, 28 : aes alienum ab institutore, possessoreve conflatum quis solvere teneatur, 29 : alimentorum onus, *ibid.* * : Vid. *Alimenta* : de majoratus a Rege instituti successione, 30, et a conjugibus in eadem charta, 31 : de piis operibus, 32 : majoratus bona quae, III, 1, 11 : non dividuntur, III, 12, 9 : seculus illius fructus jam percepti, *ibid.* : quid de meliorationibus solvendis, III, 9, 29, III, 12, 9 : majoratus bona legitimus successor propria auctoritate occupare non potest, si illorum possessio naturalis et civilis ab alio praerepta, IV, 6, 32 : in quo a capellis differunt : Vid. *Capella*.

Majores qui, II, 13, 10 : quasi majores, 11, et in quibus restitutionis beneficio fruuntur, *ibid.* * : majores septuaginta annorum a quibus excusantur, 13.

Malae fidei possessor fructus non facit suos, III, 3, 9, IV, 6, 10.

Maledicentia an ullis, et quibus poenis subjienda, C, 3, 1^a, C, 4, 6, C, 8, 8. Vid. *Injuria*.

Ma:

- Malefici: Vid. *Magia*.
- Mamposteiros*, seu speciales quaestores pro captivis redimendis aboliti, I, 11, 11, II, 1, 8*.
- Mandatum pecuniae credendae, et in quo a fidejussore differat, IV, 3, 31: homicidii: Vid. *Homicidium*.
- Mandatum quid, et quotuplex, IV, 3, 10-11: procuratorium ad litem quomodo constituitur et finitur, 11: de solvendo: Vid. *Sententia*.
- Manibus*, seu steriles agri cuius in dominio sint, I, 7, 6*, II, 2, 9*, III, 1, 8: de jure pascendi, III, 13, 10*. Vid. *Pascua*. *Agricultura*. *Baldios*.
- Mantença* quid, II, 3, 48*. Vid. *Tença*.
- Mantularii: Vid. *Furtum*.
- Marchiones qui primi, II, 3, 7.
- Maria I. Regina, et illius leges, H, 112: novum legum codicem intentavit, *ibid.**: Vid. *Panegyri. Hist. Pasch. Joseph. Mell.* pag. 26*-27*.
- Maris dominium jure Romano, I, 9, 2, naturali, et gentium, 3, Lusitano, 4: quid maris domino liceat, 5: cuius juris maris litora, III, 1, 8, et quae illis appulsa, I, 9, 9: Vid. *Occupatio*: de navigatione per mare occupatum: Vid. *Navigatio*.
- Maritus quam habeat in uxorem potestatem, I, 3, 5, II, 7, 1-4*: in quo maritalis potestas consistat, et illius indoles, 2, et effectus non nulli, 3: mariti administratio restricta, 4, et quid de marito Reginae, cui imperium est, 5: de immobilibus communibus a marito non alienandis sine expresso uxoris consensu, II, 8, 18, II, 9, 16: et quid de inobilibus, II, 8, 19, II, 9, 17. Vid. *Uxor*.
- Martialis Casadus qualis Juris Romani professor, H, 115*.
- Materia vetus in causa appellationis, IV, 23, 19.
- Materfamilias quae, II, 4, 2: matris in filios potestas qualis, 6-15: et quando illos alere teneatur: Vid. *Alimentum*: quae fides matri filium suum neganti, II, 6, 2*, C, 5, 5*.
- Matrimonium filiorum sine consensu parentum irritum non est, I, 5, 45*, II, 5, 5*: an filia viginti quinque annis minor, quae sine consensu parentis nupsit, exheres sit, III, 5, 43, H, 126*: solo consensu nuptiali perficitur, II, 5, 5: Regis consensus quando requiritur, 6, et parentis, tutoris, curatoris, domini dominaeque, 7: nobilis cum plebeja, 8: divitis cum paupere, *ibid.**: morganicum, conscientiae, Regum, *ibid.**: clandestinum, 10: putativum, 13*, II, 6, 2*: matrimonium, et mors viri vel uxoris quem-

- admodum probetur, II, 5, 12^a, II, 6, 2^a: puerorum, impuberum, senum, viduarum intra annum luctus: Vid. *Nuptiae*: de libertate matrimonii, II, 5, 4-8^a: quaestio de matrimonio quando in saeculari tractanda, I, 5, 3-4-45: de communione bonorum: Vid. *Communio bonorum*.
- Maurorum dominatio, et quo sub illis jure Lusitani utebantur, H, 33, et quo Mauri sub Lusitanis, H, 42-66, II, 1, 6: de Mauris a nostris captis: Vid. *Captivi*.
- Medicina a quibus exercenda, et quibus sub legibus salutaribus, I, 10, 11.
- Medici tenentur imperitiae, C, 11, 8: negligentes in curando morbo, morte secuta, homicidii ex culpa tenentur, C, 9, 3: medicorum iudicium de vulneribus letalibus et an probationem in contrarium admittat, C, 8, 12^a, C, 9, 17^a.
- Melancholici an delinquant, C, 1, 6: de illorum testamentis: Vid. *Testamentum*.
- Melitensis Ordo: Vid. *Ordo Hospitalarius*.
- Menagem: Vid. *Homagium*.
- Mendes de Castro. (Emmanuel) qualis Jctus pragmaticus, H, 117.
- Mendicantes quibus legibus coeacti, H, 61^a, I, 10, 22, C, 10, 16: et quare leges haec eos hucusque frustra fuerunt, *ibid.*: de validis, et iis, qui ementita causa stipem emendicant: Vid. *Falsum*.
- Mensurae falsae poena: Vid. *Falsum*: qui illis exigendis invigilare debent, I, 10, 3-4.
- Mentalis lex: Vid. *Lex*.
- Mente capti an delinquant, C, 1, 6.
- Mercatores qui nobilitate gaudeant, I, 8, 29: illorum codicibus quando fides adhibenda, 30, IV, 18, 13; et an integer codex edendus, IV, 10, 6: decoctores culpa, vel fortunae injuria, I, 8, 31, C, 6, 17: societatis mercatoriae effectus et indoles, et collegia mercatoria in Lusitania: Vid. *Commercium*.
- Mercatura olim ingenuis prohibita, II, 3, 14, IV, 3, 14.
- Mercatus liberi esse debent, I, 7, 13^a: plures ab Alphonso III. instituti, H, 50, I, 8, 2.
- Merceiros, seu mercenarii precatores in Alphonsi IV. capellis, III, 10, 9.
- Meretrici datum an repeti possit, IV, 4, 11.
- Messis ex bona fide in alieno solo cuius sit, III, 3, 9. Vid. *Fructus*.
- Metallifodina jus regale, I, 9, 14^a, III, 3, 6.
- Mexeriqueiros, sive delatores injuriae qua poena puniendi, C, 8, 8. Vid. *Injuria*.

- Michael Ferdinandus Andradius
 qualis Juris Romani profes-
 sor, H, 115°.
- Milites. Vid. *Militia*.
- Militia apud nos non eadem
 hodie quae olim, I, 11,
 2: illius diversa instituta,
ibid.: urbana, auxiliaris, vel
 lecta, 3: auxiliarium privile-
 gia, *ibid.*: duces, et arcium
 praefectos creare Regis est,
 4, et milites legere, milita-
 ria subsidia imperare, 5: fo-
 rum militare jure Romano,
 et Patrio, 12, IV, 7, 32,
 C, 12, 6: Auditores, I,
 11, 13: de militum privi-
 legiis, 14: de jurisdictione
 Bellici Consilii in iis, quae
 ad rem militarem spectant,
 15: militaria delicta severius
 quam par est puniuntur, C,
 5, 10°: de testamento mi-
 litis: Vid. *Testamentum*: Epis-
 copi et Monachi olim bel-
 lo merebant, et milites suis
 impensis alebant, II, 3,
 44°: de Equitibus Ordinum
 Militarium: Vid. *Equites*, *Or-
 dines Equestres*: de Meliten-
 sibus: Vid. *Ordo Hospitala-
 rius*: de antiqua municipio-
 rum et dominorum militia,
 II, 2, 9°: de militum mis-
 sione: Vid. *Missio*: de mili-
 tati nobilitate: Vid. *Nobi-
 les*.
- Minores qui, II, 13, 1: quae
 gerere possint, vel non, 4:
 de illorum in iudicio obliga-
 tione, 5, et extra iudicium,
 6: in delictis quomodo obli-
 gentur, 7, C, 1, 6: de
 restitutione minorum, II,
 13, 8: quid de illorum con-
 tractibus iurejurando firma-
 tis, *ibid.*^o: quasi minores
 qui, 9: differentia inter mi-
 nores et impuberes olim igno-
 ta, II, 11, 3°: de cu-
 ratoribus minoribus dandis:
 Vid. *Curatela*, *Curator*.
- Miserabiles personae, quibus in
 integrum restitutio, II, 13,
 9: illarum jura non nulla
 et privilegia, 13, IV, 7, 32:
 mendicantes religiosi bona in
 communi possidentes, pro mi-
 serabilibus non habendi, *ibid.*
- Misericordia intempestiva quasi
 delictum, C, 11, 8°.
- Missarum causa quo foro tra-
 ctanda: Vid. *Forum*: de il-
 larum reductione: Vid. *Pia
 causa*.
- Missio militum honesta, caus-
 saria, ignominiosa, I, 2, 17:
 Magistratum, *ibid.*: de mis-
 sione in bona debitoris lati-
 tantis. Vid. *Contumacia*.
- Mixti fori casus: Vid. *Forum*.
- Mobilia quae, III, 1, 10,
 III, 7, 10: de illorum a
 marito sine consensu uxoris
 alienatione: Vid. *Communis
 bonorum*.
- Moderamen inculpatae tutelae
 quid, et quomodo liceat, C,
 9, 7. Vid. *Vis*.
- Mollitia corporis: Vid. *Venus
 nefanda*.
- Monachi: Vid. *Religiosi*.
- Monasteria, collegia, et cor-
 pora dicta *magus mortuae im-*
 mo-

- mobilia quocumque titulo vel oneroso, vel lucrativo adquirere prohibentur; III, 5, 31: neque Monachis nisi in mobilia succedere possunt, III, 8, 9: Novitiis succedunt omnino consanguinei, *ibid.* Vid. *Lex amortizationis. Religiosi.*
- Moneta: Vid. *Numus.*
- Monitoriae litterae amandandae, I, 5, 53.
- Monopolium: Vid. *Dardarii.*
- Monteiro môr*, II, 3, 62°.
- Moradia* quid, II, 3, 8°-25°: legi *Mentali* non subjicitur, *ibid.*
- Moraes* (Silvester Gomes) qualis Jctus pragmaticus, H, 117°.
- Moratoriae, seu respirationis litterae quid, IV, 5, 8: quibus debitoribus et qua ratione concessae, *ibid.*: contra debita fiscalia, vel judicialia non nisi expresse, *ibid.*: quid de illarum justitia, injustitiave, *ibid.*: de induciis a creditoribus datis, IV, 2, 6, IV, 5, 9: a maxima parte creditorum in praejudicium non consentientium dari non possunt, *ibid.*: an debitor, cui induciae concessae, debitoribus suis convenire possit, 10.
- Mordomo môr*, seu major domus, et quae illius auctoritas, II, 3, 62°.
- Morganaticum matrimonium: Vid. *Matrimonium.*
- Mors civilis quid, et in quem cadat, C, 1, 16, C, 15, 4: Vid. *Proscripti. Banniti*: morte solvuntur delicta, C, 23, 4.
- Mortuarium Episcopis in bonis Parochorum, vel Clericorum prohibitum, III, 8, 11: illius origo, *ibid.*: quis hodie mortuarii jure utitur, *ibid.*.
- Multa in delictis quid, et illius origo, C, 1, 17, C, 20, 7.
- Mulierum privilegia: Vid. *Privilegia. Uxor.*
- Municipalia decreta quando apud nos pro legibus habenda, I, 1, 9: de foralibus: Vid. *Forales*: municipalia jura et privilegia, I, 12, 1°, II, 2, 9: de municipali Curia, *ibid.*: insignioribus civitatibus, et oppidis quaedam concessa referuntur, *ibid.*: quae juris municipalis sanctitas, 10.
- Municipes qui apud nos, et illorum privilegia, II, 2, 7.
- Municipia Lusitana sub Romanis, et quo jure utebantur, H, 16-18: a quo sublata, *ibid.*.
- Munera publica non peregrinis, sed civibus conferenda, I, 12, 7: illis impares ambire non debent, 4: de imperitis et indignis munera occupantibus, et quae inde reipublicae inania, C, 5, 12°: quid de venalitate munerum, *ibid.*: de muneribus (*pcitas*) a litigato-

- toribus iudici datis vel receptis: Vid. *Repetundarum crimen*. *Xenia*: non hereditaria, H, 71: quae illorum natura et indoles, I, 2, 20: non nulla extincta, 19: illa creare, vel extinguere solius Regis est, 1-18-19, II, 3, 40-51^a: palatina in Regiae Coronae bonis relata, II, 3, 62, et quae illorum iurisdictione et auctoritate, *ibid.*: de remuneratione: Vid. *Remuneratio*.
- Muri quatenus res sanctae, III, 1, 5.
- Musicam ad alterius januam noctu concinere prohibitum, I, 10, 24: quis illam publice profiteri possit, *ibid.*
- Mutuum, IV, 3, 6: an ex eo debeantur usurae: Vid. *Usura*: filiofamilias datum non obligat patrem, II, 4, 14, IV, 1, 8: in quo a commodato differat, IV, 3, 4. Vid. *Commodatum*.
- N
- Navarrus* (Emmanuel Rodericus) qualis Juris Romani professor, H, 94^a.
- Navarrus* (Martinus Aspilcueta) qualis Juris Canonici professor, H, 94^b.
- Naves inimicae cui cedant, I, 9, 10: quid si res amicorum in navi inimica, vel res hostiles in amica deprensae, *ibid.*: navi capta, quemadmodum praeda dividenda ex Joannis I. lege, H, 66 (b)^a: de dimidio praedae capienti cedenda, I, 9, 11: navium structura et magnitudo, I, 9, 12^a.
- Naufragorum bona ad litora nostra appulsa cui cedant, I, 9, 9, III, 3, 5.
- Navigatio per mare occupatum exteris prohibita, I, 9, 6-11: Vid. *Maris dominium*: neque civibus promiscue omnibus concessa, 7: de classis et solutae navis vectigalibus, et de libertate in Brasiliam navigandi, 8: qui contra Regni leges navigant, possunt a quocumque capi, 11: singularia quaedam navigationi concessa, 12: exterorum classibus merere Lusitanis prohibitum, 7.
- Nautae, caupones, stabularii quemadmodum de receptis tenentur, I, 10, 21, IV, 4, 9, C, 11, 8.
- Nautica res quantum Lusitanis debeat, H, 66, I, 9, 1^a.
- Nauticum fenus: Vid. *Fenus*.
- Nefandae veneris delicta: Vid. *Venus nefanda*.
- Negativae probatio: Vid. *Probatio*.
- Negatoria actio: Vid. *Actio*.
- Negligentia iudicis saecularis ab ecclesiastico suppleri non debet, sed e contrario, I, 5, 26^a-42^a.
- Negotiatio: Vid. *Commercium*.
- Negotiorum gestio, IV, 4, 2, IV, 6, 21.
- Nobiles et patricii qui, II, 3, 2: proceres, 6-7-8-10^a: illo-

- forum privilegia apud Regem, § * : regiae addicti, 10-62 * : Equites antiqui, seu *Escudeiros*, 11, hodierni, 12, Ordinum Militarium, 13; de nobilitate civili, 14: olim omnis nobilitas militaris, *ibid.*: iudices ordinarii, et majores magistratus unde olim desumpti, *ibid.* * : nobilibus quaedam interdicta, 14-65: illorum jura privata, 63, quae omnia derogari possunt, I, 12, 1 * : nobilitas a matre quoque in filios, II, 6, 7.
- Nobilitas: Vid. *Nobiles*.
- Nomina vel cognomina mutantur qua poena coercendi: Vid. *Falsum*.
- Nominatio auctoris (*authoria*), IV, 4, 12, IV, 8, 4: nominati forum, *ibid.*
- Nomocanones non nulli, I, 5, 1-2-7-8.
- Nosocomia: Vid. *Valetudinaria*.
- Notarii quam fidem civilibus, quam criminalibus faciant, C, 17, 13: de Episcoporum notariis, et quae illorum fides, I, 5, 28-59, IV, 18, 6: olim nulli apud nos publici notarii, H, 78 * : quemadmodum ab illis instrumenta scribenda, IV, 18, 4: de protocolis seu auctoritatibus, et exemplis extrahendis, 10: de notariorum crimine falsi, C, 5, 3.
- Novatio modus tollendae obligationis, IV, 5, 5.
- Novitiorum testamenta, et qui illis ab intestato succedant: Vid. *Testamentum. Successio ab intestato*.
- Novos divites* tributum, H, 96, I, 4, 9: Coninbricensis Academiae professores ab illo immunes, *ibid.*
- Noxae datio: Vid. *Domum*.
- Nullitatis querela pro sententiis rescindendis: Vid. *Sententia*: de exceptionibus (*emborgos*) nullitatis in executione rei judicatae, IV, 22, 12-13-14.
- Numismata antiqua dissolventes qua poena coerciti, H, 93, C, 5, 7.
- Numus a quo cudendus, et de illo non nulla, I, 8, 32: quid de antiquis contractibus, pretio numerorum adaucto, *ibid.*: *apolices* pro numo habentur, et quid in eis, et litteris cambialibus, si pretium monetae adauctum, *ibid.*: de falsa moneta: Vid. *Falsum*.
- Nundinae: Vid. *Mercatus*.
- Nuntiatio novi operis, I, 2, 24, I, 10, 8: quis illius iudex competens, 9: iudicii ordo *summarius*, et de appellatione interponenda, 10: de *interdicto demolitorio*, quod *vi*, aut *clam*, IV, 6, 33, IV, 23, 5. Vid. *Aedificia. Servitus*.
- Nuntiatura Apostolica; et illius Curia, IV, 72, 34: Curiae supplicationis Senatores illius olim assessores, *ibid.* *.

Nuntius Apostolicus, et qualis illius jurisdictio, IV, 7, 34 : de iudiciis apostolicis pro quacumque causa iudicanda a Rege noninantis, I, 5, 15*.

Nuptiae viduarum intra annum luctus, I, 10, 17, II, 5, 11 : secundae, *ibid.* : puero- rum, senum, *ibid.* : impu- berum, vel puberum diver- sae aetatis, *ibid.* * : nuptia- rum ritus, 9. Vid. *Matrimo- nium* : de bonorum commu- nione in secundis nuptiis : Vid. *Communio bonorum* : de incestus : Vid. *Incestus*.

O

Obacati decemviralibus legibus quomodo à creditoribus tractati, et an in partes secati, IV, 5, 7 : bonae fidei in carcerem hodie non detru- duntur, IV, 22, 18 : Vid. *Carceris* : quibus alimenta relinquenda, et de compe- tentiae beneficio, I, 8, 31, IV, 5, 7 : de ex- secutione contra debitorem fiscalem, illiusque fideiussor- em, atque debitoris debito- rem, et de beneficio ordinis, IV, 22, 19.

Oblationum ecclesiasticarum jus imperfectum, I, 5, 38* : illarum causa in saeculari agenda, *ibid.* : de oblacioni- bus pro mortuorum sepultu- ra : Vid. *Sepultura*.

Obligatio quid, IV, 1, 2 :

unde nascitur, 3 : naturalis, civilis, mixta, perfecta, im- perfectu, 4 : obligationis nat- uralis effectus, 5 : omnisi civilis est, et quid de prae- toria, 6 : principalis, acces- soria, benefica, onerosa, 7 : qui obligari possint, et quae- nam obligationes valeant, 5-8 : formula nulla obliga- tionibus praescripta, et mod- us contrahendae obligatio- nis, 9 : quibus modis tolli- tur, IV, 5, 1-4-5 : ex die, vel ad diem, 5, III, 13, 3* : littoralis, IV, 6, 26, et quid de chirographaria, 27 : patris ex facto filiorum, II, 4, 14 : de correorum obligatione, IV, 3, 30 :

Principis ex facto ministri, 8 : alteri per alterum, IV, 2, 4. Vid. *Contractus Paeta*. Obligatio criminalis unde nascitur, C, 1, 11 : an, et quatenus transeat ad here- des : Vid. *Dammum* : solvi- tur praescriptione, C, 23, 2, abolitione et *aggratiatio- ne*, 3, morte, 4, senten- tia, et transactione, 5.

Obreptio regias litteras nullas reddit, II, 3, 64.

Obsides : Vid. *Legati*.

Obsignatio iudicialis modus tol- lendae obligationis, IV, 5, 4. Vid. *Depositum. Contigna- tio*.

Occasio delinquendi an, et quan- do delicta minuat, C, 6, 15*-17, C, 19, 3*.

Occupatio rerum publicarum
mo-

- modus acquirendi dominii, III, 3, 1-2: hostilis cui cedit, I, 11, 6, III, 3, 3. Vid. *Bellum*: per venationem et piscationem, 4: per inventionem, et quid de derelictis, 5, et thesauro, 6.
- Ociosi: Vid. *Otiosi*.
- Oduardi Nonii Leonis collectio legum, H, 36.
- Oduardus rex, et illius leges, H, 69.
- Oeconomica Principis potestas quid, I, 10, 25: oeconomica jurisprudentia de re aëria, et de bonorum publicorum administratione apud nos in neglectu, I, 4, 9*.
- Officia civium generalia, I, 12, 1: erga rempublicam, et imperantes, 2: erga cives, 3: specialia, 4: imperantium, 5-6-7. Vid. *Munera Civis*.
- Oitavo tributum quid, I, 4, 9.
- Oliwa (*Felicianus*) qualis pragmaticus, H, 117.
- Omenagem: Vid. *Homagium*.
- Omissio illius, quod lex jubet, delictum, C, 1, 2*.
- Opponentes in judicio, IV, 8, 5: de tertio possessore in executione rei judicatae: Vid. *Executio rei judicatae*.
- Optionis sive protimeseos jus in emphyteusi domino directo concessum, III, 11, 16: secus in emphyteusi ecclesiastica, 28: emtioni venditioni adjectum, IV, 3, 15.
- Oratoria privata, III, 1, 3.
- Ordinationes Regni: Vid. *Codex*.
- Ordines Equestres sive Militares a quo instituti, II, 3, 45*: Magnus illorum Magister in quibus Regiæ Coronæ donatarius, et illius jurisdictio, 45*-46*-47*: Ordinum bona, postquam Regiæ Coronæ sunt unita, an regia, 24*: Militiarum Beneficia, patronatus, jurisdictio, et quid de exemptione Clericorum et Parochorum a potestate ecclesiastica ordinaria, 46*-48*: quid de exemptionis cum qualitate *Nullius*, 48*: de commendis et commendatariorum juribus: Vid. *Commendæ*: privilegia non nulla Equitibus concessa, et quid de fori privilegio, 48*: de tertia *instantia*, *ibid.**, IV, 23, 28*: Vid. *Forum*: Ordinum Statuta emendanda, II, 3, 48*: de Equitum testamentis, et successione ab intestato: Vid. *Testamentum. Successio ab intestato*: Conscientiæ, et Ordinum Equestrium Curia a quo instituta, I, 2, 4*.
- Ordo Hospitalarius, hodie Melitensis, illius institutio, et quando apud nos receptus, II, 3, 13*-49*: ex quibus Equitibus constat, *ibid.*: de Prioribus Hospitalis, et de Magno Hispaniæ Commendatario, *ibid.*: electio Magni Prioris ad quem pertinet, et quid.

quid eo mortuo, *ibid.*: Cratensis Prior Regiae Coronae donatarius, 49, inter proceres numeratus, 8°, et quae illius jurisdictio ecclesiastica, 50: de Ordinis Commendatarii, et Balivii, *ibid.*: Provisor Cratensis ordinariam, an delegatam jurisdictionem exerceat, et a quo illam accipiat, *ibid.*: Prioratus Cratensis Infantis Domo perpetuo unitus, *ibid.*: Cratensis Prioris tamquam donatarii jurisdictio, jura, et privilegia, 51: non nullae Hospitalarii factae donationes referuntur, *ibid.*: illius patronatus regius est, *ibid.*: de Auditoribus Magni Prioratus Cratensis, et patrimonii Magni Prioris, 52: appellatio ab Auditore patrimonii ad quem interponenda, *ibid.*: Curia Prioralis a quo instituta, et de illius *Depotails*, *ibid.*: de Conventu dicto *Assemblée*, illius jurisdictione, et de appellatione, recursu, et tertia *instantia*, *ibid.*, 54°: Ordinis non nullae immunitates, privilegia, et quomodo intelligenda, 53-54°: fori privilegium cui, et quibus in causis concedendum, 54, a quo, et quemadmodum expediendum, *ibid.*: de iudice privilegiorum conservatore, illius jurisdictione, et de appellatione ab eo, *ibid.*: de potestate regia in

Ordinem Hospitalarium, et illorum professos, et quid de potestate papali, 49-53-54°: de Equitum testamentis, et successione ab intestato: Vid. *Testamentum*. *Successio ab intestato*: Commendatarii solvunt luctuosam, III, 8, 11°.

Originis forum secundum jus Romanorum quid, et an apud nos, IV, 7, 24.

Orphanorum iudex, et illius officium circa educationem puerorum, I, 10, 12, et illorum bona, 13, II, 6, 11, *sequ.*

Orosius (*Benedictus Cardoso*) pragmaticus, H, 117°.

Otiosi quibus legibus coerciti, I, 10, 20, C, 10, 16°.
Vid. *Mendicantes*.

P

Pacta quid, et in quo a contractibus differant jure Romano, IV, 2, 1: Romanorum doctrina de pactis apud nos in usu, si jure naturali et gentium nitatur, contra vero si Juris Romani sollemnibus, 2: et quae hujus regulae consecraria de iis, qui pacisci possunt, de pactis vi aut metu extortis, nudis, non nudis, et an pacta differant a contractibus, de illorum actione et exceptione, 3-4: factum promittens liberatur praestando id quod interest, 5: credi-

- torum partem debiti remittentium dissentientibus non nocent, 6 : pignori adjecta : Vid. *Pignus* : tractatus de contrahendo a pactis et contractibus distinguendi, 4-7 : successoria, et de hereditate viventis, I, 3, 10^a, III, 5, 36 : de non revocando testamento, III, 5, 49 : dotalia : Vid. *Dos* : de quotalitis, IV, 3, 10 : de retrovendendo, legis commissoriae, antichresis, I, 8, 20, III, 14, 19 : de actionibus ex pacto, IV, 6, 19. Vid. *Contractus. Obligatio.*
- Paiva e Pona** (*Antonius*) qualis pragmaticus, H, 117^a.
- Palatia Principum sancta**, III, I, 5.
- Palinodia** nunquam admittenda, et unde illius actio, C, 8, 16.
- Paraphernalia** quae, II, 9, 2 : quid in dubio paraphernalia sint, an dotalia, 3^a : distinctio inter paraphernalia et dotalia, *ibid.* : mariti jus in paraphernalibus, 15.
- Parricidium** quid, et illius poena, C, 9, 13.
- Partiarius colonus** : Vid. *Colonus*.
- Partitarum leges** a quo Lusitanæ redditæ, H, 57-126^f.
- Partitio hereditatis** sive familie eriscundæ iudicium quibus modis instituatur, IV, 4, 8, III, 12, 23 : arbitri seu partitores, et quid si dissentiant, *ibid.* : coheredes omnes, si loco certo sint, citandi, 4 : ab eo petenda, qui in possessione, 5, veluti a conjuge superstite, 6, a filio, vel extraneo, 7 : quid si rixæ vereantur, *ibid.* : modus partitionis ex Ambrosii sententia, 5^a : quæ natura, vel jure dividi non possunt, et quid de his, 8 : majoratus bona non dividuntur, 9 : secus illius fructus jam percepti, et meliorationes, *ibid.* : et idem fere de emphyteuticis dicendum, 10 : de inventarii necessitate : Vid. *Inventarii beneficium* : partitiones etiam injustæ non revocantur, sed reformantur, 14 : de bonorum collatione : Vid. *Collatio*.
- Partus** quem sequatur, II, 1, 5 : falsum partum supponentes qua poena coercendi : Vid. *Falsum* : expositio et abactio partus, C, 9, 14 : quid de manifestanda graviditate, *ibid.* : quo tempore formatus et vitalis, *ibid.* : septimestris, et decem mensium an legitimus, II, 6, 2.
- Pascua colenda**, I, 7, 6 : cuius in jure sint, *ibid.* : illorum cultura Praetoribus et Decurionibus demandata, 7 : de illorum jure et servitute, III, 13, 10^a : pecus in locis communibus quibus pascere prohibitum, I, 7, 12.
- Parquillus** (*parquim*) : Vid. *Injuria*.
- Passæes** quid, et de immunitate a solito tributo, I, 5, 29^a.
- Pass-*

- Passaportes* : Vid. *Commeandi potestas*.
- Pastus* : Vid. *Pascua*.
- Pater liberorum legitimus* defensor, II, 4, 9: bonorum administrator, 12, et de administratione tenetur, *ibid.*: impuberum, et puberum quomodo in iudicio defensor, *ibid.*: alia patris in filios iura, II: quando facto filiorum obligetur, 14, IV, 4, 6: de illius jure in filiorum bonis profecticiis, adventitiis, et in adventitiorum usufructu: Vid. *Peculium*: paterfamilias quis, II, 4, 2: quid de jure vitae et necis ex legibus Romanis: Vid. *Filii*. *Patria Potestas*: de agnoscendis, alendis, et educandis liberis: Vid. *Alimenta*. *Educatio*: de obligatione filiam dotandi: Vid. *Dos*: quemadmodum filiis ab intestato, vel ex testamento succedat, et quae patris exheredandi caussae: Vid. *Sucessio ab intestato*: *Heredis institutio*.
- Patria potestas* quid, et illius fundamentum, II, 4, 5: patri tantum, non matri competit, 6-15. Vid. *Materfamilias*: non vitae et necis potestas, neque venundandi jus, 7, sed castigatio modica patri permittitur, I, 3, 5, II, 4, 7: differentia Romani et Lusitani juris circa patriam potestatem, 15°, C, 4, 11°: acquiritur per justas nuptias, II, 5, 11, *segg.*, per matrimonium quod putativum, 13, per legitimationem, 14, *segg.*, et quid de adrogatione et adoptione, 1-20: quibus modis solvitur jure Romano, 21: apud nos solvitur morte patris, et nuptiis filiorum, 22, emancipatione judiciali, 23, separatione, 26, filii dignitate, 27, II, 4, 15°: de patrio intra domum iudicio, C, 4, 11°: de usu et fundamento actionis ad liberos vindicandos et exhibendos, II, 4, 8. Vid. *Pater*.
- Patriarcha Olisiponensis* quibus honoribus et privilegiis potitur, II, 3, 8°.
- Patriarchalis Ecclesiae Canonici* inter proceres referuntur, II, 3, 8°.
- Patricii* qui, II, 3, 2.
- Patrimonialia Principis* quae, I, 4, 2, III, 1, 9.
- Patronatus regius*, et illius historia in Lusitania, I, 5, 19°-44°: saeculare jus est, et saecularis etiam patronatus causa, *ibid.*, III, 10, 12°: non donatur nisi facta expresse donationis mentione, I, 5, 44°: in dubio saeculare iudicandum, *ibid.*: illius jura apud donatarios ecclesiasticos, *ibid.*, II, 3, 44: legi *Mentali* subjacet, *ibid.*: nullam praescriptionem admittit, neque reservationes, I, 5, 44°: quando de eo Regis a saeculo

- lo maximus cognoscat, 19, et quando Regiæ Coronæ iudex, 20, H, 91°: Episcopatum regius est, I, 5, 3: de laico aliorum privato patronatu, 44°: de denuntiatione Beneficiorum regii patronatus, III, 10, 12°: de patronatu Ordinum Militarium, et Hospitalarii Ordinis: Vid. *Ordines Equestras*: *Ordo Hospitalarius*.
- Pauliana actio: Vid. *Actio*.
- Pauperes et mendici validi quibus poenis coerciti, H, 61, I, 10, 22, C, 10, 16.
- Pauperes: Vid. *Dammum*.
- Peccō quis: Vid. *Plebejus*.
- Peccata et vitia, quae simul non sint civilia delicta, utrum punienda, I, 5, 42°, C, 1, 6, C, 2, 2°.
- Peculatus quid, et qua poena vindicandus, C, 6, 18.
- Peculium filiorum profectitium, adventitium, castrense, vel quasi, II, 4, 13-14°: de usufructu paterno in peculio adventitio, 13°: filius quando de peculio teneatur, II, 4, 14°, IV, 4, 6.
- Pecunia: Vid. *Numus*.
- Pecus majus, vel minus in aliud regnum abigere prohibitum: Vid. *Abigeus*: jus pasendi in locis communibus cui interdictum: Vid. *Pascua*.
- Pedidos quid, H, 54°, I, 4, 7°.
- Pegas (Emmanuel Alvarez) qualis Regiarum Ordinationum interpres, H, 118.
- Peitas: Vid. *Repetandarum crimen*.
- Pellex: Vid. *Concubina*.
- Pendens lis: Vid. *Litis contestatio*.
- Perdō (in delictis): Vid. *Aggratiandi jus*.
- Perduellionis crimen quid, C, 3, 1: illius poena Romano et aliarum gentium iure, 2: apud nos quibus poenis vindicatum, 3-4.
- Peregrini: Vid. *Externi*.
- Pereira de Castro (Gabriel) qualis Jctus, H, 47°-117°.
- Perfilamento: Vid. *Adoptio Adrogatio*.
- Periculum et commodum rei venditae: Vid. *Emtio venditio*.
- Perjurius quid, C, 2, 17, et quis perjurus, 18: illius poena, 19: leges ipsae hujus criminis causa, *ibid.*^o: testibus jusjurandum omnino retractare permittendum sine perjuri poena, C, 17, 8: illius forum mixtum, I, 5, 49. Vid. *Jusjurandum*.
- Permutatio quid, et illius antiquitas, I, 8, 2, IV, 3, 13.
- Personarum jus quid, II, 3, 1: homo et persona non differunt jure Lusitano, 2: de personarum divisione: Vid. *Homo*.
- Petrus I. rex, et quae illius leges, H, 59.
- Petrus II. in Alphonsi VI locum successus, et quas leges tulit, H, 97.

- Philippus II. Portugalliae regnum invadit, H, 87.
- Phlebotomus: Vid. *Chirurgus*.
- Phoebus (*Melchior*) JCtus pragmaticus, H, 117.
- Pia causa: quid, et illius qualia privilegia, I, 5, 46: piosum operum redemptio, commutatio, reductio, 52, III, 10, 11.
- Pictura in aliena tabula cujus sit, III, 3, 8.
- Pignus et hypotheca quid, III, 14, 1: quale creditori jus in re pignori data, 1^a-20^a: nulla in foro inter pignus et hypothecam differentia, 2: illius dominium ad creditores non transfertur, 3: secus jure Germanico, Saxonico, et aliarum gentium, *ibid.*: pignoris divisio in generale et speciale, et quae sub generali veniant, 4: aliae illius divisiones, 5: praetorium, 6: Vid. *Contumacia*: judiciale, 7: de bonis capiendis in executione rei judicatae (*penhora*) et de illorum additione: Vid. *Executio rei judicatae*: conventionale, et testamentarium, 8: publicum, vel quasi, et privatum, 9: legale seu tacitum, 10: quae pignori dari prohibita, 11: hypotheca publica praefertur privatæ, 12: nobilium privata scriptura nullius momenti ad pignoris praelationem, *ibid.*: hypotheca legalis publicæ praefertur, 13: qui potiores creditores simplices chirographarii, 14: de actione hypothecaria, Serviana, vel quasi: Vid. *Actio*: de distractione pignoris conventionalis, 18, et judicialis, IV, 22, 11: de pactis pignorum, III, 14, 19: quibus modis pignus et hypotheca solvitur, 20: consignatio pretii rei oneri hypothecae subiectæ, *ibid.*: Alphonsus III. apud nos primus constituit, ut res oppignerata ad quemvis possessorem cum suo onere transiret, *ibid.*: de speciali codice constituendo pro hypothecis referendis, *ibid.*.
- Piraticam publica auctoritate facientibus praeda certo sub onere concessa, I, 11, 6.
- Piscationis jura regalia, I, 4, 9, I, 9, 14: quibusnam hodie, quibus mensibus, et quibus instrumentis prohibita piscatio, III, 3, 4.
- Placitum regium apud nos jam inde ab antiquissimis temporibus, H, 59^a-108, I, 5, 14.
- Plagium: Vid. *Furtum*: litterarium, C, 8, 9^a.
- Planta in alieno solo cujus sit, III, 3, 9.
- Plebejus (*peão*) quis, II, 2, 9^a, II, 3, 25: cum infami haud confundendus, 16.
- Plus petitionum, et acceptum petentium poena, IV, 7, 17.
- Poena quid, C, 1, 12: exaequanda delictis, et ex illorum

rum natura et indole desumenda, *ibid.* : quotuplex, I, 3, 4, C, 1, 14: unde obligatio criminalis, et jus puniendi, I, 3, 5, C, 1, 11: quae patri, marito, domino concessa jure Lusitano, et Romano, I, 3, 5: poenae quibus modis augentur, vel minuuntur, et unde illarum quantitas, 6: conventionalis, et judicialis, 7, et hac de re differentia inter Romanum et Lusitanum jus, 8-9: contractui improbato adjecta, 10: jus sibi dicentis, I, 2, 23: discernenda a damni reparatione, C, 1, 2^a-12: non nisi ex iudicis sententia, 2: quotuplex poenarum finis, I, 3, 6, C, 1, 13: ultio semper injusta, *ibid.*: capitalis simplex, atrox, crudelis, quid hac de re justum, injustumve, 15, C, 3, 4, et a quibus, et quot iudicibus infligenda, I, 3, 2, C, 20, 2: mortis civilis, et in quem cadit, C, 1, 16, C, 15, 4: honesta, vel vilis, C, 1, 18: vilis quibus in delictis et qua temperantia ferenda, *ibid.*: carceris: Vid. *Carceris*: pecuniaria, 17, et de illius proportionem servanda, *ibid.*: quid de fiscalibus, *ibid.*, IV, 2, 13: de poena dicta *noveas*, et *seteno* in furtis, C, 6, 20^a-22: de mulctis, C, 20, 7, et quid de delictis pecunia redemptis,

ibid.: legitima, arbitraria, C, 1, 4^a-21: qui puniendi, 22: delicta sine poena, 23: poena sine delictis, 24: quando et a quo mitiganda, vel exaggeranda, 25, C, 6, 15-17: quae aequalitas in poenis, et de causa interna vel externa illarum minuendarum, C, 1, 25: an remittenda, vel commutanda, a quo, et ob quas causas, 26: axiomata de delictis et poenis, 28: poenae per non usum abrogatae, 29: coelo, genio, moribus, temporibus accommodanda, *ibid.*: an nocentes omnes nobiles pariter atque ignobiles aequalibus poenis puniendi, C, 2, 16: an filios innocentes maneat, C, 1, 22-24, C, 3, 2^a-4^a: capitalis in furto an in usu: Vid. *Furtum*: talionis, et quid de poenarum proportionem arithmetica et geometrica, I, 39-4, C, 1, 21: effossionis oculorum, amputationis manuum viventis, linguae avulsio, turpis stigmatis, vivicomburrii, damnationis ad bestias, addictionis rei in servitum laesi, ut de illo quod velif, faciat, 15-29, C, 2, 16^a, C, 6, 20^a: in effigie: Vid. *Absentes*: an omnes etiam minuti excessus coercendi: Vid. *Delictum*: poenae canonicae quae, quibus in delictis, et de Ecclesiae proprio jure in illis determinandis, C, 2, 2^a-3^a:
 I a quid

- quid de publicis poenitentibus, *ibid.* : de excommunicationis poena : Vid. *Excommunicatio. Censurae.*
- Poenitentia publica et privata ab Ecclesia statuta, et de illa contra invito non decernenda, C, 2, 3.
- Politiæ nomine quæ veniunt, I, 10, 1 : illam magistratus omnes promiscue exercent, 2, *seqq.* : causæ summariæ sunt, 10 : illius generalis Administrator, 23.
- Polyandria (πολυανδρία) apud nos quæ poena prohibita, II, 5, 12, C, 10, 9. Vid. *Polygamia.*
- Polygamia (πολυγαμία) quæ poena prohibita, II, 5, 12, C, 10, 9 : mors prioris conjugis, et secundæ nuptiæ quemadmodum probentur, II, 5, 12 * : quis de hoc delicto hodie cognoscat, II, 5, 12 *, C, 10, 9.
- Ponderis falsi poena : Vid. *Falsum* : qui ponderibus exigendis invigilare debent, I, 10, 3-4.
- Ponciro quis, III, 11, 7.
- Pontes reficere ad quem pertinet, I, 10, 4 *.
- Portagem tributum quid, I, 4, 9.
- Portarios, seu patentes ipsius Regis litteræ in cancellaria examinandæ antequam executioni mandentur, IV, 22, 21 *.
- Portus, fluminum cujus sint : *ibid.* Vid. *Flumina.*
- Positiones quid, et illarum usus, IV, 15, 2 : quando et quæ poena adversarius illis respondere teneatur, *ibid.* : unde ortæ, et nulla inter articulos et positiones diffentia, *ibid.* * : in positionibus juranti quomodo credendum, IV, 20, 4.
- Possessio quid, III, 2, 5 : quibus differt a simplici detentione, 5-8 *, et a domipio, 6 : de acquirenda, retinenda, vel amittenda possessione, 7 : Vid. *Interdicta* : quotuplex, 8 : illius effectus, 9 : quomodo adquiratur, III, 3, 10 : de solemnitatibus in immobilibus, *ibid.* * : uxoris post mortem mariti : Vid. *Communio bonorum.*
- Possessor bonæ fidei quos fructus percipiat, III, 3, 9, IV, 6, 10 : malæ fidei, *ibid.* : de impensarum deductione, *ibid.*
- Possessorium caussarum ecclesiasticarum sæculare est, I, 5, 24.
- Posthumus : Vid. *Postumus.*
- Postliminii jus nullius apud nos usus, II, 1, 7 : illius fictio necessaria non est pro captivorum jure servando, I, 11, 8. Vid. *Captivi.*
- Postumus heres instituendus : Vid. *Heredis institutio.*
- Posturas : Vid. *Municipalia decreta.*
- Potentiores patrociniū litigantibus contra tenuiores præstare prohibentur, vel actioni-

- nibus in se translatis uti, H, 26.
- Potestas Principis oeconomica: Vid. *Oeconomica Principis potestas*.
- Praecedendi jus, I, 10, 18* : Magister Magnus Ordinum Equestrium quomodo praecedat, II, 3, 45.
- Praeceptum de solvendo in confessum vere sententia non est, IV, 21, 13.
- Praeda, navi captæ, cui cedat: Vid. *Naves*: in bello: Vid. *Bellum*: praedandi licentia olim inter populos, C, 6, 9.
- Praedia dicta *encravados*, et de illorum venditione, IV, 3, 14: urbana, vel rustica quae, III, 13, 1.
- Praedicatores verbi divini propositiones seditiosas proferentes quibus poenis coercendi, C, 4, 6.
- Praelationes creditorum, sive qui potiores in pignore: Vid. *Pignus*.
- Praeponeus quomodo ex praepositi contractu obligetur, IV, 3, 32, IV, 4, 4, IV, 6, 23.
- Præscriptio quid, et cujus juris, III, 4, 1: illius requisita, et species jure Romano, 2, Canonico, 3, et aliarum gentium, 4: de praescriptionis tempore, 5: longissimi temporis, 6: immemorialis, 7: an perpetuo necessaria bona fides et justus titulus, 3-8, et quando utrum-
- que praesumendum, 9: usurpatio praescriptionis, 10: quae res possint praescribi, 11: contra quos non currit, 12: bonorum et jurium regalium, 13, 1, 5, 55: extraordinariae praescriptiones; III, 4, 14: in delictis, C, 23, 2.
- Praesumptiones quid, et quotuplices, IV, 16, 6: quales *juris, hominis, juris et de jure*, 7, illarum exempla, et regulæ quaedam, 8: juris praesumptiones onus probandi in adversarium transferunt, 4-7: juris et de jure an, et quando probationem excludant, 9: vehementes seu violentae, 8-9: quae praesumptionum vis, *ibid.*: in illarum conflictu quatenam praeferendae, 11: hominis, juris, juris et de jure in criminalibus, C, 18, 2: et quis praesumptionum juris et de jure effectus et vis, et an transferant in reum onus probandi, 4-5. Vid. *Conjectura, Indicio, Probatio*.
- Praetores provinciarum: Vid. *Corregedores*.
- Praevicatio quid, et quando committitur, C, 5, 10.
- Pragmatici: Vid. *Jureconsulti*.
- Praxis ecclesiastici fori qualis esse debet, IV, 7, 33.
- Precaria rerum ecclesiasticarum quid, et quomodo ab emphiteusi differant, III, 11, 6.

Precarium quid, et quomodo a commodato differat, IV, 3, 4-7.

Precatorio: Vid. *Requisitoria*.

Pretium affectionis, et de illo jusjurandum, IV, 19, 6.

Principis titulus quando Regis primogenito datus, I, 10, 18*, II, 3, 56*.

Prioratus Cratensis, et illius Prior: Vid. *Ordo Hospitalarius*.

Privado del Rei quis olim, I, 2, 9*.

Privilegia quemadmodum interpretanda, IV, 13, 5*: **fori**: Vid. *Forum*: **militaria**:

Vid. *Militia*: **exemptionis** quando loci domino noceant: Vid.

Donatarii: **feminarum**, II, 13, 13: **civitatibus**, nobilibus, clericis concessa, et de

illorum abolitione, I, 12, 1*

, II, 2, 10*: **Equitum Militarium**: Vid. *Ordines*

Equestres: **Hospitalariorum** seu **Militensium**: Vid. *Ordo Hospitalarius*.

Probatio quid, et quibus modis fiat, IV, 16, 1: quae probanda, et quando, 2:

ad perpetuam rei memoriam, *ibid.*: **artificialis**, **inartificialis**, **plena**, **minus plena**, 3:

per **instrumenta**: Vid. *Instrumentum*: per **testes**: Vid. *Testis*:

cui incumbit, 4: **negativae**, 5: per **praesumptiones**:

Vid. *Præsumptiones*: **probationis effectus**, quae illius certitudo, et quales juris,

hominis, et **semiplenae** pro-

batationes, 10: in **probationum** conflictu quenam praef-

erendae, 11: **fama** qualem **probationem** faciat, IV, 17,

13: quae **fides hypocritis** adhibenda, *ibid.*: de **probando**

famulorum salario: Vid. *Famuli*: de **probationibus**, quae

non nisi per **scripturam** publicam fieri debent, I, 8,

6, *sequ.*: **caussa conclusa**, an, et quando **probationibus**

locus sit, IV, 21, 1*, et quid de **probationibus** per

sortes, **ignem**, **aquam**, **crucem**, et **duellum**, IV, 16,

1: in **criminalibus** quid, C, 17, 1: **plena**, 2, et quae

illius certitudo, *ibid.**: **minus plena** seu de **iudiciis**, 3:

Vid. *Iudicia*: **axiomata** de **criminum** probatione, 4: de

probatione per **testes**, 5: non probant **testes singulares**, et

ex **auditu**, 6, neque **injurati**, **suspecti**, et **extrajudiciales**, 7: et quid si pro

judicialibus habeantur, *ibid.*, C, 14, 9: quae **fides** **testibus**

iusjurandum retractantibus, C, 17, 8: **suspecti** in **gravioribus delictis**, et **difficilis** **probationis** nullam **fidem** faciunt, 9: quo **atrociora** sunt **delicta**, eo **major** **necessaria** est **probatio**, C,

1, 28, C, 17, 4-9, C, 18, 5: quid **circa reorum confessionem**, C, 17, 10:

per **instrumenta**, 13: **semiplena** in **criminalibus** nulla est, 14: quid de **probatione**

per

- per torturam, 15 : quid si dubia ambiguaque probatio, C, 18, 5^a, et cui tunc probationis onus injungendum, *ibid.* : omnia reo communicanda, C, 19, 2, et quando aperta, vel clausa, *ibid.*.
- Procerum apud Regem privilegia: Vid. *Magnatum*.
- Processus: Vid. *Judicium*.
- Prociſſões, seu sollemnes supplicationes decernere cujus est, I, 5, 9.
- Procuratores quotuplices, qui esse possint, a quibus, et quemadmodum constituendi, et quae illorum potestas, IV, 3, 11 : mandatum procuratorum quomodo finitur, *ibid.* : in criminalibus an, et quando admittendi, C, 13, 6, C, 22, 4 : de Advocatis: Vid. *Advogati*.
- Professores non nulli Juris Romani et Canonici apud Comnibricensem Academiam: Vid. *Jureconsulti*.
- Promissum quam actionem producat, IV, 6, 19 : factum promittens quomodo liberatur, IV, 2, 5 : quid de pundo promisso, et per jocum, 7 : de bono fidei quid, et quare prohibuit, IV, 19, 5^a.
- Pronuntiatio reorum quid, C, 14, 1 : differt a sententia criminali, 2 : diversi pronuntiandi modi, 3 : de reo capiendi in delictis duntaxat gravioribus locum habet, 4 : et quae inde consecutaria de probationibus ad aliquem liberandum, 5 : quid de carcere *ex motu proprio* sive de potentia, *ibid.*, C, 15, 10^a : de reo *tantum securo* liberando, C, 14, 6 : pronuntiatio ordinaria, et liberatio quid, et quando ei locus, 7 : testibus in inquisitorio processu vel querela productis nulla fides in iis, quae ad causae decisionem pertinent, 8, nisi judiciales efficiantur, et hoc quomodo intelligendum, 9 : et quae inde consecutaria, 10.
- Prorogatio jurisdictionis: Vid. *Jurisdicctio*.
- Proscripti (*desnaturalizados*) qui, et quae amittant, II, 2, 12-13, C, 1, 16, C, 15, 4.
- Protectio regia inter Imperantium officia, 1, 12, 6.
- Protimeseos jus in emphyteusi: Vid. *Emphyteusis*.
- Protocollum notariorum quid, quam fidem faciat, et de exemplis extrahendis, IV, 18, 10 : scribarum, et tabellionum judicialium, *ibid.*
- Provisor Cratensis: Vid. *Ordo Hospitalarius*.
- Provisores (*Provedores*) provinciarum quam jurisdictionem exercent, I, 2, 12.
- Provocatio ex l. *Diffamari*, et ex l. *Si contendit*, IV, 7, 16 : de tertia provocazione non admittenda: Vid. *Appellatio*.

- Puberes qui, II, 13, 3: in delictis quando pro majoribus habendi, C, 1, 6: quomodo pater in iudicio illos defendere teneatur, II, 4, 12.
- Pubertas unde aestimanda, et quae plena, minus plena, et plenissima, II, 13, 3.
- Publicae res quae, III, 1, 8: de illarum occupatione: Vid. *Occupatio*.
- Publicatio seu copia probationum reo facienda in delictis. Vid. *Defensio*. *Probatio*: attestationum: Vid. *Testis*: Sententiae: Vid. *Sententia*: de publicatione bonorum: Vid. *Confiscationis poena*.
- Pudor hominibus insitus, C, 10, 1.
- Pupilli: Vid. *Impubes*.
- Puritatis scriba quis olim, I, 2, 9.
- Putei aperiendi et aquae interceptiendae servitus: Vid. *Servitus*.
- Q
- Quadrilheiros*, seu irenarchae, et illorum officium, I, 10, 4.
- Quadrupedaria actio de pauperie et de pastu: Vid. *Actio*.
- Quaestiones: Vid. *Tortura*.
- Quanti minoris actio: Vid. *Actio*.
- Quarta Falcidia: Vid. *Lex Falcidia*: Trebellianica: Vid. *Senatusconsultum Trebellianum*.
- Quasi contractus quid, et illorum fundamentum, IV, 4, 1, *segg.*
- Quasi delictum quid, C, 11, 1: publicum, vel privatum, C, 1, 4: *culposum*, C, 11, 2: culpa quid, quomodo a dolo differat, *ibid.*, et quot illius gradus, 3: quae poena in quasi delictis, 4: de casu non praestando, 5, nisi culpa conjuncto, 6: factum iudicis litem suam facientis, 7, et de aliis quasi delictis, 8. Vid. *Delictum*.
- Quasi majores qui: Vid. *Majores*.
- Quasi minores qui: Vid. *Minores*.
- Quasi usufructus quomodo constituatur, III, 13, 8.
- Querela in delictis quid, C, 13, 10: in quo ab accusatione differat, *ibid.*: quibus in criminibus publicis ei locus, 11, et privatis, 12: intra quod tempus instituenta et testes inquirendi, 13: quid perfecta, et imperfecta, et de deserta prosequenda, *ibid.*: illius instrumentum quae debeat continere, 14: de iurejurando et fideiussione in querela et accusatione, *ibid.*: querelae origo, 16: nulla fides testibus in illa productis ad causam decidendam, C, 14, 8, nisi iudiciales efficiantur, 9: quid in querela stupri voluntarii, et raptus hodie statutum, C, 4, 17, C, 10, 10: de foro domicilii per viam *quer-*

- relae, C, 12, 5: inofficiosi testamenti: Vid. *Testamentum*: inofficiosae donationis: Vid. *Donatio*: nullitatis contra sententiam: Vid. *Sententia*.
- Quota litis, aliusve contractus vel pactio inter advocatum et litigatorem prohibetur, IV, 3, 10.
- R
- Rapina: Vid. *Furtum*.
- Raptor an improbius fure, C, 6, 9°.
- Raptus mulierum quid, quotuplex, et illius poena, C, 4, 17: quomodo a stupro violento differat, *ibid.*: quid de Imperatoris Constantini lege tenendum, et de diversa in stupro violento et voluntario poena statuenda, *ibid.*: de raptu rei alienae: Vid. *Furtum*.
- Rebellio quid, C, 4, 3: illius poena, 5.
- Recantatoria actio: Vid. *Palinodia*.
- Receptatores latronum et aliorum criminum reorum qui, et illorum poena, C, 5, 23: qui mitius puniendi, vel omnino excusandi, *ibid.*: quid ex Atheniensibus legibus, *ibid.*.
- Recepticia bona quae, II, 9, 2.
- Recognitio reorum: Vid. *Confrentatio*.
- Reconventio modus prorogandae jurisdictionis, et quando ei locus, IV, 7, 30.
- Rector (*Regedor*) Curiae Supplicationis, H, 68°, I, 2, 7.
- Recursus ad Regiae Coronae iudicium quando locum habeat, I, 5, 57: qualis illius praxis, 58: quae hujus remedii difficultas, *ibid.*: a sententiarum revisione differt, IV, 23, 29: effectus *suspensivus*, *ibid.*, I, 5, 57: e quibus tribunalibus et iudicibus defertur, *ibid.*: e Nuntio Apostolico, IV, 7, 34: e quibuscumque iudicibus et magistratibus ad ipsum Principem, IV, 23, 3°-10°, C, 8, 15°: *immediatus*, sive proximus, H, 52, IV, 23, 3.
- Redemptio captivorum: Vid. *Captivi*: piorum operum a quo facienda, III, 10, 11.
- Redhibitoria actio: Vid. *Actio*.
- Refutationes testium: Vid. *Testis*.
- Regalia jura seu majestatica quae, I, 4, 2-5: de bonis regalibus: Vid. *Bona*.
- Regina imperio non potitur, nec legibus soluta, et quae illius privilegia et honores, II, 7, 7: cui imperium est, quae jura habeat in maritum, 5: de Regina donataria: Vid. *Donataria*.
- Regni successio, H, 40-66 (a) I, 1, 2°, III, 9, 3-19.
- Regulae juris Romani non omnibus conveniunt, H, 119°.
- Reguengos*, sive Regum propria bona quae, et quotupli.
- K

- placia, I, 4, 2, III, 1, 9.
- Rei duo, seu de ejusdem obligationis reis, et quae inde actio: Vid. *Correi. Obligatio.*
- Reinosus (*Michael*) qualis pragmaticus, H, 117.
- Rei vindicatio: Vid. *Actio.*
- Relação: Vid. *Senatus. Convencus Juridici.*
- Relator caussarum quemadmodum de actis in fóro ad iudices referre debeat, et de illius suffragio, IV, 21, 5.
- Relegati an apud nos a deportatis differant, II, 2, 12-13, III, 5, 21. Vid. *Deportati. Exsules.*
- Religio in civitate necessaria, C, 2, 8°: illius contemptus qua poena cotendendus, 12: de his, qui super religione contendunt, et quae in eos poenae, C, 4, 6°: Vid. *Haeretic. Apostasia. Blasphemia. Hypocritae. Fanatici. Superstitiosi.*
- Religiosae res quae, III, 1, 6: Principum et Episcoporum in illas jus, 7.
- Religiosi seu Monachi alimentorum legatum et redditus annuos quomodo capere possunt, III, 5, 31: illorum testamentum ante professionem, 24-51: de illorum successione legitima, et testamentaria, et qui illis ab intestato succedant: Vid. *Lex amortizationis. Successio ab intestato*: de carceris jure: Vid. *Carceris*: illorum numerum limitare ad Principem pertinet, I, 10, 25.
- Remuneratio pro bene de republica meritis, et quid de remunerandi jure, II, 2, 8°.
- Reparatio damni a poena differt: Vid. *Dammum. Poena.*
- Repertorium, seu Ordinationum index Hieronymi a-Silva Pereirae qualis, H, 100°: de aliis Ordinationum repertoriis, *ibid.*
- Repetundarum crimen, C, 5, 11.
- Replicatio, et triplicatio, seu duplicatio in caussa quid, IV, 12, 1: quibus in causis admittenda, 2: definito et peremptorio termino instituenda, 3, et de termini prorogatione, *ibid.*
- Repraesentationis jus in descendentes, et *collateralibus*, et quae illius origo, III, 8, 51°: quando apud Gothos admissum, *ibid.*: sinter ascendentes locum non habet, 16.
- Reprobatio testium (*contradictas*): Vid. *Testis.*
- Repro: Vid. *Duellum.*
- Repudiatio hereditatis: Vid. *Hereditas.*
- Repugnatio (*resistencia*) in magistratus, aut illorum officiales: Vid. *Seditio.*
- Requisitoriae citatio quid, IV, 9, 10: illius formula, *ibid.*^o: rogatoriae litterae de reo capiendi, C, 14, 5°.
- Res quid, III, 4, 1: prima re-

- rerum divisio, 2 : sacrae quae, 3, et illarum jura, 4 : sanctae, 5 : religiosas, 6, et quale in eis Principis et Episcoporum jus, 7 : communes, publicae, universitatis, singulorum, 8 : Principis, 9. Vid. *Bona* : mobiles, immobiles, hereditariae, acquisitae, 10 : allodiales, amphiteuticae, et majoratus, 11 : jura in re, et ad rem quae, et unde nascantur, 12 : furtivae : Vid. *Furtum*. De re iudicata, et illius auctoritate : Vid. *Sententia*.
- Rescissoria actio : Vid. *Actio*.
- Residencia, seu de rationibus a iudicibus finito officio reddendis, I, 2, 17.
- Residuorum crimen quid, et illius poena, C, 6, 18.
- Resistencia, seu repugnatio in magistratus, aut illorum officiales : Vid. *Seditio*.
- Respirationis litterae : Vid. *Mortuariae*.
- Restitutio in integrum minus, vel quasi : Vid. *Minores*. *Miserabiles personae*.
- Retorsio injuriarum an licita : Vid. *Injuria*.
- Retrovenditio : Vid. *Pacta*.
- Revelia : Vid. *Contumacia*.
- Revindicta : Vid. *Vis*.
- Revisio (*revista*) sententiarum quid, et quotuplex, IV, 23, 26 : ab appellatione et supplicatione ordinata differt, *ibid.* : revisionum antiquitas, et illarum poena, si confirmata sententia, *ibid.* : hodie de gratia tantum speciali, vel *specialissima* conceditur, 27, et quid revisio de iustitia, de gratia speciali, vel *specialissima*, et de illarum inter se differentia, *ibid.* : principia generalia in petenda concedendaque revisione de iustitia speciali, 28 : de gratia *specialissima* quando, et a quo concedenda, *ibid.* : quomodo differat a recurso ad Principem, 29. Vid. *Recursum* : executionem rei iudicatae non suspendit, *ibid.*
- Revocatoria actio : Vid. *Actio*.
- Reus quid, et quis esse possit, IV, 7, 18 : de duobus reis promittendi sive debendi : Vid. *Correi*. *Obligatio*.
- Rei d'armas Portugal, C, 5, 8.
- Rhodia lex : Vid. *Lex*.
- Ricini homines qui, II, 3, 39 : Infancionibus praecedunt, 4.
- Ripae cujus sint, I, 9, 14.
- Rixa vetus et nova quid, et quot homines illam committant, C, 4, 3.
- Rodericus ultimus rex Gothorum, H, 29.
- Rogatoriae litterae de reo capiendi : Vid. *Requisitoria* : in recurso a iudicibus ecclesiasticis quid, I, 5, 58.
- Romanorum jus : Vid. *Jus*.
- Rouso quid, C, 4, 16.
- Ruffiaes, sive leones, et illorum poena, C, 10, 11.
- Ruy de Veiga, Juris Romani

- professor, et illius scripta, H, 215.
- S
- Saccularii: Vid. *Furtum*.
- Sacrae res quae, III, 1, 3: illarum jura, 4: de jure Principis circa sacra, *ibid.*, I, 5, 1, *seqq.*
- Sacramenta quae ultimo supplicio damnatae praestanda, C, 20, 4^a.
- Sacrilegium quid, quotuplex, et illius poena, C, 2, 20, C, 6, 14: illius forum mixtum, I, 5, 49: politicum quid, C, 2, 20^a.
- Salarium famulorum: Vid. *Famuli*: Advocatorum: Vid. *Advocati*.
- Salinae cujus sint, et illarum jura, I, 9, 13; I, 4, 9: de areae salinae cultura, I, 9, 13.
- Salutares leges: Vid. *Lex*.
- Salvus conductus judicialis quid, C, 16, 1.
- Sancius I. rex generales leges non tulit, H, 43: Algabiorum regis titulum primus suscepit, *ibid.*: illius testamentum, et quae inde mala, *ibid.*
- Sancius II. rex, H, 46: illius concordia cum Stephano Bracarensi Archiepiscopo, 47: injuria regno privatus a Pontifice Innocentio IV., *ibid.*
- Sanctae res quae, et illarum jura, III, 1, 5.
- Saraceni Lusitaniam, et reliquam Hispaniam invadunt, H, 29: a Lusitanis bello capti, et jura in illos: Vid. *Captivi*.
- Satisfactio: Vid. *Cautio*.
- Satisfactio in delictis quae complectatur, C, 1, 12.
- Scenici an infames: Vid. *Theatrales*.
- Schisma quid, C, 2, 15.
- Scholae humaniorum litterarum: Vid. *Academia*.
- Scribae qui initio apud nos, H, 78^a. Vid. *Notarii*.
- Scriptura sive instrumentum a scribis Episcoporum confectum quam fidem faciat, I, 5, 28-59, IV, 18, 6. Vid. *Instrumentum*.
- Scutigeri qui olim, hodieque, II, 3, 11-12.
- Sebastianus rex, et illius leges, H, 82: singularis filius concordia, 83: nova sub illo Lusitana jurisprudentia, 84, et Romana testitura, 85, quae sub Philippis perit, 94.
- Secretarios e Ministros d' Estado, I, 2, 9^a.
- Securitatis litterae quid, et quomodo differant a liberatione sub fidejussoribus, et a salvo conductu, C, 16, 1: illarum origo, et justitia, 2: distinguuntur a securitatibus, quas judex illius officium imploranti concedit, 3, et a securitatibus, quae jure asylo conceduntur, 4: quomodo inter se differant, 5: de affirmativis, 6, negativis, et cunctatis, 7: ante conclu-

clusionem in causa securus in carcerem non conji-
cendus, 8: a quibus iudicibus,
quibus in criminibus, quan-
do concedendae, et conces-
sae quando violandae, 9: illarum concedendarum aequi-
tas, ususque ampliandus,
ibid. *

Seditio quid, C, 4, 3: illius
poena, 5: in magistratus,
aut illorum officiales, et
quae illius poena, 7: quo-
tuplex, *ibid.*: de iis, qui
vinctos e manibus apparito-
rum eripiunt, *ibid.* *, sed
mitius puniendi si filii, aut
consanguinei, *ibid.* *: de car-
cerum effractoribus, 8: quid
de repugnatione in officia-
les Episcoporum, I, 5, 36.
Vid. *Vis*.

Seguranças Reaes, seu regiae se-
curitatis quid, C, 16, 3:
differunt a securitatis litteris,
ibid.: illarum origo, C, 4,
13 *

Senatores qui; I, 2, 2: Cu-
riae dictae *Supplicação*, 5-9:
illorum nobilitas, II, 3,
14-63: quid de illorum fori
privilegio, 63, IV, 7, 32:
Vid. *Forum*: qui contra le-
ges iudicant in iudicium non
vocantur, IV, 9, 17. Vid.
Magistratus, *Judex*.

Senatus palatinus, I, 2, 3:
Scalabitanus, H, 65: civi-
lium caussarum, IV, 23,
22*: Portucalensis, H, 87,
I, 2, 6: Supplicationis, H,
63-87, I, 2, 5, IV, 23,

22 *, et illius ac Portuca-
lensis Senatus majores ma-
gistratus, I, 2, 9: Bahien-
sis, et Fluminis Januarii, 6:
differentia inter Senatum Con-
ventumve Juridicum et tri-
bunalia, 2: Conventus Ju-
ridici in Lusitania sub Ro-
manis: Vid. *Conventus Juri-
dici*.

Senatusconsultum Olisiponen-
se contra bacchanalia, maia-
lia (*maias*) cantilenas janua-
rias (*janéiras*) H, 68: de
SCTo apud municipium di-
ctum *Celorico*, II, 2, 9 *:
SCTa apud nos quid, et il-
lorum sanctitas: Vid. *Muni-
cipalia deereata*: Macedonia-
num, II, 4, 14 *: Plan-
cianum, II, 63, 21 *: Tre-
bellianum nullius usus et au-
ctoritatis, III, 7, 22: Vel-
leianum, et. quando cesset,
IV, 3, 29.

Senhorias, hoc est, dominicae
appellationis vocabulo qui
potiuntur, I, 10, 18, II,
3, 62 *

**Sententia definitiva et inter-
locutoria** mera vel mixta
quid, IV, 21, 1: quid de-
cretum seu mandatum judi-
cis jure Romano, *ibid.* *:
acta diligenter a iudicibus
quemadmodum examinanda
ante sententiam, 2: ab il-
litteratis lata sine jurisperito-
rum consilio valida, 3: fe-
renda inconsulto superiore,
ibid.: acta non transmitten-
da ad collegia juridica, *ibid.*:
quae

quae in sententia ferenda generatim requirantur, 4 : a iudice competente ferri debet, 5 : de pluribus iudicibus datis, de sententia collegio juridico commissa, de modo referendi processum et suffragia dicendi, *ibid.* : quae sententia in paribus, imparibusve suffragiis praeferenda, et de dividendis vel coniungendis iudicium suffragiis, 6 : secundum acta et probata ferenda, 7, secundum ea, quae in iudicium sunt deducta, 8, secundum leges, et quae inde consecretaria, 9, in scriptis, 10, et litigatoribus quovis modo publicanda, *ibid.* : definitiva temere revocatur, nisi intercessionibus objectis, 11, et quid de interlocutoria mera vel mixta, 11-12 : de appellacione ab interlocutoria mixta : Vid. *Appellatio* : quae dicitur *de precepto*, seu mandatum de solvendo, 13 : pro ea decima cancellariae non debetur, *ibid.*, IV, 22, 20 : res iudicata quid, quare irrevocabilis, et quae Principis potestas in illa intervertenda, IV, 21, 14 : quae sententiae in rem iudicatam non transeant, 15 : an aliis noceat, vel prosit, 16 : nullitatis querela, et quae sit nullitas sanabilis, vel insanabilis, IV, 23, 20 : tertia provocatio non admittitur, 8 : quae sententia ma-

nifeste injusta, 28 : capitalis ubi, et a quot iudicibus ferenda, C, 20, 2 : intra quod tempus quaestio criminalis terminanda, *ibid.* : reo publicanda capitis sententia, 3, et tertio die executioni mandanda, 4 : a Principe ex repentino iracundiae calore lata ad diem vigesimum differtur, *ibid.* *, H, 44 : quando executio ultimi supplicii differenda, C, 20, 5 : palatinae Curiae consultatio de capitali sententia confirmanda, vel non, *ibid.* : de executione sententiae in relegatos, 6, et multa damnatos, 7 : condemnatoria in criminalibus non transit in rem iudicatam, 10 * : de expensis criminalibus : Vid. *Expensae* : de executione sententiae, quae in rem iudicatam transit : Vid. *Executio rei iudicatae* : Senatores si sententiam contra leges stulerint, an in iudicium vocandi : Vid. *Senatores* : de sententiarum revisionibus : Vid. *Revisio*.

Sepultura, et illius pretium, I, 5, 8 * : immoderatae clericorum exactiones pro sepulturae pretio prohibita, 8, III, 1, 7 * : causa sepulchralis in saeculari tractanda, I, 5, 38 * : de iure sepulturae, illius loco, cadaverum crematione, III, 1, 6 * : quae Principum, et Episcoporum iura circa sepul-

pulturam, 7 : de sumtibus funerum, et actione funeraria, *ibid.* * : leges non nullae funerariae, I, 10, 17.

Sequestrum rei litigiosae quid, quotuplex, et quando decernendum, IV, 3, 9 : pendente appellatione ob dissipationem. Vid. *Appellatio* : pretii rei emtae : Vid. *Emtio venditio*.

Sertorius, et illius in Lusitania instituta, H, 12.

Serviana actio, vel quasi Serviana : Vid. *Actio*.

Servi aut nascuntur, aut fiunt, II, 1, 3 : hodie nemo servus nascitur, 4 : an servitus jure naturali et gentium ad natos extendatur, *ibid.* * : libertatis dignitatem vendentes nulli apud nos, 7 * : poenae servos nullos habemus, 11 : de poenae servis jure Romano, *ibid.* * : nigri in Brasilia quomodo libertatem recipiant, 12, et quid de servitute, *ibid.* * : adscripticii nulli apud nos, 13-14 * : modica castigatio domino permessa, C, 4, 11, et barbara hac de re Imperatoris Constantini lex, *ibid.* * : de testamentis servorum : Vid. *Testamentum* : de mercenariis, et illorum salario : Vid. *Famili* : de bello captis : Vid. *Captivi*.

Servicos et *pedidos* quid : Vid. *Tributa*.

Servitus realis quid, et illius divisio, III, 13, 1 : in facien-

do, 2 : de juribus bannariis, *ibid.* : subtilitates non nullae Romanorum explosae, an perpetuam causam habere debeat, ex die, vel ad diem, pro parte fundi, sub conditione, ad certam conditionem, 3 : usufructus, 4, *sequ.* : usus, habitationis, operarum servorum, 9 : oneris ferendi, tigni immittendi, aquae vel stillicidii recipiendi, altius tollendi, protegendi, luminis, prospectus, itineris, actus, viae, aquae haustus, pecoris ad aquam appulsus, pasceudi, aquae ductus, aquae intercipiendae, 10 : urbanae servitutes circa aedificandi formam, I, 10, 6, *sequ.* : de actione confessoria, et negatoria, IV, 6, 17 : de servitute hominum obnoxia : Vid. *Servi Captivi*.

Sesmaria quid, I, 7, 3, *sequ.* Vid. *Agricultura*.

Silva (*Emmanuel Gundisalvus*) qualis Ordinationum interpres, H, 118.

Silvae, et illarum cultura, I, 7, 6 : cujus in dominio sint, *ibid.* *, II, 2, 9 *, III, 1, 8 : silvarum cultura Praetoribus et Decurionibus demandata, I, 7, 7 : quomodo emphyteusim admittant, III, 11, 9 *.

Silvester de *Magalhães Brandão* qualis pragmaticus, H, 117 *.

Simonia mixti fori crimen, I, 5, 49 : civilis : Vid. *Ambitus*.

- Simulatio quid, et quomodo a dolo differat, I, 3, 10°: in contractibus, *ibid.*
- Sitas tributum quid, et illius origo, I, 4, 9.
- Sobrejuiz, H, 52-78°, I, 2, 13°, IV, 23, 22°.
- Societas quid, quotuplex, quomodo ineatur, et finiatur, et quae in ea aequalitas servanda, IV, 3, 20: mercatoria: Vid. *Mercatores*.
- Sodomia, qualis illius poena, et forum competens: Vid. *Venus nefanda*.
- Sollemnitates in iudicio deficientes a iudice supplendae, IV, 7, 21°.
- Solutio quid, IV, 5, 1: quis recte solvat, et cui, 2: quid, quantum, quo loco, et tempore, 3: temporis laxamentum ad solvendum datum, *ibid.*, IV, 22, 7: consignatio iudicialis pro solutione habetur, IV, 5, 4, et consignationis effectus, *ibid.*
- Sortis iudicium injustum, C, 4, 5.
- Specificatio quid, et quomodo per eam quis adquirat, III, 3, 8.
- Spolium quomodo a rapina differat: Vid. *Furtum*: spoliis remedium, IV, 6, 31: quid de spolio in mobilibus Clericorum et Episcoporum ab intestato decedentium, III, 8, 10: Vid. *Successio ab intestato*.
- Sponsalia quemadmodum probentur, et de poena illis adjecta, II, 5, 31: de consensu parentum, et curatorum in sponsalibus filiorum familias, et minorum, 2-5°.
- Sponsalitia causa in saeculari tractanda, I, 5, 8-45: actio sponsalitia, II, 5, 4, et an quae dicitur *assignação de dez dias* in causa sponsalitia locum habere debeat, *ibid.*: appellatio in hac causa executionem suspendit, *ibid.*: de sponsalitia largitate, II, 9, 37.
- Sponsiones an, et quae licitae, IV, 3, 25.
- Sputius seu bastardus: Vid. *Filii*.
- Stabularii quemadmodum de receptis teneantur: Vid. *Nautae*.
- Statuas, et antiquitatis monumenta destruentes qua poena coercendi, H, 98, C, 5, 7.
- Statuta cujuscumque *confraternitatis* vel collegii quando obligationem producant, I, 1, 9°.
- Stellionatus quid, C, 5, 1-14.
- Sterilitas agrorum quando colonum a pensione immunem reddat, IV, 3, 19, et emphyteutam a canone, III, 11, 13.
- Stigmatis nota: Vid. *Poena*.
- Studia litterarum quae apud nos, et quibus legibus subiecta, I, 10, 26. Vid. *Academia*.
- Stuprum violentum quid, illius poena, et quemadmodum probetur, C, 4, 16:

- voluntarium, C, 10, 10: nulla poena contra stupratas, *ibid.*: variae stupri species, 11: immanis ac barbara hac de re lex Imperatorum Constantini, et Justiniani, et de differentia inter stuprum violentum et voluntarium, C, 4, 17.
- Subhastatio pignoris judicialis: Vid. *Executio rei judicatae*.
- Subreptio regias litteras nullas reddit, II, 3, 64.
- Subsidium militare tributum, I, 4, 9: litterarium, *ibid.*
- Substitutio heredum, III, 5, 55.
- Successio ab intestato quando locum habeat, III, 8, 1: cuius juris sit, 2: illius ordo, 3: legitimorum et naturalium, 4: nepotum, 5: de jure representationis, *ibid.*: in capita et in stirpes, et quando ei locus inter descendentes et *collaterales*, et quid juris quando nepotes soli sint, *ibid.*: Clericorum, Monachorum, Equitum Militarium et Melitensium, 6: quis Clerico succedat etiam in bona intuitu Ecclesiae adousita, 7 (Vid. *Testamentum*) Episcopo, 8, Monacho, et Novitio, 9: quid de spolis Clericorum et Episcoporum ab intestato decedentium, 10-11: filii naturales patri plebejo succedunt, 12: secus nobili, 13: et quando *illegitimi*, spurii, ex damnato coitu matri etiam illustri succedant, necne, *ibid.*: Vid. *Filii*: legitimi, et adoptivi, 14: qui succedunt in bona Regiae Coronae, II, 3, 26: Vid. *Lex Mentalis*: filii prioris matrimonii quemadmodum succedant, II, 8, 11, III, 8, 15: ascendentes, 16: collaterales, et illegitimi ex damnato coitu quando, et quomodo inter se succedant, 17: in successione ab intestato rejicienda distinctio bonorum paternorum et maternorum, *ibid.*: conjuges quando inter se succedant, 18: et fiscus in bonis vacantibus, 18-19: de regni successione: Vid. *Regni successio*.
- Successoria pacta: Vid. *Pacta*. Suedi in Lusitania imperant, H, 19-20: illorum leges non constant, 21.
- Suffragia judicum: Vid. *Sententia*.
- Suggestiones in reorum interrogationibus: Vid. *Interrogationes*.
- Suicidium*, sive mors voluntaria an, et quando punienda, C, 1, 23.
- Suitatis* jus quid, III, 6, 2, *sequ.*
- Sumptuariae leges: Vid. *Lex*.
- Superficies quid, III, 11, 6: differt ab *emphyteusi*, *ibid.*
- Superstitiosi, sive malefici et mathematici qui, et qua poena tenentur, I, 5, 4, C, 2, 23, C, 2, 13.

Supplicatio (*aggravo*) quid, IV, 23, 22: quae illius et appellationis differentia, et quare excogitata, quando appellare, aut supplicare liceat, apud quos, et a quibus iudicibus, *ibid.* *: quid supplicatio *ordinaria*, de *petição*, de *instrumento*, no *auto do processo*, *ibid.* *, a quibus, et quo tempore interponenda, introducenda, prosequenda, 23, et quomodo ab appellacione differat, *ibid.* *: inepta clausula *appello*, ou *aggravo*, *ibid.* : per *petitionem*, vel *instrumentum*, et quemadmodum inter se differant, vel non, 24: ob non receptam appellacionem, et de litteris testimonialibus (*cartas testemunhavelis*) 14-16: supplicatio dicta *no auto do processo* quid, et quando ei locus, 25: supplicationes Juris Romani et Lusitani, et an amice conspirent, 22*-26*: differentia inter supplicationem et recursum ad Principem, 29: supplicatio *ordinaria* et revisio sententiarum quemadmodum differant: Vid. *Revisio*: de Supplicationum senatu: Vid. *Senatus*: contra decretum de reo capiendi, C, 14, 5*.

Suspecti iudicis exceptiones quando opponendae, et quis de illis cognoscat, IV, 13, 5*.

Syndicancia: Vid. *Residencia*.

Syndicus quis, IV, 3, 11.

T

Tabelliones: Vid. *Notarii*.

Talionis poena quid, et quando ei locus, C, 1, 21, I, 3, 4.

Tarasia, Henrici Comitum uxor, et illius origo, H, 34.

Taurus agitare quomodo toleratum, I, 10, 24.

Teiga d'Abraham tributum quid, I, 4, 9.

Templarii, II, 3, 13*.

Tença quid, et an a *manutença* differat, II, 3, 48*: quomodo extinguitur, II, 2, 8*: legi *Mentali* non subijcitur, II, 3, 25.

Termini iudicarii omnes peremptorii, IV, 12, 3*: secus in criminalibus, C, 17, 4: dies termini non computatur in termino, IV, 9, 5.

Terminum moventes qua poena tenentur, I, 7, 14, IV, 4, 8, C, 5, 5: agros terminis signare regium jus, I, 7, 14: de actione finium regundorum: Vid. *Actio*.

Testia rerum hereditarium pars, et de illa libere statuendi facultas, gothicae originis est, H, 126*: in legitimum non imputatur, III, 5, 3*-40*: tertia bonorum publicorum tributum quid, I, 4, 9, III, 1, 8.

Tertius possessor opponens in ex-

executione rei judicatae: Vid.

Executio rei judicatae.

Testamentaria causa ad ecclesiasticum forum traducta, I, 5, 50, et quid de hoc jure, et illius origine, *ibid.*: sed suo tantum mense, 51: et quae hujus innovationis historia, *ibid.*: quod tamen quomodo intelligendum, 52.

Testamentarii curatores (*testamentoiros*) qui, et quotuplices, III, 6, 14-15: illorum officium, de rationibus reddendis, et de praemio, 15: regii Provisores, et Episcopi testamentorum executores, et de illorum hodie jurisdictione, 16: ab Episcopis nominati pro illorum testamentis exsequendis in saeculari rationes reddunt, 11.

Testamentum quid, et cujus juris, III, 5, 1: testamentorum usus, 2: leges et mores antiqui de testamentis, 3: quotuplex, 4: publicum et judiciale, 5: apertum, a tabellione scriptum, 6, a testatore, vel privato, 7: elausum, 8: nuncupativum, 9: testamenta quemadmodum aperiuntur, publicentur, reducuntur, 10: qui testes esse non possunt, 11: de Clerico, vel Monacho teste, 12: sollemnitates externae quae, 13: testamentum Juris Canonici, 14: militis, 15, quale illius privilegium, et ad quos inepte extenditur, *ibid.*: alia testamenta

privilegiaria vel minus sollemnia, parentis inter liberos, ruri, et tempore pestis, 16: ad pias causas sine juris sollemnitatibus nullum, 17: inter conjuges, 18: sollemnitates internae quae, 19: de furioso et aliis, quibus non est permixtum facere testamentum, 20: irati, et melancholici, *ibid.*: filiofamilias, servi, deportati, bello capti, peregrini, ad mortem damnati, 21: Clericorum etiam de proventibus ecclesiasticis, H, 89, III, 5, 22, III, 8, 7: Episcoporum, III, 5, 23: Monachorum, 24: Novitiorum, 24-51, III, 8, 9: Equitum, Clericorum Militiarum Regni, et Melitenisium, III, 5, 25: Cardinalium, 26: Regum, 27: plena testatoris libertas, et quid de suggestionibus, 28: non valet a Monacho scriptum in iis, quae Monasterio relicta, 12-28: heredis institutio an sit de essentia testamenti: Vid. *Heredis institutio*: pro extraneis, et summa de heredibus instituendis regula, 30: quibus modis testamenta infirmantur, 46: nullum, et injustum, 47: ruptum agnatione postumi, 48, per posterius testamentum, 49, per deleta, inducta, vel corrupta, 50: irritum, 51: inofficiosum, et de querela in-

- officiosi, § 2, et quando ea locum habeat, 47°-53, IV, 6, 16: destitutum, III, 5, 54: quid de validitate testamenti coram paroco et duobus testibus, et quae inde consecraria, 3°-14: potest quis pro parte testatus, et pro parte intestatus decedere, et quid de Juris Romani regula in contrarium, 32: de institutione ex die, vel ad diem, et de conditionibus appositis: Vid. *Heredis institutio*: falsum testamentum: Vid. *Falsum*: legata etiam pia ex testamento nullo an debeantur: Vid. *Legata*: de pactis successione: Vid. *Pacta*: Juris Canonici et Constitutionum diocesanarum nulla auctoritas in testamentis etiam ad causas pias, et in testamentariis causis, I, 5, 50°-52°, III, 5, 17°: quae piorum testamentorum origo, III, 10, 2°: testamenta ante civitate eliminanda, III, 7, 21°: de executione testamenti: Vid. *Testamentarii*: de iis, qui necessario instituendi, vel exheredandi: Vid. *Heredis institutio*.
- Testimoniales litterae** (*cartas testimoniales*) quid, IV, 23, 16: differunt ab appellatione et a supplicationis litteris dictis *instrumentos de agravado*, *ibid.*.
- Testis quis**, IV, 17, 1: qui testes esse possint, 2: an
- Judaei contra Christianos: Vid. *Judaei*: inhabiles, vel suspecti an, et quomodo admittendi, 3: quando, et quemadmodum producendi, 4: de testibus cogendis, vel non, 5: Clerici a quo cogendi, *ibid.*: extra territorium quando, et cujus sumptibus evocandi, *ibid.*: de testium examine, 6: qui domi examinandi, 7: quid de personis egregiis, illustribus, de *qualidade*, *ibid.*: in quibus causis iudices, vel inquisitores (*engilevedores*) testes examinent, 8: de refutationibus, reprobationibus, interrogatoriis, publicis attestationibus, 9: duobus findo, et quibus in negotiis fides habenda, 10, *sequ.*, et uni in civilibus, 11, IV, 18, 5: in criminalibus uni nunquam credendum, C, 17, 6: non omnium eadem auctoritas, IV, 17, 12, et hac in re non nihil iudici ex sententia animi sui relictum, *ibid.*: de oculatis, auritis, de fama, 13: quid de *singularibus*, injuratis, suspectis, *extrajudicialibus*: Vid. *Probatio*: ad perpetuam rei memoriam, 4: quando contra instrumentum probent: Vid. *Instrumentum*: quid de testium inter se conflictu et cum instrumentis, IV, 16, 11: an magis credendum aientibus, quam negantibus, *ibid.*: in *inquisitorio processu* pro:

- producti nullam fidem faciunt ad reum condemnandum, C, 14, 8, nisi judiciales efficiantur, et hoc quomodo intelligendum, 9: inde consectoria circa testem inortuum, vel absentem, 10: de ratihabitione extrajudicialium, illius effectu, et in quibus non admittenda, 9, *sequ.*, C, 17, 7: testibus lege permittendum, ut possint iurandum declarare, vel omnino retractare sine perjurii poena, et cui tunc fides adhibenda, 8: de officio iudicis circa testes, *ibid.*: de probatione per testes in criminalibus: Vid. *Probatio*: de confrontatione testium cum reo in delictis, 12.
- Theatralis leges, I, 10, 24: theatra an licita, *ibid.*: qui in scenam prodeunt nulla notantur infamia, II, 13, 13°.
- Theinodus (*Emmanuel*) pragmaticus, et de eo iudicium, H, 117.
- Theopici Jcti: Vid. *Jureconsulti*.
- Thesaurus cui cedat, III, 3, 6.
- Tortura non toleranda, C, 17, 15: apud nos in non usu, C, 1, 29°.
- Tractatus a pactis et contractibus differunt, IV, 2, 7.
- Traditio quid, et quotuplex, III, 3, 10: Vid. *Possessio*.
- Transactio quid, IV, 2, 9: ei pactum inest, 10: de re certa valet, *ibid.*: de quibus transigi potest, 11: de re iudicata, testamento relicta, alimentis, 12: de criminibus licet, 13: et pro confessis, indignis, et infamibus non habendi de iis transigentes, *ibid.*: de adulterio, et lenocinio, 14: transactionis effectus, 15: rescinditur ob instrumenta denovo reperta, vel ob laesionem enormem, *ibid.*.
- Tratamentos, sive leges privatuscujusque colendi ratione: Vid. *Lex*.
- Trebellianum SCtum: Vid. *Senatusconsultum*.
- Tribunalia quomodo a Juridicis Conventibus differant, I, 2, 2: suprema Palatii Curia, 3: reliqua tribunalia, 4. Vid. *Conventus Juridici. Senatus*.
- Tributa quis apud nos imponit, I, 4, 7: illorum necessitas, antiqua ratio, et temperantia, *ibid.*: ordinaria, vel extraordinaria, 9: impedimento sunt rei agrariae, et quae intolerabilia, I, 7, 2°-15: quid apud nos de oeconomica jurisprudentia circa rem aeriariam et bonorum publicorum administrationem, I, 4, 9°: Clerici tributa ordinaria non conferunt, I, 5, 29, sed tenentur secluso Regum privilegio, *ibid.*, I, 4, 7°, et jugationis (*jugada*) tributum solvunt, I, 5, 29°: Ecclesia sita in Regum propriis,

- priis; et illius spatium a solito tributo immune, *ibid.*: *servigos* et *pedidos* quid, I, 4, 7^a: pro pontibus, fontibus, et publicis viis resciscendis, I, 10, 4^a.
- Tridentinum Concilium: Vid. *Concilium*.
- Triplicatio: Vid. *Replicatio*.
- Tuitivae appellatoriae quid, et quando eis locus, I, 5, 56.
- Tumultus (*motim*) quid, et quot homines illum constituunt, C, 4, 3: illius poena, 4: seditiosus: Vid. *Seditio*, *Rebellio*. Assuada.
- Tutela cujus juris, II, 11, 1: quid, et quotuplex, 2: qui sub tutela, 3: nulla olim inter tutelam et curationem differentia, 2^a-3^a: vivo patre data, 4: pacticia, 5: testamentaria a patre, 6, a matre, vel *extraneo*, 7: qui testamento tutores dari possunt, 8: sub conditione, ex die, vel ad diem, 9: legitima, 10, matri, et aviae primum, et sub qua lege defertur, 11, deinde propinquus, 12, et quid si plures in eodem gradu, *ibid.*: dativa seu Atiliana, 8^a-13: quomodo finiatur, 19: illustrium, 21: Regis impuberis, 22: quae inde obligationes et actiones, IV, 4, 2-3: an uxor in tutela mariti: Vid. *Uxor*.
- Tutores qui satisfacere tenentur, vel non, II, 11, 14: de cautione juratoria et fidejussoria, *ibid.*: illorum confirmatio, et de inventario conficiendo, 7^a: officium, auctoritas, administratio, 15: Principes nostri tutorum nomine gloriantur, *ibid.*, I, 10, 12: de periculo tutoris, de rationibus singulis annis reddendis, et ubi conveniri debeant, II, 11, 16: Clericus tutor, vel curator, et illius forum, II, 12, 13: Clerico furioso, vel prodigo a saeculari tutor dandus, *ibid.*: de tutorum fidejussoribus, et de magistratibus conveniendis, II, 11, 17: excusationes tutorum, 18: de suspectis tutoribus, 20.
- V
- Vacantia bona fisco cedunt, quo jure, et onere, III, 8, 19: nullius usus apud nos successio collegii, universitatis, et domini in bonis collegae, socii, et vassalli, *ibid.*
- Vadimonium desertum: Vid. *Contumacia*.
- Vagabundi qua poena tenentur, I, 10, 20, C, 10, 16^a: ubi conveniendi, IV, 7, 26.
- Valascus (*Alvarus*) in pragmaticis JCtis consulatum fere sine collega gerit, H, 117.
- Valascus (*Thomé Vaz*) qualis pragmaticus, H, 117.
- Valetudinaria publica quis administret, I, 10, 15: quid de Episcoporum visitationibus,

- bus, I, 5, 47: valetudinarium dictum: *de todos os Santos* a quo extractum, I, 5, 52ⁿ, I, 10, 15.
- Vanguerve Cabral* (Antonius) minorum gentium pragmaticus, H, 117ⁿ.
- Vassalli olim qui, II, 3, 5-9: ex jure feudali, II, 1, 15ⁿ, III, 13, 2ⁿ.
- Vectigalia classis, et solutae navis: Vid. *Navigatio*: rei agrariae: Vid. *Tributa*.
- Velleianum SCrum: Vid. *Senatusconsultum*.
- Venatio omnibus permessa, et de jure, legibusque venatoriis, III, 3, 4: quare olim regibus et ingenuis propria, et quomodo hodie omnibus, *ibid.*: venatoriae aves inventae cujus sint, H, 51, III, 3, 5ⁿ.
- Venditio: Vid. *Emtio venditio*.
- Veneficium quale delictum, et illius poena, C, 9, 15: de signis veneficii, *ibid.*
- Venenum malum in publicum vendere prohibitum, I, 8, 23.
- Venia delictorum: Vid. *Aggratiandi jus*.
- Venus nefanda quid, quotuplex, qualis illius poena, et quemadmodum probetur, C, 10, 13: de illius foro competentis, *ibid.*
- Vereadores*: Vid. *Decuriones*.
- Versum in rem: Vid. *Aetio*.
- Vestem diversi sexus induentes qua poena tenentur, C, 10, 16ⁿ: de lugubribus vestibus: Vid. *Luctus*.
- Viarum publicarum cura cui incumbat, I, 10, 4ⁿ.
- Vicecomites, II, 3, 8.
- Vicinitatis, seu municipii jus quid, II, 2, 5ⁿ, *sequ.*: quemadmodum adquiratur, 7ⁿ: Vid. *Municipes*: litterae vicinitatis in pecudum emtione, I, 7, 13, commercii libertatem impediunt, *ibid.*
- Viduae intra annum luctus, vel iterum nubentes quomodo mulctatae, I, 10, 17-18, II, 5, 11: illarum possessio post mortem mariti, I, 8, 15, et quibus in bonis locum habeat, 16: viduarum jura et privilegia, I, 5, 42ⁿ, II, 13, 13, IV, 7, 26-32.
- Vinctos e manibus apparitorum eripientes quibus poenis affecti, C, 4, 7ⁿ.
- Vindicta et iudicium privatum: Vid. *Vis*.
- Vis publica, et privata quid, C, 4, 1: qui illam committant, 2: quo nomine Lusitane vocatur, et ex quot hominibus rixa, aut turba constet, 3: distinguenda simplex a seditiosa, 7ⁿ: Vid. *Rebellio*. *Seditio*. *Assuada*: *Vindicta* (*revindicta*) vel privatum iudicium olim licitum, H, 51, I, 2, 23: *sequ.*, C, 4, 13ⁿ: *sequ.*, C, 8, 14ⁿ, C, 12, 1ⁿ: sed postea prohibitum, *ibid.*: quae

- quae hodie dum leges ex vi privata originem ducant, I, 2, 23^{*}: poena jus sibi dicentis, 23, C, 4, 13: aliquando vis privata et iudicium permissum, I, 2, 24-25, C, 4, 13^{*}: et quid tempore iustitiae: Vid. *Iustitiam*: quatenus maritus adulterum privata vindicta prosequi possit: Vid. *Adulterium*: de interdicto unde vi: Vid. *Interdicta*.
- Visitationes Episcoporum** quid, C, 13, 19^{*}: circa valetudinaria: Vid. *Valetudinaria*.
- Vitia** et morbi occulti mancipiorum et jumentorum venditionem rescindunt, IV, 3, 18: jumenta vitiosa quae, *ibid.*
- Vivicomburium** crudelis poena, et apud nos in non usu, C, 1, 15, C, 5, 7^{*}, C, 6, 20^{*}.
- Ultio** in delictis vindicandis semper injusta, C, 1, 13: differt a vindicta, C, 8, 14^{*}.
- Universitas** et civitas delinquens quibus poenis afficienda, C, 1, 8: unam veluti moralem personam constituit, *ibid.*: universitatis res quae, III, 1, 8.
- Vocatio in jus**: Vid. *Citatio*.
- Vota divi Jacobi** quid, I, 5, 22: fabulosa illorum historia, et hodie non obligant, *ibid.*: forum saeculare competens pro illis exigendis, 21.
- Usanças, foros, costumes** quid, et quae hujus juris sanctitas, I, 12, 1^{*}, II, 2, 10^{*}.
- Usarii** qui, III, 13, 4-9.
- Usucapio**: Vid. *Praescriptio*.
- Usufructuarii** qui, III, 13, 4: quemadmodum caveant, 7.
- Usura** quid, et an licita, I, 8, 15: contractus usurarii non valent, 14: qualis usuratum modus jure Romano, et de centesimis usuris, 16: de tertia parte rerum, quae usu consumuntur, mutuo data rum, *ibid.*^{*}: qualis jure Canonico, 17: regulae de usurarum aequitate, 18: ex mutuo an, et quando debeantur, IV, 3, 6: ob moram, I, 8, 20: mutuum pecuniosum quincunces tantum usuras recipit, 19: quid circa aliarum rerum mutuum in pacto de retrovendo, legis commissoriae, ob periculum, 20: de usurarum poena conventionali, I, 3, 9^{*} et quid si summam debiti excedat, vel exaequet, *ibid.*: de cambialibus, I, 8, 22: de nautico fenere: Vid. *Fenus*: quibus poenis usurarium delictum afficiendum, I, 8, 21, C, 1, 23: de usurarum iudice competente, I, 5, 49, I, 8, 21: usurae dictae *jaros reates* an a collegiis ecclesiasticis, vel saecularibus sine Regis licentia haberi possint, III, 11, 28^{*}.
- Usurpatio praescriptionis**: Vid. *Praescriptio*.
- Ususfructus** quid, III, 13, 4: differentia inter usum et ususfructum, 4-9: hodie scilicet

servitus, et quid de divellenda proprietate ab usufructu, 4°: quibus modis constituitur, 5, et quibus amittitur, 6: cui competit, 5: rerum, quae usu consumuntur, 8: de cautione praestanda, *ibid.*

Vulnera letalia qua poena vindicata, C, 8, 12: unde letalia aestimanda, *ibid.*, C, 9, 17°: iudicium Medicorum, et an probationem in contrarium admittat, C, 8, 12°: quae atrocia, vel levia, illorum poena, et de injuriis, 13.

Uxor non in dominio, et tutela mariti, sed in potestate, et societate, II, 7, 4°: et quid de marito Reginae, cui imperium est, 5: quae habeat in maritum jura, et particeps privilegiorum, honorum dignitatumque mariti, 6: et quid de Regis uxore, 7: sine marito pe mobilia

quidem parvi momenti alienat, neque contractus quoscumque inire potest, II, 8, 19, II, 9, 17°: Vid. *Maritus*: quomodo ei obligatio ex contractu mariti, 18: non tenetur delicto mariti, II, 8, 17°, C, 1, 22: de illius possessione post mortem mariti: Vid. *Communio bonorum*: quod mariti jus in dotibus, et paraphernalibus: Vid. *Dot. Paraphernalia*.

W

Wandali Hispanias invadunt, H, 19: a Leovigildo pulsus, 20: illorum leges non constant, 21°.

Wisigothi: Vid. *Gothi*.

X

Xenia quae a iudicibus accipienda, vel non, C, 5, 11.

Xenodochia: Vid. *Valetudinaria*.

FINIS.

